ANUL XXX
10
(1 295)
sîmbătă
7 martie
1987
8 pagini
4 lei

BIBLIOTECA Prof. Dimitrie Gusti
SALĂ DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși,

În centrul activității oamenilor muncii, a întregului popor stau planurile și programele privind dezvoltarea economico-socială în cincinalul 1986—1990, înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Iată de ce este logic ca și plenarele consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană să analizeze cum au acționat ele pentru a contribui la înfăptuirea în viață a tuturor acestor obiective, în care este angajat cu întreaga forță întregul nostru popor, în deplină unitate, sub conducerea Partidului Comunist Român. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În organele de partid și de stat, precum și în toate organismele democratice ale societății noastre — din care fac parte și activiști, și oameni ai muncii de diferite naționalități — au fost dezbătute pe larg realizările din 1986 și s-au stabilit măsurile necesare în vederea realizării în cele mai bune condiții a planului pe 1987 și pe întregul cincinal.

După cum este bine cunoscut, în anii construcției socialiste România a străbătut mai multe etape istorice — de la orînduirea burghezo-moșierească, de la statul împărțit în clase exploatatoare și în asupriți, la orînduirea socialistă și la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Dintr-o țară slab dezvoltată, România a devenit o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, modernă și o agricultură în plină dezvoltare.

Pe baza creșterii forțelor de producție s-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul, cultura, întreaga activitate de creație.

Instaurarea puterii muncitorești și țărănești și trecerea la făurirea socialismului în țara noastră au lichidat cu desăvîrșire, pentru totdeauna, regimul burghezo-moșieresc, inegalitățile sociale și naționale, asigurînd deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate.

Pentru asigurarea în practică a tuturor drepturilor se impunea însă, ca o necesitate obiectivă, lichidarea stării de înapoiere moștenite și dezvoltarea puternică a forțelor de producție, a unei trainice baze tehnico-materiale, fără de care nu se poate concepe nici asigurarea condițiilor pentru progresul multilateral al țării și ridicarea nivelului general de viață, nici adevărata egalitate în drepturi pentru toți cetățenii patriei. **(Aplauze puternice).**

Care este astăzi stadiul dezvoltării economico-sociale a României ?

Sînt bine cunoscute realizările în dezvoltarea patriei noastre. Totuși, consider necesar să reamintesc cîteva din acestea. Avuția națională a patriei noastre a crescut de la 330 de miliarde lei, în 1950, la 4 715 miliarde lei în 1986, de mai bine de 14 ori. Valoarea fondurilor fixe a crescut de la 160 miliarde lei, în 1944, la aproape 3 000 miliarde lei în 1986, revenind pe locuitor peste 130 000 lei. Circa 90 la sută din fondurile fixe s-au realizat în ultimii 20 de ani.

Meritã subliniat faptul cã peste 90 la sutã din fondurile fixe sînt proprietatea întregului popor — sub forma proprietății de stat, aparținînd oamenilor muncii, în calitate de proprietari, producători și beneficiari, și a proprietății cooperatiste — care reprezintă forma supremă de proprietate în care se asigură dezvoltarea forțelor de producție, ridicarea generală a civilizației poporului nostru și condiții egale de muncă și de viață pentru toți cetățenii țării.

Producția industrială a fost în 1986 de 113 ori mai mare decît în 1944. Producția valorică a industriei a crescut de la 11,4 miliarde lei în 1944 la peste 1 300 miliarde lei în 1986.

S-au dezvoltat puternic ramurile de bază ale unei economii moderne. Practic, industria românească poate să realizeze astăzi cele mai moderne mașini și utilaje din toate domeniile. În afară de armele nucleare, nu există domeniu în care industria românească să nu fie angajată și să nu poată să realizeze producție de înaltă calitate, inclusiv în domeniul aviației, chiar al producerii unor rachete necesare apărării noastre.

Subliniez aceasta pentru că este bine cunoscut nivelul înapoiat de la care a pornit industria românească în 1944 și arată ce mari eforturi a trebuit să depună poporul român și ce mari eforturi au depus oamenii muncii, clasa muncitoare — clasa conducătoare a societății noastre — pentru lichidarea acestei stări de lucruri. Toate acestea infirmă ceea ce se spunea în trecut, că muncitorii nu vor reuși niciodată să se dovedească buni conducători.

Realitățile din țara noastră, dar și din alte țări socialiste, demonstrează cu putere că numai în condițiile în care clasa muncitoare devine clasă conducătoare, în care oamenii muncii, întregul popor este stăpîn pe destinele sale, pe bogățiile întregii patrii, știe să gospodărească mai bine și să folosească aceste mijloace pentru a asigura progresul general, ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație ! **(Aplauze puternice ; se scandează „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța !").**

Industria metalurgică a țării noastre a produs anul trecut peste 14 milioane tone de oțel, față de 245 000 tone în 1944, România situîndu-se astăzi în grupul țărilor fruntașe în ce privește producția de oțel pe locuitor.

Industria constructoare de mașini s-a dezvoltat și diversificat, producînd astăzi cele mai puternice și moderne mașini și utilaje de toate tipurile. Producția valorică a industriei constructoare de mașini a crescut de la 800 de milioane lei în 1944 la 389 miliarde lei în 1986.

Industria chimică și petrochimică produce astăzi de aproape o mie de ori mai mult decît în 1944.

Producția industriei ușoare este de peste 210 ori mai mare față de aceeași perioadă.

În mod corespunzător s-au dezvoltat transporturile și alte ramuri ale economiei naționale.

Agricultura, reorganizată pe baze socialiste, s-a dezvoltat puternic, producția ei fiind în anul trecut de peste 5 ori mai mare față de 1944. S-a dezvoltat, pe această bază, industria alimentară, producția ei fiind în 1986 de 36 de ori mai mare față de aceeași perioadă.

Iată, pe baza faptelor, a realităților care nu pot fi contestate de nimeni, marile transformări revoluționare care au schimbat fundamental înfățișarea României, au ridicat gradul de civilizație al întregului nostru popor.

Una din marile realizări ale socialismului în patria noastră, ale politicii partidului nostru, o reprezintă dezvoltarea echilibrată și amplasarea rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu, în toate județele patriei.

Îndeosebi după noua reorganizare administrativă și formarea județelor, s-au pus bazele unei dezvoltări puternice a tuturor zonelor țării noastre. Nu există județ în care să nu se fi realizat, în ultimii 20 de ani, cîteva platforme sau centre industriale, care au asigurat condiții pentru stabilitatea populației, pentru ridicarea nivelului de calificare și de cultură generală, pentru asigurarea condițiilor de muncă și de viață egale pentru toți cetățenii patriei.

Totodată, s-a urmărit realizarea unei producții industriale, agricole și servicii, minime, pe locuitor în toate județele țării. În 1985, volumul de activitate economică pe locuitor a fost, minimum, de 70 mii lei. Conform actualului plan cincinal, în 1990 va trebui să se realizeze pe locuitor o producție de cel puțin 80 mii lei.

Toate acestea vorbesc cu putere de justețea politicii profund științifice, realiste și umanitare a partidului nostru, care pornește de la interesele poporului privind asigurarea condițiilor materiale pentru ridicarea nivelului de civilizație și de trai al poporului, pentru realizarea adevăratei egalități în drepturi între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate.

Sînt cunoscute de către noi toți, de către întregul popor aceste realizări. Toate acestea au dus la o puternică dezvoltare generală a țării, dar și la întărirea puternică a clasei muncitoare, a unității clasei muncitoare, întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, a hotărîrii de a acționa cu toată fermitatea pentru a asigura îndeplinirea neabătută a tuturor programelor de dezvoltare generală a patriei noastre. **(Aplauze puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria !", „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !").**

Sînt bine cunoscute stările de lucruri din trecut, moștenirea grea în domeniul științei, învățămîntului și culturii. Am lichidat, desigur, de mult, analfabetismul, înapoierea în toate aceste sectoare de activitate. Am acordat o atenție deosebită și am obținut o puternică dezvoltare a științei, învățămîntului, culturii — ca factori fundamentali, hotărîtori pentru dezvoltarea generală a patriei, pentru făurirea noii orînduiri sociale și înaintarea spre comunism.

Am pornit și pornim ferm de la faptul că nu se poate concepe făurirea unei societăți avansate, nu se poate gîndi la făurirea comunismului, fără a pune la temelia întregii activități cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale învățămîntului, culturii, ale cunoașterii umane în general. Pe această bază putem afirma, cu îndreptățită mîndrie, că știința, învățămîntul, cultura au avut și au un rol deosebit de important în întreaga dezvoltare a patriei noastre, în asigurarea cu adevărat a deplinei egalități în drepturi și în aceste sectoare de activitate. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Continuare în pag. a 2-a

«Gînd de martie» — desen de Liliana Niculescu

8 MARTIE

Nobile semnificații se cuprind în această zi de 8 martie, Ziua internațională a femeii. Nobile semnificații, nobile gînduri și idei, nobile sentimente care fac în timp arcul de boltă al emancipării și civilizației înseși, al luptei care, între victoriile ei, a statuat o realitate care a fost și este de nedespărțit de victoria umanismului, a rațiunii existenței. Femeia mamă, femeia soră și fiică, femeia luptătoare, femeia angajată în muncă și creație, autoare a multora dintre valorile progresului și civilizației lumii, femeia iubită și tovarășă de viață, tovarășă de gînduri și aspirații reprezintă un simbol al destinului omenesc sub semnele cărula s-au petrecut evenimente politice și sociale, istoria în toată desfășurarea sa vie, neîntreruptă. Reprezintă un simbol ziua pe care o sărbătorim pentru că ea adună toate zilele, toate amintirile și toate făgăduințele umanității, adună — spre frumusețe și desăvîrșire — toate dovezile de stimă și respect cu care viața a fost și rămîne în permanență datoare femeii !

Sistemul democrației noastre socialiste, muncitorești-revoluționare a consacrat definitiv egalitatea ca pe o cucerire de preț a anilor făuririi noii societăți, ca pe un rezultat demn de semnificația unora dintre cele mai mari ctitorii de ordin politic, economic și social, dar și moral în cel mai înalt grad. **„Femeile pot fi întîlnite astăzi pretutindeni, participînd activ, în toate domeniile, alături de cellalți oameni ai muncii, la înfăptuirea programelor de dezvoltare economică și spirituală a țării, la realizarea tuturor obiectivelor stabilite pentru dezvoltarea României pe calea socialismului și comunismului. Se poate spune, pe drept cuvînt** — subliniază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că nu există domeniu unde femeile să nu fie prezente în mod activ, că nu am fi putut obține aceste mărețe realizări fără participarea activă a femeilor".**

O prezență vie, prestigioasă, în economie, în industrie și agricultură, pe tărîmul făuritorilor de bunuri materiale, în știință, cultură și artă, în lumea creației, a edificării valorilor de spirit ale societății, o prezență dinamică, inconjurată de stima și respectul pe care și l-au dobîndit femeile României socialiste se manifestă ca factor activ de mare însemnătate pentru progresul și civilizația țării. Noua calitate a muncii și vieții le datoreaza enorm. Păstrarea prospețimii, a vigorii poporului reprezintă de asemenea o dimensiune de ordin moral și social care cuprinde în substanța sa și energia și aportul de neprețuit al femeilor. Este cunoscut că, **„în anii socialismului,** subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, **am luat asemenea măsuri și am aplicat asemenea forme de organizare prin care am creat condiții de manifestare deplină, egală, a tuturor cetățenilor, fără nici un fel de deosebire, nici de naționalitate, nici de sex, nici de vîrstă !".**

De la asemenea înalte principii umaniste, revoluționare, emană întreaga realitate de azi, avînd, la rîndul ei, o deosebit de clară și edificatoare influență asupra prezentului și viitorului. Pentru că ea certifică pe mai departe un întreg ansamblu de preocupări, direcții și orientări care alcătuiesc însuși modul de a înfăptui cu succes programele și obiectivele celui de al XIII-lea Congres al partidului, programe și obiective ale bunăstării materiale și spirituale a întregii națiuni.

Un exemplu luminos de muncă și viață il reprezintă pentru toate femeile României, cum de altfel pentru întregul popor, activitatea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, remarcabilă personalitate a vieții politice și sociale românești, reputat savant de renume mondial. O semnificație aparte, deosebită, a dobîndit-o însăși definiția capacității creatoare, a talentului și vocației inchinate progresului multilateral și neîntrerupt al patriei, mersului ascendent spre noi trepte de civilizație. Acel consens general conform căruia politica merge mînă în mînă cu studiul realităților, cu cunoașterea și asimilarea celor mai înaintate valori ale creației umane, cu producerea și așezarea acestora în cîmpul larg al practicii umane s-a făurit neîncetat și după programe de vastă cuprindere științifică și socială la baza cărora se află aportul prestigios al activității tovarășei Elena Ceaușescu. Noua revoluție tehnico-științifică, sub semnul căreia stă în această etapă a celui de al optulea cincinal întreaga economie românească, urmează această linie de boltă a unei munci și vieți exemplare. Dar, prin exemplul tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, știința și omul de știință au dobîndit și un sens etic de o desăvîrșită importanță în condițiile lumii actuale, în condițiile luptei pentru asigurarea și apărarea păcii, a salvgardării ființei umanității.

Semnificația Zilei internaționale a femeii primește o necontenită confirmare a luptei pentru viață, pentru făurirea unui destin planetar eliberat de spectrul și psihologia războiului. Pentru că însăși existența imensă a armelor nimicitoare în masă creează această apăsătoare psihologie a războiului și conduce către un real și apăsător sentiment de insecuritate. Femeile reprezintă o forță uriașă a acestei lupte, ele cunosc cel mai bine ce înseamnă dreptul la viață, dreptul la pace. Primăvara, în pragul căreia sărbătorim ziua care poate semnifica însăși ideea de umanitate, are astfel o rezonanță aparte, un înțeles și un îndemn din care izvorăsc toate curcubeele lumii de dragoste și pace.

Luceafărul

Omagiu femeii

Scriu aceste rînduri la începutul lui martie, în fața geamului pe care un soare încă dur și parcimonios filigranează curcubee, vestind în strălucirea lui secretă imanența primăverii.

Cu inima scriu aceste rînduri și îmbrac cuvintele în cămașa răsuflării, să fie calde și devotate și să sune rotund și frumos în aerul limpede pentru auzul de mătase al celor ce ne stau alături : Mame, Soții, Iubite...

Cu o floare de crin aș scrie și lujerul său elastic ca un trunchi de fecioară să îmi parfumeze hîrtia.

Pentru o zi înaltă și aureolată, pentru ziua de **8 martie** scriu, zi în care cinstim în simboluri devotate : dragostea, blîndețea, duioșia, sacrificiul, răbdarea, delicatețea, înțelegerea și devotamentul.

Pentru mîinile care ne leagănă, ne mîngîie pe creștet, ne alintă, ne caută, ne înțeleg, ne ocrotesc și ne cheamă.

Pentru ochii care ne reflectă profund pînă în ultima strălucire a vieții.

Pentru buzele care-au plîns și-au rîs și s-au rugat și-au cîntat pentru noi.

Pentru toate femeile acestei țări, a căror omagiere se face la începutul primăverii, anotimpul florilor, al înnoirii, al speranțelor și-al purității.

Fiindcă ele frămîntă pîinea, mînuiesc uneltele, udă florile, alintă pruncii și îmbracă țara în puritatea privirilor dătătoare de viață.

Ele, femeile țării, alături de noi, umăr lîngă umăr, aripă lîngă aripă, însoțindu-ne fidele în marele zbor al vieții.

Scriu aceste rînduri în fața geamului aureolat de nimbul soarelui vestind apropierea primăverii.

În aer miroase parcă a iarbă și-a mugure crud și inima mea e un cîntec sonor și curat, înălțat femeilor acestui neam străvechi ca lumea.

E martie, e **ziua femeii,** și mîinile mele îmbrățișează flori, adunîndu-le în buchete cu petalele în formă de inimă.

Mircea Micu

Mai presus — adevărul

Pe strada în pantă care urcă spre culmea dealului Cetățuiei, la Cluj-Napoca, locuiesc în vecinătate diverși scriitori români și maghiari. E o stradă cu grădini care înfloresc tumultuos primăvara, sub rugurile florii numită ploaia de aur. Rădăcinile ierbii, de pe această înălțime abruptă care străjuiește Clujul, izvoare tăinuite le povestesc despre sîngele care a curs din pieptul străpuns de gloanțe al revoluționarului sas Ștefan Ludwig Roth, condamnat de un tribunal al oficialităților maghiare în 1849, deoarece pledase pentru dreptatea românilor. Istoria a fost dramatică pe aceste plaiuri, iar românii, majoritatea zdrobitoare a populației transilvane, au fost supuși veacuri la rînd celor mai cumplite umiliri și impilări. Nu de mult, într-un amplu interviu cu poetul și traducătorul Hans Diplich, unul din venerabilii oameni de cultură germani din Occident (distins cu înelul de aur al Asociației internaționale Lenau), acesta sublinia împrejurările în care șvabii bănățeni din satul Liebling au protestat la împăratul Franz Joseph împotriva politicii de maghiarizare forțată, de deznaționalizare, cum abia după 1918, germanii din Banat, aderind cu entuziasm la Unire, au avut posibilitatea, în fine, de a studia în limba maternă. Ideea Unirii de la 1 Decembrie 1918, flacăra din inimile celor care au consfințit-o la Alba Iulia, a cuprins dintru-nceput și sentimentul unității, al bunei înțelegeri. Prin suferință poporul român a înțeles prețul înalt al limbajului colaborării, al respectului reciproc. Nici încercările de disensiune ale vrăjmașilor omeniei, nici chiar anii negri ai ororilor horthyste n-au putut zdruncina credința poporului român în dialogul păcii, al prieteniei.

La izbînzile realei egalități a tuturor locuitorilor țării, indiferent de naționalitate, una dintre realizările de excepțională însemnătate ale anilor noștri, se referă cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceausescu la ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană din România. Toate cuvintele exprimate cu acest prilej au acoperire în fapte. S-au spus încă o dată răspicat adevăruri absolut evidente pentru orice om de bună credință.

Am primit de curînd o scrisoare de la un luminat cărturar expediată din Londra la sfîrșitul lui ianuarie. Semnatarul ei e un octogenar din pletada militanților transilvani, avînd trainice relații cu intelectualii maghiari din perioada interbelică, gîndul, crezul său fiind acela al dialogului rațiunii, al pașnicei conviețuiri.

Mircea Vaida

Continuare în pag a 3-a

Sîntem fiii aceleiași patrii

Magistrala cuvîntare a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană este pentru noi un document programatic de o inestimabilă valoare teoretică și practică, ce vine să contribuie plenar la unitatea de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului său conducător, să cimenteze frăția tuturor celor ce muncesc pe aceste plaiuri, ca fii ai unei patrii unice, România socialistă. Sîntem alături în marea operă de durare a cetăților luminii, a cetăților industriei, la fel ca și în cele ale grînelor, din care se face rotunda și calda pîine a țării. Muncim împreună, construim împreună — spunea odată cineva, vrînd să ilustreze unitatea de nezdruncinat a unui popor hotărît să-și rînduiască singur destinele, să-și rezolve singur, în casa lui, treburile întru viață, muncă și visare. Aceasta ilustrează în chip strălucit ideea rezolvării juste a problemei naționale în România.

Horvath Dezideriu

Continuare în pag a 3-a

Cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

Urmare din pag. 1

Nu este un secret pentru nimeni, cred — deşi trebuie să spun că presa şi radioteleviziunea noastră nu informează întotdeauna despre ce se întîmplă în alte ţări — că chiar în ţările capitaliste dezvoltate, conform datelor oficiale publicate de instituţiile şi cercurile conducătoare, continuă să existe încă sute de mii şi, în unele ţări, milioane de analfabeţi, că sînt oameni care, numai pentru faptul că au altă culoare a pielii, nu au acces la învăţămînt, nu se bucură şi nu pot să se bucure de toate cuceririle ştiinţei, culturii şi învăţămîntului.

Am asigurat gratuitatea învăţămîntului pentru întregul tineret al patriei noastre. Am dezvoltat puternic învăţămîntul superior, care asigură pregătirea cadrelor pentru toate domeniile de activitate. Nu există vreun domeniu al cunoaşterii moderne de care ştiinţa sau învăţămîntul nostru să nu se ocupe, unde să nu pregătim cadrele de care avem nevoie şi la care au acces, fără nici un fel de discriminare, toţi cetăţenii patriei, fie că părinţii lor sau originea lor îndepărtată este românească, maghiară, germană, sîrbă sau alta. Singura condiţie pentru a intra în învăţămînt este capacitatea de a învăţa, ca fiecare să se străduiască de a-şi însuşi cît mai bine şi mai temeinic cele mai noi cuceriri ale culturii din toate domeniile şi, desigur, problemele fundamentale ale ştiinţelor exacte, cum se spune, sau ale ştiinţelor tehnice, fizico-chimice şi matematice. Nu se poate astăzi concepe — şi ştiţi bine — o dezvoltare puternică, fără o puternică matematică, o puternică fizică, o puternică chimie, o puternică biologie, cu toate ramurile ei, şi celelalte ştiinţe tehnice corespunzătoare.

S-a vorbit şi aici despre dezvoltarea activităţii în domeniul culturii, a formelor create pentru participarea activă a maselor, a poporului la creaţia cultural-artistică, despre activitatea oamenilor de creaţie în domeniul literaturii, artelor plastice, muzicii şi aşa mai departe. Dar, ceea ce este foarte important — şi, într-un anumit sens, este o mare realizare a patriei noastre, a socialismului din România — sînt condiţii create ca masele largi să fie părtaşe active la realizarea unei noi culturi, a unei culturi umanist-revoluţionare, în care omul, libertatea, independenţa, bunăstarea să stea în centrul preocupărilor.

Paralel cu toate acestea, s-a acordat atenţia corespunzătoare dezvoltării din punct de vedere edilitar-social a patriei noastre. Am realizat aproape o reconstrucţie generală a oraşelor ţării. Nu există astăzi oraş unde cea mai mare parte a locuinţelor să nu fi fost construită în ultimii 20—25 de ani şi care să nu asigure condiţii bune de locuit tuturor oamenilor muncii. Şi, cu atît mai mult, avem cîteva judeţe care ne-au solicitat în acest an să le reducem numărul de apartamente, deoarece nu mai au nevoie de locuinţe.

Am acţionat şi acţionăm pentru dezvoltarea, construcţia şi reorganizarea satelor. Sîntem, este adevărat, la început, dar avem în vedere ca, încă în acest cincinal, centrele celor 558 de consilii unice agroindustriale să se contureze şi unele chiar să devină oraşe agroindustriale, spre care să graviteze activitatea tuturor comunelor din zona fiecărui consiliu. Aţi auzit vorbindu-se aici despre o comună din judeţul Timiş, dar nu este singura, pentru că fiecare judeţ poate prezenta una sau mai multe comune cu asemenea realizări. Toate acestea oglindesc, realmente, preocuparea ca, odată cu dezvoltarea generală a forţelor de producţie, a bazei economice tehnico-materiale, să asigurăm şi reorganizarea oraşelor şi satelor patriei noastre, modernizarea lor, în aşa fel încît să creeze condiţii tot mai bune de locuit, de viaţă constructorilor socialismului.

Am dezvoltat puternic şcolile, care asigură pe deplin spaţiul de învăţămînt. În unele localităţi avem chiar mai mult spaţiu de învăţămînt, sînt deja clădiri cărora trebuie să le dăm alte întrebuinţări. Nu consider că aceasta este un lucru chiar bun ; el arată că am construit mult, dar este şi un anumit fenomen negativ, legat pe de o parte de o prea mare concentrare în unele centre industriale. Prin amplasarea acestora pe întregul teritoriu, şi în noile centre industriale create am oprit acest proces, care este un proces general, nu numai la noi. El este şi o urmare a unei anumite reduceri a natalităţii, problemă căreia, după cum ştiţi, îi acordăm o mare atenţie, luînd măsuri de a asigura o natalitate cît mai bună, de circa 18—20 la 1 000 de locuitori, pentru că numai aşa vom asigura o dezvoltare continuă a poporului.

Am construit multe spitale. Practic nu există judeţ unde să nu se fi construit spitale moderne. România se numără astăzi printre acele ţări din lume care au cel mai mare număr de paturi la 1 000 de locuitori.

Am construit, şi consider că am făcut foarte bine, multe centre de cultură — case de cultură, cămine culturale, cluburi, teatre şi alte instituţii — care asigură o bază materială trainică pentru desfăşurarea amplei activităţi cultural-artistice, educative, inclusiv desfăşurarea festivalului naţional „Cîntarea României". Oricine vizitează ţara noastră poate să constate marile realizări ale oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, ale întregului popor, care, sub conducerea partidului nostru comunist, îşi făureşte în mod conştient propriul său viitor, liber, independent, socialist şi comunist. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Pentru că, pe plan internaţional, şi chiar în unele ţări din vecinătatea noastră, se vorbeşte mult despre drepturile omului, am dorit să spun — de altfel, am spus nu o dată, inclusiv la reuniuni internaţionale — că primele preocupări pe care trebuie să le aibă toate statele şi guvernele ar fi dezvoltarea economico-socială, ştiinţifică, a învăţămîntului şi culturii, asigurarea de condiţii egale de muncă, de instruire şi educaţie, de cultură.

Nu se poate vorbi de drepturile omului avînd 30 de milioane de şomeri în cîteva ţări capitaliste dezvoltate. Este într-adevăr greu să dai sfaturi şi să vorbeşti sau să te erijezi în apărător al drepturilor omului, cînd nu aperi dreptul esenţial al omului — să muncească şi să înveţe !

Putem spune că, din acest punct de vedere, avem realizări care demonstrează justeţea politicii noastre, justeţea căii socialiste de dezvoltare a României, ca şi a altor ţări.

Am realizat principiile socialiste de retribuţie egală la muncă egală. După cum ştiţi, în multe ţări sînt deosebiri în asigurarea retribuţiei legate de naţionalitate, de sex, de vîrstă. Inclusiv într-o serie de ţări capitaliste dezvoltate — după datele, de asemenea oficiale, ale organismelor din ţările respective — negrii, spre exemplu, dar şi alte naţionalităţi, primesc retribuţie mai mică. Nu mai vorbesc de mexicanii care trec în Statele Unite sau de chiar muncitorii din unele ţări europene, care au mers să lucreze în ţările capitaliste dezvoltate şi care, de asemenea, după datele oficiale, au primit şi primesc şi astăzi retribuţie mai mică şi sînt puşi la cele mai grele munci. De asemenea, în multe ţări, inclusiv capitaliste dezvoltate, se consideră că femeile trebuie să primească o retribuţie mai mică — şi la fel şi tinerii.

Noi am asigurat şi asigurăm deplina egalitate în ce priveşte retribuţia, indiferent de naţionalitate, de sex sau de vîrstă, în raport de domeniul în care lucrează, de gradul pregătirii pe care o are fiecare Cunoaşteţi sistemul nostru de retribuire, pe care îl putem compara cu orice sistem din lume, inclusiv cu cel din multe ţări socialiste. Am asigurat aplicarea fermă a principiului „la muncă egală, salariu egal", a principiului socialist „nici muncă fără plîne, nici plîne fără muncă".

Este adevărat, în ţara noastră nimeni nu mai poate trăi fără muncă, pe seama muncii altora. Dar consider aceasta nu o lipsă, ci o mare realizare a societăţii noastre. Am stabilit un raport de 5 la unu între veniturile mari şi mici deşi am pornit acum 20 de ani de la un raport de peste 20 la unu, cam 23—24 la unu.

Considerăm că trebuie să aplicăm ferm principiile eticii şi echităţii socialiste, păstrînd o diferenţiere. Am fost şi sîntem împotriva egalitarismului. Dar sîntem şi împotriva unor diferenţieri exagerate în ce priveşte baza de retribuţie. În practică, pe baza muncii unuia sau altuia, veniturile pot fi mai mari sau mai mici.

Aţi auzit vorbind aici pe preşedintele cooperativei din Salonta. A obţinut o producţie de 22 000 kg porumb la hectar şi a avut un venit mediu de peste 36 000 lei pe cooperator. Avem multe unităţi — am vorbit de ele şi recent la întîlnirea cu preşedinţii consiliilor unice agroindustriale — care au obţinut producţii şi mai mari, de 25 000 pînă la 28 000 kg porumb la hectar. Avem un judeţ întreg, care a obţinut 20 000 kg porumb la hectar. Desigur că veniturile cooperatorilor din unităţile cu 20 000 kg porumb la hectar şi ale celor cu 3 000 kg porumb la hectar sînt foarte deosebite atît în natură, cît şi în bani. Dar toţi au aceleaşi drepturi şi aceleaşi posibilităţi. Nu există nici un fel de discriminare în ce priveşte baza de pornire în sistemul nostru de retribuire.

Avem şi mineri care cîştigă cîte două retribuţii pe lună, dar pe baza faptului că şi-au organizat munca şi echipa lor produce de două ori mai mult cărbune. În toate domeniile avem acest lucru. Păstrăm sistemul de diferenţiere, de cointeresare materială, pornind de la principiile de echitate şi dreptate socială, însă încurajînd pe acei care obţin venituri mai mari prin munca lor. Nu încurajăm şi nu vom încuraja niciodată obţinerea de venituri fără muncă, prin exploatarea muncii altora. Asemenea stări de lucruri au apus pentru totdeauna în România şi sînt convins că niciodată asemenea fenomene nu vor mai exista în ţara noastră ! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Sînt ţări unde şi din punct de vedere politic dreptul femeilor este limitat. Din punct de vedere social, am asigurat, şi în acest domeniu, deplina egalitate în drepturi. Vedeţi numărul mare de femei care sînt prezente aici ; cunoaşteţi prezenţa lor în conducerea partidului, în Marea Adunare Naţională, în toate forurile de conducere ale societăţii noastre.

Deci, dacă ar trebui să vorbim despre problemele dreptului omului, de drepturi umanitare, apoi putem afirma, cu îndreptăţită mîndrie, că în anii socialismului am luat asemenea măsuri şi am aplicat asemenea forme de organizare prin care am creat condiţii de manifestare deplină, egală, a tuturor cetăţenilor, fără nici un fel de deosebire, nici de naţionalitate, nici de sex, nici de vîrstă ! Aceasta reprezintă, de altfel, baza concepţiei socialismului ştiinţific despre dezvoltarea societăţii omeneşti. Am acţionat şi vom acţiona ferm pentru realizarea în viaţă în cele mai bune condiţii a acestor principii ! **(Aplauze puternice, îndelungate).**

Am dezvoltat puternic formele democratice de conducere ale întregii societăţi — începînd de la consiliile oamenilor muncii din toate unităţile economice şi sociale, de la adunările generale ale oamenilor muncii, în calitatea lor de proprietari, producători şi beneficiari, de la organele judeţene ale acestora, la congresele naţionale, consiliile naţionale ale oamenilor muncii, din care fac parte oameni ai muncii de toate naţionalităţile şi în care muncitorii reprezintă între 30 şi 40 la sută iar în unele locuri chiar mai mult. Toate acestea, alături de organismele democratice ale statului nostru — consiliile populare, congresul consiliilor populare, Marea Adunare Naţională şi celelalte organisme — creează un tot unitar care asigură un cadru unic în felul său de participare a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. Nu numai că am formulat teza făuririi socialismului cu poporul şi pentru popor, dar am acţionat şi am făcut totul pentru a da un conţinut real acestei teze şi pentru a asigura participarea în mod conştient a întregului nostru popor la înfăptuirea programelor de dezvoltare, la adoptarea tuturor hotărîrilor, la elaborarea şi înfăptuirea politicii interne şi externe. Pornim de la faptul că numai în măsura în care poporul îşi asumă pe deplin răspunderea şi acţionează cu deplină conştiinţă se poate asigura făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, comunismul. Poporul nostru poate avea un viitor de aur — cum se spune în poezie — şi trebuie să creăm acest viitor de aur naţiunii noastre ! **(Aplauze şi urale puternice ; se scandează „Ceauşescu şi poporul !", „Ceauşescu să trăiască, România să-nflorească !", „Stima noastră şi mîndria, Ceauşescu — România !", „Ceauşescu — P.C.R. !").**

În întreaga activitate, în tot ce am realizat în această perioadă istorică, am pornit întotdeauna de la principiile de bază ale socialismului ştiinţific, de la concepţia revoluţionară materialist-dialectică şi istorică despre lume şi viaţă. Am ţinut şi ţinem întotdeauna seama de cerinţele şi legităţile obiective ale dezvoltării economico-sociale. Aşa cum am menţionat şi recent, am studiat şi studiem continuu experienţa şi practica construcţiei socialiste, dar şi a dezvoltării economice mondiale. Dar, în acelaşi timp, am pornit şi pornim întotdeauna de la realităţile patriei noastre. Am acţionat şi acţionăm pentru a aplica toate acestea la condiţiile României, necopiind nimic, dar luînd ceea ce răspunde intereselor patriei noastre, găsind forme care să asigure în cele mai bune condiţii participarea întregului popor la conducerea societăţii, să asigure ca poporul să fie adevăratul stăpîn a tot ceea ce se realizează în patria noastră, adevăratul stăpîn al patriei !

Cred că nu este rău să menţionez acum că, în toată această perioadă de mai bine de 20 de ani în care am perfecţionat formele de conducere în toate domeniile, începînd cu partidul, de democratizare a vieţii noastre generale, nu o dată am fost criticaţi deschis sau mai puţin deschis pentru aşa-zisele abateri de la experienţa şi normele generale. Nu doresc să spun mai mult acum. Avem însă sentimentul de satisfacţie că ceea ce am făcut s-a dovedit just şi a răspuns intereselor poporului nostru, că astăzi problemele modernizării, reformele şi alte denumiri stau la ordinea zilei, într-o formă sau alta, în mai toate ţările socialiste. Vă sînt cunoscute toate acestea.

Fără îndoială că este foarte bine că se înţelege acum că socialismul nu se poate construi după nişte modele, că nu se poate imita ceea ce s-a realizat într-o etapă sau alta, într-o ţară sau alta. Mai cu seamă noi dăm o înaltă apreciere preocupărilor din multe ţări socialiste cu privire la dezvoltarea democraţiei socialiste, la crearea unor noi forme care să asigure participarea maselor, a poporului la conducerea societăţii. Din experienţa noastră putem spune că aceasta este singura cale care reprezintă cu adevărat calea socialistă de dezvoltare, că numai cu poporul, împreună cu poporul, numai în formele democratice corespunzătoare realităţilor din fiecare ţară, care să permită poporului participarea şi asumarea răspunderii în conducerea societăţii, se va asigura victoria socialismului şi comunismului, afirmarea prestigiului său în întreaga lume ! **(Aplauze puternice : se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul !", „Ceauşescu — România, stima noastră şi mîndria !").**

Stimaţi tovarăşi,

În cadrul plenarelor consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană s-au discutat atît problemele înfăptuirii programelor de dezvoltare, cît şi probleme legate de unele fenomene negative, sau mai bine zis, de unele activităţi pe plan internaţional, desfăşurate de unele cercuri imperialiste, cele mai reacţionare, de denigrare a politicii partidului şi statului nostru. Trebuie însă să declar că multe organe de presă din ţările occidentale publică mult şi subliniază marile realizări ale României socialiste.

Nu ne preocupă prea mult, şi nu ne-a preocupat niciodată faptul că unele cercuri reacţionare imperialiste denaturează, cu bună ştiinţă, realizările şi activitatea poporului nostru. Ele o fac în interesul lor de clasă.

Este însă de neînţeles cînd asemenea lucruri apar într-o ţară socialistă sau alta. Nu avem pretenţia ca, neapărat, să prezinte ceea ce se realizează în România. Cred însă că este o pretenţie minimă ca să nu se denatureze activitatea poporului nostru, a oamenilor muncii, sub conducerea partidului, pentru dezvoltarea economico-socială, pentru făurirea orînduirii socialiste şi comuniste.

Desigur, se poate discuta mult despre problemele istoriei. Dar oare poate schimba cineva istoria ? Poate să schimbe cineva faptul că acum 2500 de ani, Herodot i-a caracterizat pe daci, care au locuit pe aceste teritorii, inclusiv pe teritoriul Transilvaniei de azi, al Moldovei, al Munteniei, ca „cei mai drepţi şi viteji dintre traci" ? Desigur, se pot găsi unii care să nu fie de acord cu Herodot, după 2500 de ani ! Dar este greu ca ei să schimbe ceea ce cei care au trăit atunci, au văzut şi au înţeles ! Poate schimba cineva istoria, faptul că Burebista a realizat un stat centralizat, că Decebal l-a dezvoltat, că dacii s-au luptat sute de ani cu romanii pînă — este adevărat — au fost învinşi ? Dar fără o civilizaţie, fără o organizare statală, pe care oamenii de seamă de atunci au apreciat-o, nu puteau să facă acest lucru. Cui serveşte oare negarea acestor realităţi ? Nu reprezintă aceasta, de fapt, o politică contrară oricăror interese ale poporului maghiar şi poporului român, care trăiesc de mult timp împreună şi trebuie să trăiască împreună ?

Desigur, nimeni nu poate schimba realitatea în ce priveşte data venirii primelor triburi ungare, în cadrul migraţiei generale care a fost atunci, şi aşezarea lor în teritoriul unde se găseşte astăzi Ungaria, aşezarea unei părţi a populaţiei şi în Transilvania. Dar de ce oare trebuie să se marcheze acest lucru — care este un fapt istoric arhicunoscut — prin negarea existenţei altui popor, care a existat pe aceste teritorii de peste 2 500 de ani şi care, în faţa migraţiilor, nu a plecat în altă parte, a luptat şi şi-a apărat glia şi existenţa ? De ce să se nege chiar acel om de ştiinţă, sau, după unii, chiar un conducător al Ungariei de prin secolul al XII-lea, care a scris cunoscuta lucrare privind existenţa unei populaţii bine organizate pe aceste teritorii ? De ce trebuie să se ignoreze atît de uşor lucruri demonstrate de ştiinţă — descoperirile arheologice, care, în toată lumea, constituie baza reconstituirii unei perioade sau unor evenimente istorice atunci cînd nu se dispune de lucrări scrise ? Oare în timpul ocupaţiei Imperiului Otoman, ţările româneşti n-au luptat şi şi-au păstrat autonomia ? Este bine cunoscut că sînt singurele din Balcani care şi-au păstrat autonomia ! Oare cînd Mircea l-a învins pe Baiazid a dispus de o armată imaginară ? Sau Ştefan cel Mare ? Sau Mihai Viteazul, în armatele căruia au luptat multe unităţi de secui ? Dar chiar lupta comună a românilor şi ungurilor împotriva imperiului otoman au fost prezenţe imaginare ? Ioan de Hunedoara, care a devenit pînă la urmă conducătorul statului maghiar, a fost imaginar ?

După părerea mea istoria trebuie să servească — aşa cum am mai spus-o nu o dată — nu accentuării stărilor de lucruri negative, ci apropierii şi înfrăţirii între popoare. În multe din evenimentele istorice — mă refer mai cu seamă în perioada mai apropiată — un rol au avut clasele dominante dintr-o ţară sau alta. Dar existenţa unor momente negative, într-o anumită perioadă a istoriei, în relaţiile dintre diferite ţări, trebuie nu să fie scoase în evidenţă, ci să se realizeze o delimitare de politica fostelor clase exploatatoare, dominante, să se pornească de la necesitatea dezvoltării şi realizării unei istorii noi, de prietenie, de colaborare. Aceasta e valabil, în general, în Europa şi în întreaga lume, cu atît mai mult în relaţiile între România şi Ungaria !

E greu să înţelegi reeditarea unor teze horthyste, fasciste, şoviniste, inclusiv rasiste. Cum se poate concepe ca o academie de ştiinţe să dea girul său unor texte şi lucrări care jignesc alte popoare ? Ce ştiinţă este aceasta ? Cui serveşte o asemenea aşa-zisă ştiinţă dacît celor mai reacţionare cercuri imperialiste ? În nici un fel asemenea teze nu servesc cauzei prieteniei şi colaborării, cauzei socialismului !

Sîntem pentru schimburi de experienţă, dar sîntem în mod hotărît împotriva oricărui amestec în treburile interne. Nu am acceptat acest lucru în nici o împrejurare şi nu vom acccepta nici astăzi, şi nicicînd ! Problemele României, ale dezvoltării socialiste se rezolvă de către poporul român în întregul său, în deplină unitate, de către forţa sa conducătoare — Partidul Comunist Român ! **(Aplauze şi urale puternice ; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul !", „Ceauşescu — P.C.R. !", „Stima noastră şi mîndria, Ceauşescu — România !").**

Sîntem pentru o dezvoltare largă, am acţionat întotdeauna şi vom acţiona cu fermitate pentru extinderea relaţiilor cu ţările socialiste şi, în primul rînd, cu vecinii noştri, între care avem în vedere întotdeauna şi Republica Populară Ungară. Mai mult, considerăm că există mari posibilităţi să dezvoltăm larg relaţiile de cooperare cu ţările socialiste şi, în acest sens, am şi elaborat, în cadrul conducerii de partid, o serie de propuneri şi măsuri, care au fost publicate pe scurt în Comunicatul şedinţei Comitetului Politic Executiv — şi dorim să facem aceasta şi cu vecinii noştri unguri. Consider că aceasta răspunde intereselor celor două popoare, intereselor dezvoltării socialiste a ambelor ţări. Orice alt fel de abordare a problemelor, orice încercare de denaturare a realităţilor şi de a merge cu această denaturare chiar în unele forumuri internaţionale este în contradicţie cu interesele atît ale poporului ungar, cît şi ale poporului român !

Noi nu am pus şi nu punem niciodată semnul egalităţii între anumiţi oameni sau grupuri de oameni rău intenţionaţi dintr-o ţară sau alta şi popoarele ţărilor respective. Am considerat şi considerăm întotdeauna că popoarele trebuie să cunoască realitatea, dar trebuie să fie educate şi să înţeleagă că este în interesul fiecărula să conlucreze, să colaboreze cu alte popoare şi, în primul rînd, cu vecinii săi. Avem multe lucruri comune — chiar dacă istoria Academiei ungare nu vorbeşte de ele — care pledează pentru o asemenea abordare şi asemenea relaţii între cele două ţări şi popoare.

Cum putem noi însă să fim de acord să se lărgească distribuirea de presă şi literatură ungară în România, cînd în această presă se aduc injurii la adresa oamenilor muncii din ţara noastră ! Dacă am accepta acest lucru, am face un deserviciu. Presa, radioteleviziunea, mijloacele noastre — literatura, arta — toate trebuie să servească unui singur scop : apropierii, prieteniei, educării în spiritul socialismului, al solidarităţii internaţionale. Orice altă înţelegere şi abordare este în contradicţie cu interesele de azi, de mîine şi din totdeauna ale popoarelor !

Prima lozincă a socialismului ştiinţific a fost : „Proletari din toate ţările, uniţi-vă !", şi cunoaşteţi tot ce au spus mai departe Marx şi Engels. Noi sîntem pentru o abordare nouă privind solidaritatea, unirea maselor, a popoarelor, nu numai a proletariatului, pentru că trăim în altă etapă. Trebuie să acţionăm pentru unirea popoarelor în lupta pentru socialism, pentru dezarmare şi pace în lume !

Un asemenea fel de abordare consider că trebuie să îl aibă presa şi mijloacele noastre de informare. Sper că se va înţelege şi de către vecinii noştri din Ungaria că este timpul să se pună capăt unor asemenea stări de

Şedinţa comună a consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană

În prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, vineri, 27 februarie, a avut loc şedinţa comună a Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi a Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost întîmpinat, la sosirea în sală, cu puternice aplauze, cu îndelungi urale şi ovaţii. Participanţii au dat astfel expresie sentimentelor de nestrămutată dragoste, de aleasă stimă şi preţuire pe care oamenii muncii de naţionalitate maghiară şi germană le poartă, împreună cu întreaga naţiune, secretarului general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru neobosita sa activitate ce o consacră cu neasemuită dăruire patriotică şi abnegaţie revoluţionară înfloririi multilaterale a ţării, creşterii necontenite a bunăstării şi gradului de civilizaţie ale poporului, cauzei socialismului şi păcii. În acelaşi timp, a fost reafirmată recunoştinţa fierbinte faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu pentru contribuţia sa determinantă la soluţionarea profund democratică şi umanistă a problemei naţionale în România, pentru drepturile egale şi demnitatea de care se bucură toţi cetăţenii ţării, fără deosebire de naţionalitate.

Împreună cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în prezidiu au luat loc membri şi membri supleanţi ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., precum şi membri ai conducerii consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană.

În sală se aflau, alături de membrii celor două consilii, ca invitaţi, membri ai C.C. al P.C.R. şi ai guvernului, cadre de conducere ale unor instituţii centrale, organizaţii de masă şi obşteşti.

Lucrările şedinţei comune au fost deschise de tovarăşul Mihai Gere, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară, care a spus :

„Mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu,

Înainte de toate, îngăduiţi-mi să exprim adînca noastră bucurie şi satisfacţie pentru deosebita onoare pe care ne-o faceţi de a lua parte la şedinţa comună a consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, forum profund reprezentativ al democraţiei noastre muncitoreşti şi revoluţionare, mărturie grăitoare a largului democratism al orînduirii noastre care garantează şi asigură tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, dreptul de a participa la elaborarea, adoptarea şi aplicarea deciziilor fundamentale ce angajează politica internă şi externă a partidului şi a statului nostru.

Într-o atmosferă de deplină unitate, proprie întregului nostru popor, care, sub înţeleapta conducere a partidului, a dumneavoastră, mult stimate şi iubite tovarăşe secretar general, preşedinte al Republicii, edifică cu succes socialismul şi comunismul, participanţii la plenarele care s-au întrunit joi şi în cadrul cărora au luat cuvîntul 43 de vorbitori, au dezbătut cu maximă răspundere şi exigenţă, cu spirit revoluţionar şi patriotic probleme esenţiale pe care le ridică dezvoltarea calitativ-intensivă a economiei naţionale, a întregii societăţi, perfecţionarea cadrului social în care trăim şi muncim, mobilizarea tuturor oamenilor muncii, din colectivele din care fac parte, la realizarea exemplară a planului pe acest an şi pe întregul cincinal, a măreţelor obiective trasate de cel de-al XIII-lea Congres al partidului.

În abordarea sarcinilor complexe cu care ne confruntăm în această etapă, aşa cum au subliniat toţi vorbitorii, noi pornim de la înfăptuirile istorice dobîndite de ţara noastră în anii de după cel de-al IX-lea Congres, anii cei mai prodigioşi şi mai bogaţi în realizări din existenţa noastră, ani ce conturează o epocă de aur în ascensiunea patriei şi care constituie o bază sigură pentru avîntul multilateral ce îl proiectăm şi care va prinde viaţă prin munca noastră, a tuturor, spre binele nostru, al tuturor.

Vă informăm, stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, că, în cadrul celor două plenare, în spiritul profundului respect pentru adevăr, în semn de aleasă recunoştinţă pentru umanismul politicii promovate de partidul nostru, vorbitorii au evidenţiat că una dintre marile şi durabilele realizări ale acestei epoci de aur o constituie soluţionarea principială, justă, pe bazele materialismului dialectic şi istoric, ale socialismului ştiinţific, a problemei naţionale, prin asigurarea consecventă a deplinei egalităţi în drepturi şi îndatoriri a tuturor fiilor ţării, fără deosebire de naţionalitate, realizarea şi întărirea continuă a unităţii şi frăţiei oamenilor muncii români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi.

În lumina realităţilor trăite de noi toţi, cu constiinţa înaltei răspunderi patriotice, revoluţionare, în numele nostru, al consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, ţinem să declarăm din nou, aşa cum au accentuat toţi vorbitorii, că respingem cu indignare toate încercările mai vechi şi mai noi ale cercurilor imperialiste, reacţionare, anticomuniste de a ponegri aceste realizări deosebite din patria noastră, România socialistă, de a se erija în apărători ai drepturilor omului, ai libertăţilor democratice. Sub pretextul susţinerii drepturilor naţionalităţilor conlocuitoare, cercurile respective instigă de fapt la manifestări naţionaliste, şovine, iredentiste şi revanşarde cu scopul de a lovi în colaborarea şi unitatea ţărilor socialiste, de a se amesteca în treburile interne ale acestora.

Vorbitorii şi-au exprimat nedumerirea şi indignarea că şi persoane oficiale, publicişti şi istorici din Republica Populară Ungară, ţară socialistă vecină, vehiculează calomnii cu privire la realităţile româneşti, la politica naţională a partidului şi statului nostru, denaturează adevărul istoric, încercînd să pună de fapt în discuţie hotărîrile tratatelor de pace, graniţele existente între state. Participanţii au înfierat cu vehemenţă asemenea manifestări şi au dat glas convingerii lor ferme că nici un fel de atacuri, de denigrări şi dezinformări nu pot să umbrească realităţile vieţii noastre noi, ale României socialiste, marile cuceriri revoluţionare, în rîndul cărora la loc de seamă se află asigurarea egalităţii depline a tuturor locuitorilor, fără deosebire de naţionalitate, aşezarea pe baze trainice a frăţiei şi prieteniei, făurirea unităţii moral-politice a întregului popor.

Îndeplinind mandatul de conştiinţă al oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, vorbitorii au exprimat hotărîrea de a demasca şi combate cu fermitate şi în viitor asemenea teze şi teorii nocive, orice concepţii sau manifestări naţionaliste, şovine, de a intensifica activitatea politico-ideologică pentru educarea tineretului, a tuturor celor ce muncesc în spiritul patriotismului revoluţionar, socialist, al muncii şi luptei unite pentru prosperitatea scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

În legătură cu toate problemele dezbătute, plenarele au adoptat hotărîri care vor fi completate în urma lucrărilor şedinţei comune de astăzi.

Mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, vă rugăm respectuos să ne îngăduiţi să continuăm lucrările plenarelor noastre întrunite în şedinţă comună, în prezenţa dumneavoastră, cel mai iubit fiu al poporului, pe care toţi oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naţionalitate, vă stimează profund pentru tot ceea ce faceţi spre binele şi fericirea României socialiste, bunăstarea celor ce muncesc".

În cadrul dezbaterilor, pe marginea problemelor cuprinse pe ordinea de zi, au luat cuvîntul tovarăşii Rab Ştefan, prim-secretar al Comitetului judeţean Covasna al P.C.R., vicepreşedinte al Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară, Racz Gyozo, profesor universitar, redactor-şef al revistei „Korunk", vicepreşedinte al Comitetului judeţean de cultură şi educaţie socialistă Cluj, Antal Geza, maistru mecanic la Întreprinderea de matriţe şi piese forjate Odorheiu Secuiesc, judeţul Harghita, Boda Iosif, profesor la Academia de partid pentru învăţămînt social-politic, Czége Alexandru, preşedinte al C.A.P. Salonta, judeţul Bihor, Erou al Noii Revoluţii Agrare, vicepreşedinte al Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară, Willi Heinz, primarul comunei Tecemia Mare, preşedintele Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană din judeţul Timiş, Birta Irina, maistru, preşedintele Comitetului sindicatului de la Întreprinderea textilă Arad, vicepreşedinte al Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară, Hegedus Ladislau, secretar de stat la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, membru în biroul Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară, Hajdu Gyözö, redactor-şef al revistei „Igasz Szo" din Tîrgu Mureş, preşedintele Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate maghiară din judeţul Mureş, Gerhard Konnerth, redactor-şef al revistei „Forschungen zur Volk-und Landeskunde" din Sibiu.

În încheierea dezbaterilor, tovarăşul Mihai Gere a spus :

„În concordanţă cu simţămintele pe care le trăim în aceste momente înălţătoare, exprimînd dorinţa fierbinte şi voinţa noastră unanimă, adresez tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, cu deosebit respect şi aleasă preţuire, rugămintea de a lua cuvîntul în cadrul şedinţei comune a consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană".

Primit cu multă căldură şi însufleţire, cu cele mai alese sentimente de dragoste şi stimă, a luat cuvîntul tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România.

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu a fost urmărită cu deosebit interes şi deplină aprobare, cu profundă satisfacţie şi mîndrie patriotică, fiind subliniată, în repetate rînduri, cu vii şi îndelungi aplauze, urale şi ovaţii.

Exprimînd simţămintele participanţilor la lucrările şedinţei comune, preşedintele Consiliului oamenilor muncii de naţionalitate germană, tovarăşul Eduard Eisenburger, a spus :

„Mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, preşedintele Republicii,

Vă rog să-mi permiteţi să dau glas admiraţiei şi, totodată, deplinei satisfacţii cu care am urmărit magistrala dumneavoastră cuvîntare, document de o excepţională importanţă teoretică şi practică cu privire la experienţa construcţiei socialiste românesti.

Grandioasele succese obţinute de întregul popor român, sub conducerea gloriosului nostru partid, demonstrează în mod convingător justeţea politicii Partidului Comunist Român, a cărei

Cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

lucruri, unor astfel de manifestări — şi să se acţioneze, deopotrivă, pe calea prieteniei şi colaborării. În ce ne priveşte, doresc să declar aici — dar declar aceasta pentru întregul nostru popor — că sîntem ferm hotăriţi să facem totul pentru a folosi tot ceea ce este valoros în trecutul nostru comun — şi vom face aceasta cu toate ţările socialiste, cu toate popoarele lumii — pentru dezvoltarea colaborării, prieteniei, pentru asigurarea dezvoltării fiecărui popor, a ridicării bunăstării fiecărei naţiuni, pentru asigurarea păcii în întreaga lume! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Dragi tovarăşi,

Voi reveni la unele probleme actuale ale activităţii partidului şi poporului nostru. Planul cincinal 1986—1990, celelalte programe pe care le-am adoptat pun în centrul întregii activităţi dezvoltarea puternică a forţelor de producţie, trecerea la un nou stadiu de dezvoltare, realizarea dezvoltării intensive a industriei, agriculturii şi celorlalte sectoare, aşezarea la baza întregii activităţi a celor mai noi cuceriri ale ştiinţei, ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice în general, ale noii revoluţii agrare. Trebuie să realizăm o nouă calitate. Anul trecut am adoptat o serie de programe privind modernizarea şi mai buna organizare în toate sectoarele de activitate. În anul acesta, şi în anii următori, toate aceste programe trebuie să fie înfăptuite în cele mai bune condiţii. Am adoptat programe privind aplicarea noului mecanism economico-financiar, normarea economico-financiară, înfăptuirea neabătută a autoconducerii, autogestiunii muncitoreşti, în toate domeniile de activitate.

În faţa tuturor oamenilor muncii, a întreprinderilor şi a tuturor sectoarelor de activitate stau problemele ridicării calităţii producţiei şi a nivelului tehnic. Trebuie să înţelegem bine că ne aflăm într-o asemenea etapă a dezvoltării societăţii noastre încît problema calităţii, a nivelului tehnic este hotărîtoare pentru asigurarea dezvoltării în continuare.

Trebuie să acţionăm cu hotărîre pentru reducerea consumurilor materiale, pentru recuperarea şi refolosirea energiei şi a unei serii de materiale. Anul acesta am avut unele probleme cu energia. Am vorbit despre cauzele acestor lipsuri, despre unele întîrzieri în realizarea programului de punere în funcţiune a unor capacităţi energetice în anul trecut, cît şi de faptul că în toamnă şi primele două luni ale acestui an, pe Dunăre şi pe apele interioare am obţinut cu 1 000 MWh mai puţină energie electrică datorită secetei care s-a manifestat în întreaga Europă. Lipsa a 1 000 MWh — ceea ce reprezintă 12 la sută din energia noastră — ne-a creat greutăţi. La aceasta trebuie adăugat faptul că nu s-a acţionat aşa cum a fost stabilit ca, de la 1 decembrie, să se treacă la regimul de iarnă privind organizarea activităţii economice. Mulţi au continuat să consume fără a ţine seama de realităţi; mai mult, au preferat să afecteze producţia decît să facă economii în sectoarele neproductive. Numai în ministere, în instituţii şi la unele activităţi din aşa-zisele sectoare speciale am redus cu 400 MWh consumul de energie prin măsurile pe care le-am luat prin decret, plus consumul neproductiv în întreprinderi — şi am putut astfel să mărim cantitatea de energie pentru producţie. Desigur, calea pentru satisfacerea cerinţelor de energie este legată, în primul rînd, de realizarea programelor pe care le avem privind punerea în funcţiune a capacităţilor energetice în acest an, de intrarea primei centrale nucleare în producţie. Dar, independent de energia de care vom dispune, reducerea consumului, economia de combustibil, de energie, de materiale rămîne problema centrală în întreaga noastră activitate — şi aceasta trebuie bine înţeleasă, în toate domeniile!

Trebuie să acordăm mai multă atenţie creşterii productivităţii muncii, înfăptuind neabătut programele de modernizare şi organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii.

O atenţie deosebită va trebui să acordăm, în acest an, problemelor eficienţei economice, rentabilităţii, aplicînd ferm noul mecanism economic, autoconducerea şi autofinanţarea, programul de normare economico-financiară.

Una din problemele importante ale activităţii noastre o reprezintă, şi va trebui să o reprezinte continuu şi din ce în ce mai mult, activitatea de schimburi internaţionale, de comerţ exterior, de cooperare în producţie cu ţările socialiste, cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii fără deosebire de orînduire socială.

După cum cunoaşteţi, avem forme foarte diferite şi largi de cooperare. Încă din 1975 avem legea privind societăţile mixte. Este adevărat că prea mult n-am făcut! Avem cîteva societăţi mixte între care una mai importantă, care n-a mers prea bine; altele merg ceva mai bine, dar au o pondere mică încît nu pot să influenţeze prea mult întreaga noastră activitate. Desigur, atunci cînd am elaborat această lege, am avut în vedere să creăm condiţii — şi am creat condiţii — să realizăm asemenea societăţi mixte şi cu ţări socialiste şi capitaliste, şi cu ţări în curs de dezvoltare. Vom acţiona şi în viitor în spiritul prevederilor legii noastre, pornind de la interesele economiei naţionale, de la faptul că, indiferent cu cine vom realiza asemenea societăţi, proprietatea sau partea întreprinderilor româneşti aparţine poporului şi trebuie să aducă foloase numai şi numai poporului. Dorim — şi vom acţiona larg — să realizăm toate programele de cooperare, acordurile de lungă durată, programele de colaborare în domeniul ştiinţei, tehnicii şi în celelalte domenii de activitate. Nici nu se poate concepe — aşa cum am menţionat nu o dată — dezvoltarea şi realizarea programelor noastre fără o largă colaborare economică internaţională, începînd cu ţările socialiste, dar — repet — cu toate statele lumii fără deosebire de orînduire socială.

Ţinînd seama de stadiul actual de dezvoltare, de noile progrese ale ştiinţei şi tehnicii, problemele pregătirii profesionale, tehnice, recalificarea reprezintă, şi trebuie să constituie, o preocupare permanentă a tuturor întreprinderilor, a organelor de partid şi de stat din toate domeniile. Trebuie să asigurăm ridicarea puternică a nivelului de pregătire profesională a oamenilor, a nivelului pregătirii ştiinţifice, tehnice! Să avem în vedere schimbările continue care au loc în tehnică şi în ştiinţă, şi deci şi necesitatea reciclării, a reîmprospătării cunoştinţelor. Aceasta este una din problemele hotărîtoare pentru dezvoltarea generală a patriei noastre. Aceste probleme sînt comune pentru toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, şi fiecare în domeniul său de activitate trebuie să acţioneze pentru a contribui la realizarea lor!

Este necesar să înţelegem bine că realizarea programelor generale de dezvoltare a patriei, a obiectivelor pînă în anii '90 şi, în perspectivă, pînă în anul 2000, se pot realiza numai prin activitatea şi munca unită a întregii naţiuni. Numai pe această bază se vor crea condiţii tot mai bune pentru participarea şi accesul la minunatele cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, ale culturii în general şi pentru ridicarea generală a bunăstării materiale şi spirituale a poporului — ţelul suprem al politicii partidului, esenţa societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. **(Aplauze şi urale puternice, îndelungate).**

Am menţionat nu o dată — dar consider necesar să repet şi acum — că nimic nu am realizat fără muncă. Tot ceea ce am realizat a cerut eforturi — uneori, grele — şi umane, şi materiale! Nimic nu am primit pe gratis, totul este rezultatul muncii şi eforturilor poporului unit! Viitorul poporului nostru, socialismul şi comunismul nu se pot realiza fără munca unită a întregii naţiuni, sub conducerea partidului nostru comunist!

(Aplauze puternice, se scandează îndelung „Vom munci şi vom lupta, ţara o vom înălţa!", „Stima noastră şi mîndria, Ceauşescu — România!", „Ceauşescu — P.C.R.!", „Ceauşescu şi poporul!").

Este necesar ca pornind de la experienţa şi practica noastră, de la adevărurile generale, să dezvoltăm puternic sentimentul şi spiritul revoluţionar de muncă în toate domeniile. Nu se poate construi o orînduire nouă fără a acţiona permanent împotriva a tot ceea ce este vechi şi perimat, pentru promovarea continuă, cu îndrăzneală a tot ce este nou în toate domeniile de activitate.

Trebuie să aplicăm ferm în întreaga noastră activitate principiile socialiste de retribuţie de care am vorbit, să veghem permanent la respectarea principiilor de etică şi echitate socialistă. Aşa cum am menţionat anterior, diferenţierea veniturilor stabilite pentru diverse domenii trebuie să constituie baza relaţiilor sociale, şi, pornind de la aceasta, să se asigure aplicarea fermă a principiilor de retribuţie, a acordului global şi direct în toate sectoarele de activitate. Veniturile mai mari, într-un sector sau altul, se pot realiza, şi trebuie să se realizeze, numai pe baza rezultatelor muncii! Nimeni nu va putea şi nu trebuie să trăiască fără muncă sau prin exploatarea muncii altora! Nu dorim, sub nici o formă, să încurajăm acele căi care pot să ducă la întărirea unor forme de proprietate, chiar mică, dar capitalistă.

Considerăm că avem răspunderea şi trebuie să facem totul pentru întărirea continuă a proprietăţii întregului popor, deoarece numai aceasta constituie baza dezvoltării generale a patriei, a bunăstării generale. Numai pe baza proprietăţii socialiste se poate asigura deplina egalitate în drepturi şi adevărata democraţie revoluţionar-muncitorească. Nu poate fi egalitate între exploatatori şi asupriţi, între sclavi şi stăpîni de sclavi, cum se spunea în trecut! Nu poate fi democraţie între exploatatori şi asupriţi! Numai în condiţiile cînd oamenii muncii sînt proprietarii mijloacelor de producţie se poate realiza şi adevărata egalitate, şi adevărata democraţie socialistă! Aceasta constituie baza dezvoltării orînduirii noastre, a victoriei socialismului în patria noastră! **(Aplauze puternice, îndelungate).**

Vom acţiona în direcţia dezvoltării şi perfecţionării conducerii şi planificării economiei noastre, pornind însă de la îmbunătăţirea continuă a activităţii organismelor democratice şi asigurarea celor mai bune condiţii pentru participarea întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate.

Viaţa, experienţa au demonstrat rolul hotărîtor, de conducere al partidului în toate domeniile de activitate. De aceea sîntem hotăriţi să acţionăm cu întreaga fermitate pentru a perfecţiona continuu activitatea partidului nostru, pentru creşterea răspunderii fiecărei organizaţii şi organism de partid în toate domeniile, pentru întărirea legăturilor cu masele şi unirea eforturilor întregului popor în dezvoltarea generală a patriei noastre.

Vom acţiona, şi trebuie să întărim continuu unitatea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, a întregului popor, în cadrul Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, sub conducerea Partidului Comunist Român — garanţia sigură a înfăptuirii obiectivelor de dezvoltare, economică şi socială, a egalităţii, a libertăţii şi independenţei patriei noastre. **(Aplauze puternice, se scandează îndelung „Ceauşescu, România — stima noastră şi mîndria!", „Ceauşescu şi poporul!").**

În întreaga noastră activitate, punînd pe primul plan înfăptuirea neabătută a minunatelor programe de dezvoltare, trebuie să acordăm o atenţie mai mare activităţii politico-ideologice, de educare şi formare a conştiinţei revoluţionare, a omului nou, constructor conştient al socialismului şi comunismului.

Trebuie să avem o atitudine fermă, intransigentă de combatere a oricăror concepţii retrograde, a şovinismului, a naţionalismului, sub orice formă s-ar manifesta acestea. Să dezvoltăm puternic şi să educăm întregul nostru popor, tineretul în spiritul umanismului revoluţionar, al frăţiei dintre toţi oamenii muncii, dintre popoare, în spiritul solidarităţii internaţionale, al luptei pentru progres şi pace în lume!

La baza întregii noastre activităţi trebuie să punem concepţiile revoluţionare ale socialismului ştiinţific, materialismului dialectic şi istoric, tot ce este mai nou în ştiinţă şi tehnică, în cunoaşterea umană în general. Trebuie să nu uităm nici un moment, şi să avem permanent în vedere, că uriaşele schimbări care s-au produs şi se produc în dezvoltarea generală a societăţii, în cunoaşterea ştiinţifică, în lărgirea orizontului de cunoştinţe ale omului fac necesară o abordare nouă a multor probleme. Ele nu infirmă concepţiile fundamentale ale socialismului ştiinţific, ci confirmă tocmai justeţea concepţiei materialist-dialectice despre lume şi viaţă. Dar orizontul cunoaşterii cere o completare a tuturor tezelor, o modificare chiar a unor teze vechi şi înlocuirea lor cu ceea ce a apărut şi ceea ce este nou. Toate acestea, subliniez, nu fac decît să confirme justeţea concepţiei materialist-dialectice despre lume şi viaţă, care a pornit şi porneşte de la faptul că nimic nu este de necunoscut, sînt numai lucruri necunoscute, că omenirea va deschide continuu noi şi noi orizonturi în cunoaştere — şi trebuie, pe această bază, să-şi îmbogăţească şi concepţia filozofică, ideologică, dar şi practica luptei revoluţionare, şi practica economico-socială. Numai acţionînd în acest fel, acţionăm ca adevăraţi revoluţionari! Numai astfel vom asigura cele mai bune condiţii pentru dezvoltarea socialismului în patria noastră, vom putea contribui în general la dezvoltarea ştiinţei, a minunatelor idei şi concepţii revoluţionare, a socialismului în lume! **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R.!", „Ceauşescu şi poporul!", „Ceauşescu, România — stima noastră şi mîndria!").**

Avem un program de mare perspectivă privind dezvoltarea ţării în cincinalul actual, şi pînă în anul 2000. Tot ceea ce am realizat constituie garanţia înfăptuirii tuturor acestor obiective, a hotărîrilor istorice ale Congresului al XIII-lea al partidului, a Programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare spre comunism.

Să ne gîndim, să studiem şi să găsim cele mai bune forme de realizare a acestor obiective, de organizare a societăţii noastre în toate domeniile, care să asigure condiţii egale de viaţă, de muncă, de manifestare a personalităţii umane, a principiilor de dreptate şi echitate socială, să asigure înaintarea fermă a României spre comunism! Numai aşa ne vom face datoria faţă de popor, faţă de socialism, faţă de comunism! Numai aşa vom merita titlul de revoluţionari, de comunişti! **(Aplauze şi urale; se scandează îndelung „Ceauşescu, eroism — România, comunism!").**

Dragi tovarăşi,

Aveam de gînd să mă refer la unele probleme internaţionale, dar cred că este bine cunoscută politica României în ce priveşte relaţiile internaţionale, lupta pentru dezarmare, pentru pace, pentru o lume mai dreaptă şi mai bună.

Evenimentele internaţionale continuă să fie destul de grave. Se continuă înarmarea nucleară, se continuă experienţele nucleare, care ele însele reprezintă un grav pericol pentru mediul înconjurător.

Ne reamintim cu toţii despre urmările gravei avarii de la Cernobîl, de influenţa pe care a avut-o în întreaga Europă, inclusiv în ţara noastră. Acest grav accident a demonstrat — dacă mai era necesar — ce mare pericol reprezintă energia nucleară scăpată de sub control. Ea nu mai poate fi dirijată şi stăpînită de nimeni!

Noi am salutat faptul că conducerea Uniunii Sovietice a ajuns la o concepţie şi abordare nouă a problemelor armelor nucleare, în sensul că arma nucleară nu poate fi folosită, că arma nucleară, folosirea ei înseamnă distrugerea nu numai a civilizaţiei, ci a înseşi condiţiilor pentru existenţa vieţii pe planeta noastră.

Am declarat nu o dată — după cum ştiţi — că trebuie să punem capăt cu desăvîrşire armelor nucleare, să acţionăm pentru a asigura dreptul vital al oamenilor la existenţă, la viaţă. Aceasta este problema fundamentală care se pune astăzi! În nici un fel nu se mai poate pune problema că într-un război nuclear vor fi învinşi sau învingători! Problema care se pune astăzi este că trebuie să împiedicăm distrugerea vieţii pe planeta noastră, să asigurăm supravieţuirea popoarelor, a oamenilor. Iată de ce problema luptei împotriva armelor nucleare, necesitatea încetării oricăror experienţe nucleare trebuie să stea în centrul activităţii — şi va sta în centrul activităţii partidului şi statului nostru.

Va trebui să acţionăm şi să întărim solidaritatea şi colaborarea cu toate popoarele şi statele lumii pentru a obţine încetarea înarmării nucleare, oprirea experienţelor nucleare, eliminarea armelor nucleare cu rază medie de acţiune din Europa şi trecerea la eliminarea tuturor armelor nucleare din lume.

Sîntem, totodată, pentru dezarmarea convenţională — şi am şi acţionat, unilateral, în această direcţie.

Ne pronunţăm, în general, pentru o abordare nouă a relaţiilor dintre toate naţiunile lumii, pentru a se renunţa cu desăvîrşire la calea forţei, la ameninţarea cu forţa, la amestecul în treburile altor state. Considerăm că va trebui să nu precupeţim nici un efort pentru a ne aduce contribuţia la soluţionarea acestor probleme fundamentale care preocupă astăzi întreaga omenire.

Nu mă mai refer la alte aspecte ale vieţii internaţionale. Am menţionat numai pericolul armelor nucleare pentru că el reprezintă astăzi problema fundamentală pentru întreaga omenire, deci şi pentru poporul nostru, şi trebuie să facem totul pentru a asigura existenţa lumii, a popoarelor, a oamenilor! Aceasta este problema fundamentală care se pune astăzi în faţa întregii omeniri!

Sîntem ferm hotăriţi să acţionăm în continuare şi să contribuim la soluţionarea tuturor problemelor, pe principiile egalităţii, respectului suveranităţii şi neamestecului în treburile interne.

Avem ferma încredere că popoarele dispun de forţa necesară — acţionînd într-o unitate mai bună, mai puternică — să determine o schimbare a situaţiei internaţionale, să asigure triumful păcii, al raţiunii, realizarea unei lumi mai drepte şi mai bune pe planeta aceasta! **(Urale şi aplauze puternice; se scandează „Ceauşescu — pace!", „Dezarmare — pace!", „Ceauşescu — România, pacea şi prietenia!").**

În încheiere, aş dori să-mi exprim convingerea că dezbaterile care au avut loc în plenarele consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, dezbaterea în primul rînd a problemelor privind dezvoltarea patriei noastre şi înfăptuirea programelor pe acest an şi pe întregul cincinal, precum şi poziţiile adoptate faţă de unele probleme de relaţii mai generale, vor contribui la mai buna înţelegere a necesităţii perfecţionării şi îmbunătăţirii întregii noastre activităţi, vor determina ca toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, ca întregul nostru popor să acţioneze în aşa fel încît să încheiem acest an cu rezultate cît mai bune.

Îmi exprim convingerea că fiecare dintre cei prezenţi aici va acţiona — în colectivul său şi în domeniul său de muncă — în spiritul general al programelor şi planurilor de dezvoltare economico-socială, al politicii interne şi externe a patriei noastre, al politicii ştiinţifice, ideologice a partidului nostru.

Cu această convingere, vă urez succes în întreaga activitate! Urez colectivelor de oameni ai muncii unde vă desfăşuraţi activitatea, tuturor oamenilor muncii din patria noastră multă sănătate şi fericire! **(Urale şi aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceauşescu — P.C.R.!", „Ceauşescu şi poporul!", „Ceauşescu, România — stima noastră şi mîndria!"). Într-o atmosferă de mare însufleţire şi puternică unitate în jurul partidului, toţi cei prezenţi în sală se ridică în picioare şi ovaţionează îndelung, minute în şir, pentru Partidul Comunist Român, pentru secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU!**

---

aplicare consecventă a dus la creşterea continuă a forţei materiale şi spirituale a ţării, la întărirea independenţei şi suveranităţii României socialiste, spre binele tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naţionalitate.

Aprecierea dumneavoastră că în toate aceste realizări epocale se regăsesc şi faptele de muncă ale oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, aportul lor activ şi conştient la eforturile creatoare ale întregii societăţi, ne onorează în mod deosebit şi, totodată, ne umple inimile cu profundă mîndrie patriotică.

Exprimînd sentimentele de înaltă stimă, dragoste şi recunoştinţă ale tuturor cetăţenilor români de naţionalitate maghiară şi germană ce le nutresc faţă de dumneavoastră, mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, aducem un respectuos şi vibrant omagiu patriotului înflăcărat, luptătorului încercat, care de douăzeci şi doi de ani conduce destinele acestei ţări cu înţelepciune, clarviziune şi nesecat spirit revoluţionar, de numele căruia sînt legate pentru totdeauna marile înfăptuiri obţinute în domeniul rezolvării juste în spiritul materialismului dialectic şi istoric, al socialismului ştiinţific, a problemei naţionale în România, asigurarea şi garantarea drepturilor şi libertăţilor democratice pentru toţi cetăţenii ţării, indiferent de limba pe care o vorbim.

În aceste momente de intensă trăire patriotică, oamenii muncii de naţionalitate maghiară şi germană, urmînd exemplul dumneavoastră, îndemnurile mobilizatoare pe care ni le-aţi adresat, se angajează în mod solemn în faţa dumneavoastră, mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, să acţioneze şi pe viitor, umăr la umăr, în deplină unitate cu întregul popor, cu totală dăruire pentru înfăptuirea hotărîrilor celui de-al XIII-lea Congres, a întregii politici interne şi internaţionale a partidului şi statului, aducîndu-ne în felul acesta contribuţia conştientă la continua înflorire a scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România.

Însuşindu-ne exigenţele formulate de dumneavoastră cu privire la direcţiile şi căile de acţiune a consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, vă încredinţăm că vom pune în centrul activităţii noastre politico-educative cultivarea sentimentelor de dragoste nemărginită faţă de patrie şi popor, minunatele tradiţii de luptă comună, întărirea prieteniei şi frăţiei dintre toţi cetăţenii patriei, iar cei ce vor încerca să se amestece în treburile noastre interne, să ponegrească realizările societăţii noastre socialiste, trecutul istoric al poporului român sau să prezinte denaturat modul în care a fost soluţionată problema naţională în ţara noastră, vor primi riposta cuvenită, izbindu-se de unitatea de granit a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, în jurul Partidului Comunist Român.

Ferm hotăriţi de a da viaţă prevederilor celui de-al 8-lea cincinal, care ne călăuzesc spre un viitor demn şi fericit, vă rugăm să ne permiteţi să vă adresăm din adîncul inimii, dumneavoastră, mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, încercat conducător al partidului şi statului, ctitor al României moderne, cel mai iubit fiu al poporului, precum şi tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, eminent om politic şi militant revoluţionar, personalitate prestigioasă a vieţii noastre ştiinţifice, savant de renume mondial, urarea noastră de viaţă lungă, sănătate şi multă putere de muncă, consacrate fericirii poporului, bunăstării tuturor fiilor patriei, triumfului socialismului, păcii şi colaborării între popoare.

Să ne trăiţi mulţi ani, iubite şi mult stimate tovarăşe secretar general al partidului nostru!"

În sală răsună din nou entuziaste aplauze, urale şi ovaţii. Se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R.!", „Ceauşescu şi poporul!", „Stima noastră şi mîndria, Ceauşescu — România!", „Ceauşescu să trăiască, România să-nflorească!", „Ceauşescu — eroism, România — comunism!", „Ceauşescu — România, pacea şi prietenia!", „Ceauşescu — Pace!".

Participanţii au aclamat cu înflăcărare pentru gloriosul nostru partid comunist şi secretarul său general, pentru croicul popor român, constructor victorios al socialismului şi comunismului, pentru patria noastră liberă, demnă şi înfloritoare.

Această atmosferă de intensă trăire patriotică a pus vibrant în lumină unitatea de nezdruncinat a tuturor fiilor ţării — români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi — în jurul partidului, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, unitate ce constituie forţa şi trăinicia societăţii noastre, garanţia înaintării neabătute a României pe calea socialismului şi comunismului, a bunăstării şi păcii.

Tradiţia înfrăţirii

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, preşedintele Republicii, la şedinţa comună a consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană, are din nou meritul extraordinar de a sintetiza datele complexe ale unei probleme, în rădăcinile ei istorice şi în implicaţiile ei actuale, de pe poziţiile materialismului dialectic şi istoric în acţiune, ale socialismului ştiinţific, izvorît din cea mai profundă şi cea mai autentică cunoaştere a realităţilor româneşti. Ca scriitor de limbă germană din România — acest bogat peisaj uman şi spiritual — studiez de peste 20 de ani, de la prima zi a Congresului al IX-lea al partidului, cu cea mai vie încordare şi cu cel mai adînc interes filozofic cuvîntările şi celelalte documente ale preşedintelui României socialiste, găsind de fiecare dată atît lămurirea adevărată a unor fenomene din societatea noastră sau din lumea contemporană, cît şi imboldul orientării unor acţiuni de viitor.

Am rămas şi de data aceasta impresionat de forţa de sinteză a unor procese istorice, al căror arc majestuos se întinde peste două milenii şi jumătate. Noi, care aparţinem unor popoare din această parte a lumii sau unor naţionalităţi conlocuitoare, am avut dintotdeauna o sensibilitate deosebită faţă de mersul istoriei. Oricînd am luat cunoştinţă cu bucurie de referirile la români sau la strămoşii lor, fie la Herodot, fie în izvoarele bizantine, fie în „Cîntecul Nibelungilor" şi am studiat apoi, mai ales din secolul al XIII-lea încoace, interferenţele între istoria românilor şi cea a naţionalităţilor conlocuitoare, îndeosebi a saşilor din Transilvania şi ulterior a şvabilor din Banat. Viaţa şi lupta comună dusă de oamenii de pe acest pămînt pentru fericirea şi liniştea lor înseamnă pentru mine, deci, mii şi mii de fapte concrete şi de raze de lumină. Nu le enumăr aici, sărbători ale spiritului sînt oricum prima culegere de folclor românesc din Banat, efectuat de fraţii Schott

Franz Liebhardt

Continuare în pag. a 7-a

Mai presus — adevărul

Urmare din pag. 1

Îmi scria revoltat de calomniile vehiculate într-un articol găzduit de revista „The Salsbury Review" în numărul din ianuarie 1987. Din păcate, în respectivul articol sînt răstălmăciri grave, pornindu-se în primul rînd de la falsificarea datelor reale privind numărul locuitorilor de naţionalitate maghiară din Transilvania, care este amplificat cu aproape de cinci ori, faţă de situaţia obiectivă înscrisă în statisticile internaţionale, oficiale. Referindu-se, de asemenea, la un aşa-zis „apel" al acelaraşi cercuri reacţionare, şovine, semnatarul epistolei se indignează pe drept, observînd că textul incriminat uită să pomenească faptul că evreii din Transilvania au fost trimişi de horthyşti în lagărele morţii. Foiletoane, broşuri veninoase apărute în ultima vreme în Occident manipulează cu perfidie vechi aspiraţii feudale, aceleaşi care au servit interesele fascismului horthyst.

Metereologii au anunţat deplasarea trecătoare deasupra continentului a unor curenţi reci. Ninge în aerul de martie cu rafale de fulgi neîreşti. Foarte curînd însă vor înmuguri pomii, vor înflori iar grădinile. Locurile, iarba, pietrele, florile, oamenii acestor locuri, faptele lor, sînt limbaje ale adevărului, ale prieteniei. Noi, scriitorii, trebuie să fim atenţi la pulsul intens al realităţii, să auzim orologiile istoriei, să apărăm prin cuvintele noastre adevărul.

Unul din vecinii mei scrie pentru revista **Korunk** eseuri despre viaţa neînfrîntă a ideilor. Aproape zilnic îl zăresc pe strada în pantă pe blindul prozator cu înfăţişare de eremit care a lansat în **Napsugár** („Rază de soare") un personaj fantastic, de-o gingaşă umanitate, un pitic care încape într-o corolă de floare, bun ca însuşi nectarul luminii.

Stau la masa de lucru, recitesc cărţi despre Horea şi Iancu, despre Memorandum, din cînd în cînd merg să beau din izvorul copilăriei, la Brad, în Munţii Apuseni. Din izvorul acesta bem noi toţi apa trecutului, a prezentului, a ceea ce urmează a fi. Nu, istoria nu poate fi măsluită! Unda ei izvorîtă din adîncul pămîntului povesteşte... O ascult şi scriu.

Sîntem fiii aceleiaşi patrii

Urmare din pag. 1

nia socialistă de către partidul comuniştilor — prin însăşi făurirea condiţiilor egale şi depline pentru cetăţenii patriei, fără deosebire de naţionalitate. Prin afirmarea plenară a personalităţii lor, prin dreptul de a munci liberi, de a împărţi după cantitatea şi calitatea muncii tot rodul braţelor, egali în folosirea neîngrădită a limbii materne, participanţi activi la toate deciziile ce ne privesc.

Am fost fraţi la luptă şi în muncă. Sîntem fraţi în înălţarea marilor şi inegalabilelor zidiri ale epocii de aur ce poartă numele ctitorului ei, făurarul României moderne de azi, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU. Sîntem uniţi în cuget şi-n simţiri, în marea epopee de înălţare a patriei comune spre culmile civilizaţiei socialiste şi comuniste. Şi tocmai de aceea, nu vom permite nimănui să se amestece în treburile noastre interne, în rosturile noastre comune pe care le rînduim după voinţa noastră liberă. Nu vom îngădui nimănui să ne dea sfaturi cum să ne aşezăm destinele noastre. Respingem cu hotărîre orice tentativă din afară care urmăreşte dezmembrarea unităţii noastre de monolit, în jurul partidului, al conducătorului său brav, eroul României de azi.

Avem o experienţă vastă a zidirilor, avem o călăuză demnă de marea noastră demnitate şi avem un conducător ostaş care şi-a pus în slujba ţării toate puterile. Iar noi, toţi fiii acestui pămînt, sîntem hotăriţi să păşim uniţi spre viitorul de aur al patriei.

ŞEDINŢA COMUNĂ A CONSILIILOR OAMENILOR

CUVÎNTUL TOVARĂŞULUI RAB ŞTEFAN

Mult iubite şi stimate tovarăşe secretar general,
Stimate tovarăşe şi stimaţi tovarăşi,

Plenara noastră se desfăşoară în atmosfera de puternică emulaţie creatoare în care toţi oamenii muncii acţionează cu energie, strînşi uniţi în jurul partidului, al dumneavoastră, mult iubite tovarăşe secretar general, pentru înfăptuirea în cele mai bune condiţii a însufleţitoarelor obiective ale istoricului Congres al XIII-lea.

Consiliul nostru, organism reprezentativ şi consultativ, integrat organic în ampla structură de instituţii create din iniţiativa dumneavoastră, genial strateg revoluţionar al României contemporane, care oferă cadrul larg al manifestării celei mai autentice democraţii, al participării întregului popor la elaborarea şi înfăptuirea hotărîrilor privind mersul nostru ferm înainte pe calea socialismului şi comunismului, este chemat să evalueze contribuţia pe care o aducem la mobilizarea oamenilor muncii la înfăptuirea sarcinilor dezvoltării economico-sociale, la dezvoltarea conştiinţei socialiste a maselor, să stabilească noi măsuri pentru realizarea exemplară a planului pe acest an şi pe întregul cincinal.

Mobilizatoarele obiective ce ne stau în faţă în această etapă, calitativ nouă, a revoluţiei socialiste îşi găsesc temeiuri solide în realizările remarcabile ale primului an al actualului cincinal, în moderna bază tehnico-materială creată în perioada cea mai fertilă a istoriei noastre, cea pe care, în semn de aleş omagiu adus strălucitului om politic şi înţeleptului nostru cîrmaci revoluţionar, poporul întreg o numeşte „Epoca Nicolae Ceauşescu".

În această glorioasă epocă, judeţul Covasna, în care trăiesc şi muncesc, uniţi în gînduri, idealuri şi fapte, oameni ai muncii români şi maghiari, a cunoscut o înflorire la care nici n-am fi putut visa niciodată, efect al politicii de repartizare armonioasă a forţelor de producţie pe întregul teritoriu al ţării, formulată de dumneavoastră, mult iubite tovarăşe secretar general, încă la începutul Congres al IX-lea al partidului, piatră de hotar în deventirea României moderne.

Aplicarea acestei orientări, de amplă perspectivă şi cu profunde semnificaţii umaniste, pe care cu clarviziunea dumneavoastră ştiinţifică, aţi inclus-o în strategia complexă a făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării României spre comunism, a avut ca efect racordarea judeţului Covasna, ca şi a altor zone ale ţării, lăsate, înainte vreme, la periferia dezvoltării economice, la înaltele ritmuri ale industrializării socialiste. Este edificator în acest sens faptul că statul nostru socialist a alocat, în perioada care a trecut din anul 1965, peste 25 miliarde lei pentru dezvoltarea judeţului Covasna, îmbinînd, în dirijarea investiţiilor, criteriile de eficienţa economica cu cele de echitate socialistă.

Ca urmare s-au creat puternice şi moderne platforme industriale la Sfintu Gheorghe, Tîrgu Secuiesc şi Întorsura Buzăului, s-au construit mari unităţi industriale în celelalte oraşe şi într-o serie de comune ale judeţului. Pe această bază, producţia industrială a sporit, în medie, pe an, cu 11,5 la sută, ritm superior mediei pe ţară şi celui înregistrat de majoritatea judeţelor. Agricultura judeţului a cunoscut, la rîndul ei, datorită investiţiilor, mecanizării şi chimizării, o dezvoltare impetuoasă. La principalele culturi, recoltele au fost, în 1986, mai mari decît în anul 1965 cu 60 la sută la grîu, cu 65 la sută la cartofi şi cu 150 la sută la sfecla-de-zahăr. Progrese însemnate am înregistrat şi în zootehnie, pentru a cărei dezvoltare judeţul Covasna dispune de condiţii dintre cele mai propice, obţinînd şi un titlu de „Erou al Noii Revoluţii Agrare", primul decernat pentru cel mai bun spor de greutate la creşterea taurinelor.

Prin înfăptuirea unui vast program de investiţii, în anii care au trecut de la istoricul Congres al IX-lea al partidului , în judeţul Covasna s-au creat aproape 50 000 noi locuri de muncă, în special în domeniile purtătoare de progres tehnic, care implică o calificare înaltă şi retribuţii pe măsură, asigurîndu-se astfel o valorificare optimă a forţei de muncă.

Sînt realităţi care atestă, cu puterea faptelor, că în ceea ce priveşte drepturile omului, partidul nostru a abordat într-un chip original problemele esenţiale şi le-a rezolvat strălucit, asigurînd temeiurile economice ale exercitării reale a drepturilor egale conferite tuturor cetăţenilor ţării, fără deosebire de naţionalitate. Prin aceasta, judeţul Covasna oferă, ca şi celelalte judeţe în care, alături de români, trăiesc şi oameni ai muncii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare, un argument de necontestat al modului magistral în care partidul nostru, sub înţeleapta dumneavoastră conducere, a rezolvat, pe deplin şi pentru totdeauna, pe baza principiilor socialismului ştiinţific, problema naţională.

Dezvoltarea economică rapidă a atras după sine creşterea la fel de puternică a nivelului de trai material şi spiritual al oamenilor muncii. Veniturile provenite din retribuţie au crescut de aproape cinci ori. S-au ridicat blocuri de locuinţe cu peste 31 000 apartamente, şcoli noi însumînd sute de clase, grădiniţe cu mii de locuri, edificii social-culturale şi lucrări de artă monumentală. Astăzi, fiecare al patrulea locuitor învaţă. În cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României" — minunată ctitorie a epocii ce vă poartă numele — activează mii de formaţii de creatori şi interpreţi amatori, cu zeci de mii de participanţi, cultivînd tradiţiile populare progresiste comune, tocmai acele tradiţii a căror dispariţie o depling acei fătarnici calomniatori care nu cunosc sau nu vor să ia cunoştinţă de realităţile româneşti.

Marile noastre realizări din toate domeniile dovedesc că partidul nostru nu s-a mulţumit doar să proclame principiile egalităţii şi echităţii, ci a asigurat, înainte de toate, condiţiile materiale pentru înfăptuirea efectivă a acestora. Acest mod, cu adevărat democratic şi etic de rezolvare a problemei naţionale, strălucit validat de realităţile noastre, care a condus la afirmarea comunităţii efective de interese a membrilor societăţii, fără deosebire de naţionalitate, reprezintă, alături de celelalte măreţe înfăptuiri istorice din viaţa economică, social-politică şi cultural-artistică, una din grandioasele realizări ale „Epocii Nicolae Ceauşescu".

Iată de ce ne umple de indignare persistenţa şi amplificarea unor încercări de denaturare şi denigrare a acestor realităţi. Cu cît sînt mai mari realizările noastre, cu atît se înverşinează clevetitorii de aiurea, de mai departe sau de mai aproape, care nu se pot împăca cu adevărul, care reiau în termeni mai vechi sau mai noi, idei naţionaliste şi revanşarde, condamnate definitiv de istorie. Este cu atît mai de mirare că asemenea tentative de denigrare a realităţilor, de falsificare grosolană a istoriei îşi fac loc chiar într-o ţară socialistă vecină, R.P. Ungară. Ne indignează în modul cel mai profund afirmaţiile pe care le fac diverse personalităţi politice din Ungaria cu privire la situaţia naţionalităţii maghiare din România, modul condamnabil în care se permite publicarea unor lucrări prin care se falsifică în mod grosolan istoria multimilenară a ţării noastre. Oare au uitat atît de repede propagatorii neadevărului dureroasele învăţăminte ale istoriei nu prea îndepărtate, consecinţele dramatice, care au costat foarte multe vieţi omeneşti, ale şovinismului, iredentismului, ale urii de rasă ? Nu, în nici un caz nu ya putea cădea toată lumea în această greşeală fatală a orbirii politice de a deveni partizanii învrăjbirii popoarelor. Dar nici nu vom admite în nici un fel stîrbirea înaltelor noastre valori politice şi morale, pentru care au luptat, pînă la jertfa supremă, generaţii de patrioţi români. De pe această poziţie de principialitate revoluţionară, singura cu adevărat umanistă, respingem cu toată hotărîrea orice încercare, ori de unde ar veni, de propagare a tezelor revizioniste şi reacţionare, în flagrantă contradicţie cu adevărul şi cu atît mai mult falsificarea istoriei şi a valorilor noastre. Asemenea încercări nu fac decît să slujească cercurile imperialiste, reacţionare, care caută să învrăjbească popoarele, în contradicţie cu aspiraţiile lor supreme de pace, prietenie şi colaborare între naţiuni.

Invităm pe cei care ne copleşesc cu sfaturi sau încearcă să ne dea lecţii să vină să ne viziteze ţara, judeţul Covasna, ca să vadă cum arată materializată, şi nu doar declarată, adevărata egalitate a tuturor celor ce muncesc şi trăiesc pe aceste străvechi meleaguri. Va constata această realitate, cu adînci rădăcini în lupta comună de secole a românilor şi secuilor, marcată de mari evenimente istorice, ca cele de pe vremea lui Mihai Viteazul, a lui Gheorghe Doja, ca cele din 1848, după cum va constata şi unitatea de gînd şi de faptă a tuturor oamenilor muncii, români şi secui, din judeţul Covasna, care văd, asemenea întregului popor, întruchiparea aspiraţiilor lor de progres şi civilizaţie tocmai în politica Partidului Comunist Român, promovată cu strălucire de cel mai de seamă fiu al naţiunii noastre, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Această unitate de gînd şi simţire a oamenilor muncii se manifestă în patriotismul revoluţionar cu care a acţionat şi acţionează pentru înfăptuirea politicii partidului, a obiectivelor dezvoltării economico-sociale.

Vă asigur, mult stimate şi iubite tovarăşe secretar general, că, animaţi de cele mai alese sentimente de netărmurită dragoste şi profundă recunoştinţă pentru neobosita activitate teoretică şi practică pe care o desfăşuraţi pentru înflorirea tuturor localităţilor, pentru progresul şi prosperitatea întregului nostru popor, oamenii muncii din judeţul Covasna vor face totul pentru îndeplinirea hotărîrilor istoricului Congres al XIII-lea al partidului, pentru a întîmpina cu rezultate de seamă Conferinţa Naţională a partidului, pentru a-şi spori neîncetat contribuţia la propăşirea scumpei noastre patrii comune, România socialistă. Vă rog să-mi permiteţi să folosesc şi acest prilej pentru a vă adresa, dumneavoastră, mult iubite tovarăşe secretar general, mult stimatei tovarăşe academician doctor inginer Elena Ceauşescu, în numele tuturor locuitorilor judeţului Covasna, cele mai călduroase urări de multă sănătate şi putere de muncă, spre binele şi fericirea naţiunii noastre socialiste.

CUVÎNTUL TOVARĂŞULUI RACZ GYÖZO

Mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu,
Stimaţi tovarăşi,

Plenara Consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană are loc într-un moment istoric de o importanţă cu totul deosebită pentru destinele întregii ţări, ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră, fără deosebire de naţionalitate, în care întregul popor strîns unit în jurul partidului, al dumneavoastră, mult stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, acţionează cu hotărîre pentru înfăptuirea istoricelor documente ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, a tezelor, orientărilor şi indicaţiilor cuprinse în recentele cuvîntări rostite de dumneavoastră, menite să asigure continua dezvoltare a vieţii sociale şi economice a întregii ţări, a obiectivelor actualei etape de construcţie a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

În calitate de redactor-şef al unei reviste teoretice, care de la începutul anului 1930 s-a consacrat slujirii ideilor marxismului creator, strategiei şi tacticii Partidului Comunist Român din ilegalitate, împreună cu întregul colectiv redacţional sînt preocupat azi de ancorarea mai profundă a revistei în realităţile acestei patrii şi acestui pămînt, în înfăptuirea exemplară a politicii ştiinţifice, clarvăzătoare a Partidului Comunist Român, al cărei inspirat creator şi dinamizator sînteţi dumneavoastră, mult stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, strălucit strateg al noului destin socialist al patriei, puternică personalitate politică a lumii contemporane, care vă consacraţi întreaga viaţă şi activitate revoluţionară, cu neasemuită dăruire patriotică, împlinirii nobilelor aspiraţii ale unui popor demn, liber şi stăpîn pe soarta sa, de pace, colaborare şi progres social.

Istoria revistei „Korunk" poate convinge pe oricine despre faptul că în programul său a aşezat la loc de frunte afirmarea unităţii tradiţionale a poporului român în întreaga sa istorie, a idealurilor pentru construcţia celei mai drepte şi demne orînduiri pe pămîntul scump al patriei, ceea ce a făcut posibilă nu numai neutralizarea tendinţelor cosmopolite ce s-au manifestat în unele texte publicate în paginile revistei în primii ani ai existenţei sale, dar a contribuit în mod hotărîtor la ridicarea acesteia în rîndul putinelor reviste marxiste de prestigiu din sud-estul Europei interbelice, care şi-a apărat consecvent ideile în toate perioadele şi cu toate influenţele sau opreliştile istorice. Nu a fost deci deloc întîmplător faptul că după Dictatul de la Viena regimul horthyst a interzis, în septembrie 1940, apariţia revistei, văzînd în programul ei o ideologie potrivnică scopurilor sale naţionaliste şi şovine.

Este evident că regimul horthyst nu a putut ierta revistei orientarea sa marxistă creatoare, nici politica sa internaţionalistă în care un loc central l-a ocupat lupta dusă cu o consecvenţă şi cutezanţă exemplare pentru întărirea prieteniei forţelor progresiste române şi maghiare, exprimată atît de pregnant şi în vestitul „Număr românesc" al revistei din februarie 1936, număr în care personalităţi progresiste de frunte ale vieţii spirituale române şi-au formulat ideile lor clarvăzătoare şi solidaritatea cu lupta forţelor progresiste maghiare din România.

Noua serie a revistei, înfiinţată în 1957, este o dovadă cît se poate de elocventă a faptului că în România socialistă naţionalităţile conlocuitoare, datorită politicii naţionale consecvente, juste a Partidului Comunist Român, toţi cetăţenii ţării se bucură de egale drepturi şi au egale obligaţii.

Grija permanentă pe care dumneavoastră, mult stimate tovarăşe secretar general, aţi purtat-o şi o purtaţi pentru soarta tuturor cetăţenilor ţării, indiferent de limba pe care o vorbesc, este o grăitoare dovadă a faptului că, deşi viaţa ridică noi şi noi probleme, orice încercare de trezire a unor sentimente de dezbinare a prieteniei şi frăţiei poporului român şi a naţionalităţilor conlocuitoare este sortită unui lamentabil eşec.

Iată de ce este cu totul de neînţeles şi provoacă o profundă nedumerire şi indignare în ţara noastră faptul că unele personalităţi politice şi mijloace de informare în masă din ţara vecină, Republica Populară Ungară, continuă să sfideze adevărul istoric, să facă aprecieri şi referiri tendenţioase, denigratoare cu privire la situaţia generală din România, la politica ei internă şi externă. Asemenea aprecieri, precum şi numeroase aşa-zise lucrări de istorie conţin neadevăruri şi falsuri ce reeditează unele dintre cele mai reacţionare teze de pe vremea regimului fascist al lui Horthy. Condamnînd asemenea manifestări pseudoştiinţifice, răuvoitoare, în totală contradicţie cu normele şi principiile de relaţii dintre ţările socialiste, îmi exprim convingerea că forurile de răspundere şi decizie vor înţelege gravitatea situaţiei create şi că vor acţiona pentru încetarea oricăror forme de manifestare neprietenească şi de calomnie la adresa României şi a politicii sale, că este în interesul ambelor noastre popoare ca raporturile dintre noi să se dezvolte fără nici un amestec în treburile interne, respectîndu-se suveranitatea şi independenţa, dreptul fiecărui popor şi stat de a-şi rezolva propriile sale probleme.

Iată de ce trebuie să facem mai mult pentru ca prin intermediul revistei noastre să contribuim la ridicarea pe treote tot mai înalte a conştiinţei socialiste, a sentimentelor patriotice, revoluţionare, a solidarităţii socialiste internaţionale. Toată presa noastră, indiferent de limba în care este scrisă, are obligaţia să aibă în vedere în orice etapă istorică clarvăzătoarele cuvinte pe care dumneavoastră, mult stimate tovarăşe secretar general, le-aţi rostit demonstrînd originala şi clarvăzătoarea dumneavoastră concepţie în problema naţională : „Este în afară de orice discuţie că această politică naţională este o politică de deplină egalitate în drepturi între toţi oamenii muncii, de-a asigura naţionalităţilor conlocuitoare condiţii egale cu oamenii muncii români, de a face ca, într-adevăr, toţi cei ce muncesc din România să se simtă cetăţeni cu aceleaşi drepturi şi îndatoriri, care să poată să-şi spună cuvîntul, fie în limba română, fie în limba maghiară, germană sau în limba pe care o înţeleg mai bine, asupra tuturor problemelor care privesc dezvoltarea societăţii noastre socialiste. Orice limbă am vorbi trebuie să vorbim însă într-un singur fel şi anume : Totul pentru socialism, totul pentru popor, totul pentru patria noastră socialistă— Republica Socialistă România".

Sînt convins, mult stimate tovarăşe secretar general, că pentru naţionalitatea maghiară din România aceste cuvinte luminează singura cale a convieţuirii demne de urmat, pe această cale sîntem hotărîţi să mergem, punînd în lumină eroicele fapte şi probleme ale acestui timp socialist, ale acestei patrii şi ale acestui pămînt, contribuind la edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi la înaintarea României spre comunism,la ridicarea ei, liberă şi demnă, pe trepte tot mai înalte de progres şi civilizaţie.

CUVÎNTUL TOVARĂŞULUI ANTAL GÉZA

Mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu,
Stimate tovarăşe, stimaţi tovarăşi,

Plenara comună a consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană se integrează şi semnifică o formă de manifestare proprie a politicii şi democraţiei socialiste, revoluţionare româneşti. Proprie prin faptul că ea se desfăşoară şi de astă dată în prezenţa marelui şi strălucitului nostru conducător, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în contextul intîlnirilor de lucru sistematice pe care secretarul general al partidului şi preşedintele Republicii le are practic cu toate categoriile de oameni ai muncii, în vederea cunoaşterii nemijlocite a problemelor, a căutărilor şi găsirii în comun a căilor şi a soluţiilor pe care le implică procesul revoluţionar de dezvoltare şi înflorire a patriei noastre, a împlinirii în cele mai bune condiţii a planului pe anul 1987 şi pe întregul cincinal, în condiţii de eficienţă şi rentabilitate sporite.

Drumul parcurs de România în anii edificării socialismului, cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, se evidenţiază prin mari succese şi împliniri în asigurarea unor condiţii tot mai bune de muncă şi viaţă pentru toţi cetăţenii patriei, fără deosebire de naţionalitate.

Dacă privim realităţile din jurul nostru, noile platforme industriale înălţate la Cluj-Napoca, Timişoara, Braşov, Arad, Tg. Mureş, în judeţul Harghita, în alte localităţi şi judeţe în care trăiesc şi cetăţeni români de naţionalitate maghiară, chipul nou, schimbat din temelii, al tuturor localităţilor şi zonelor ţării, amploarea fără precedent a construcţiilor de locuinţe şi social-culturale, avem argumente de netăgăduit că numai printr-o politică raţională, de amplasare armonioasă a forţelor de producţie pe întregul teritoriu al ţării, printr-un efort conştient al întregului popor, consacrat dezvoltării, putem asigura continua creştere a civilizaţiei noastre socialiste, a bunăstării întregii societăţi.

Însăşi întreprinderea de matriţe şi piese forjate din Odorheiul Secuiesc, unde lucrez, este rodul acestei politici profund umaniste, al cărei înţelept ctitor sînteţi dumneavoastră, mult iubite tovarăşe secretar general Nicolae Ceauşescu.

Constituie pentru noi un motiv de aleasă mîndrie patriotică faptul că oamenii muncii de naţionalitate maghiară din România se regăsesc, prin munca şi dăruirea lor, prin iniţiativa, abnegaţia şi spiritul de răspundere civică de care dau dovadă, în toate măreţele realizări pe care eroicul popor român le-a obţinut în anii ce au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, perioadă de glorioase împliniri socialiste ce poartă numele marelui şi eminentului nostru conducător, „Epoca Nicolae Ceauşescu".

Noi, oamenii muncii români de naţionalitate maghiară, ne facem o datorie de onoare, de inimă şi de conştiinţă din a omagia, împreună cu întregul popor, şi cu acest prilej, strălucita personalitate a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, marele patriot revoluţionar, luptător neobosit pentru implinirea aspiraţiilor de progres ale societăţii noastre, cel mai iubit fiu al naţiunii române, de a sublinia rolul său hotăritor în înfăptuirea uriaşelor transformări revoluţionare pe care ţara noastră le-a cunoscut în cei 22 de ani de cînd conduce destinele patriei, partidului şi ale poporului, de a exprima sentimentele noastre de dragoste fierbinte, înaltă preţuire şi profundă recunoştinţă pentru activitatea sa eroică consacrată ridicării României pe cele mai înalte culmi ale progresului şi civilizaţiei.

Vă raportez, mult stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, că oamenii muncii din judeţul Harghita, animaţi de profunde sentimente patriotice, asemenea întregului nostru popor, printr-o mai bună organizare a producţiei şi a muncii, prin valorificarea superioară a rezervelor de care dispun, au depăşit în anul 1986 planul producţiei-marfă industriale cu peste 268 milioane lei. În prezent, aplicînd indicaţiile şi orientările dumneavoastră, mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, acţionăm cu toată hotărîrea, cu înaltă răspundere muncitorească pentru utilizarea gospodărească a capacităţilor de producţie, încadrarea strictă în normele de consumuri materiale şi energetice, pentru îmbunătăţirea calităţii şi ridicarea nivelului tehnic al producţiei, realizarea ritmică, zi de zi, a sarcinilor la export.

Măreţele realizări dobîndite de poporul nostru sînt rodul minţii şi braţelor noastre, al trudei şi inteligenţei înfrăţite a oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, de care ne bucurăm împreună, în libertate şi dreptate, cu mîndrie şi demnitate de cetăţeni şi gospodari al scumpei noastre patrii, România socialistă.

Cunoscînd bine aceste realităţi pe care le trăim zi de zi, pe care noi le-am creat sub conducerea Partidului Comunist Român, cu atît mai mult sîntem indignaţi de propaganda denigratoare de peste hotare, care, în mod sistematic, încearcă să prezinte denaturat realizările din ţările socialiste şi, desigur, şi din România, căutînd să semene sămînţa discordiei, a şovinismului şi naţionalismului. Nu-i putem numi decît calomniatori pe toţi cei ce încearcă să denigreze politica naţională justă a partidului şi statului nostru, să lovească în unitatea şi prietenia frăţească a oamenilor muncii din patria noastră. Oricine ar fi ei, le reamintim, cu demnitate şi mîndrie, că unitatea şi frăţia, prietenia şi buna înţelegere, respectul reciproc, ataşamentul şi legămîntul cu ţara, cu partidul nostru, cu politica sa internă şi externă sînt cuceriri şi valori ale noastre, ale românilor, maghiarilor, germanilor, sînt însuşi modul nostru de a gîndi, a simţi şi trăi. În numele oamenilor muncii români de naţionalitate maghiară din judeţul Harghita, respingem cu toată fermitatea orice încercare de amestec în treburile interne ale ţării noastre, orice pretenţie de a ni se da lecţii privind modul de soluţionare a problemei naţionale, indiferent din partea cui ar veni şi sub orice formă.

Toţi cei care se arată preocupaţi de soarta noastră, care ne vor „binele", să afle că noi l-am găsit din plin prin munca noastră înfrăţită, prin drepturile largi înscrise în Constituţia Republicii Socialiste România, prin marile înfăptuiri obţinute în construcţia socialistă. Tuturor acelora care se fac, nepoftiţi de nimeni, „apărătorii" noştri, le spun limpede şi hotărît că naţionalitatea maghiară din România nu are nevoie de astfel de apărători, pentru că adevăratul apărător al drepturilor noastre este Partidul Comunist Român, statul socialist, iar problemele vieţii noastre sînt şi vor fi soluţionate de partidul şi statul nostru, de noi toţi care trăim şi muncim împreună de veacuri.

În încheiere, doresc să folosesc acest minunat prilej pentru ca încă o dată să dau glas sentimentelor de dragoste şi înaltă preţuire ale tuturor locuitorilor judeţului Harghita faţă de dumneavoastră, mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu, pentru activitatea neobosită pe care o desfăşuraţi în fruntea partidului şi statului, pentru grija şi atenţia deosebite pe care le acordaţi, asemenea întregii ţări, dezvoltării judeţului nostru, asigurării condiţiilor minunate de muncă şi viaţă tuturor fiilor ţării.

Vă asigur că toţi oamenii muncii din judeţul Harghita, fără deosebire de naţionalitate, nu vor precupeţi nici un efort pentru ca, în anul 1987, anul Conferinţei Naţionale a partidului, în deplină unitate şi frăţie, să înfăptuim exemplar sarcinile ce ne revin din istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului, din indicaţiile şi orientările dumneavoastră, astfel ca prin munca şi rezultatele noastre să ne aducem întreaga contribuţie la progresul multilateral al scumpei noastre patrii, libere şi independente, România socialistă, la bunăstarea materială şi spirituală a întregului nostru popor.

CUVÎNTUL TOVARĂŞULUI BODA IOSIF

Mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu,
Stimaţi tovarăşi,

Constiinţa istoriei, raportarea lucidă la prezent, la spaţiul social-spiritual în care trăiesti şi muncesti constituie si va constitui mereu măsura, proba supremă a responsabilităţii omului faţă de propriul destin, faţă de destinul colectivităţii din care face parte.

Am certitudinea că gîndurile şi sentimentele mele, convingerile mele sînt în deplină concordanţă cu ale tuturor celor care stiu să privească adevărul în faţă şi pentru care este evident ca lumina zilei, limpede ca apa izvoarelor că, în România socialistă, condiţia umană, respectul faţă de om şi umanitate, libertatea şi suveranitatea poporului, asigurarea tuturor condiţiilor pentru implinirea personalităţii individuale si colective au devenit astăzi valori supreme, confirmate si garantate de intreaga noastră realitate social-politică şi spirituală.

Din această perspectivă, mi se pare absolut normal că, în România noastră socialistă, problema naţională — parte indestructibilă a revoluţiei şi construcţiei socialiste — si-a găsit deplina ei rezolvare, în spiritul înaltelor principii ale umanismului, în spiritul tradiţiei istorice a poporului român, în spiritul coordonatelor teoretice ale materialismului dialectic si istoric, ale socialismului ştiinţific.

Este meritul istoric al partidului nostru, cu deosebire al eminentului său conducător, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — de a cărui personalitate proeminentă, gîndire cutezătoare şi acţiuni temerare sînt legate cele mai mari înfăptuiri ale poporului român — de a fi asigurat deplina egalitate în drepturi pentru toţi cetăţenii patriei, fără deosebire de naţionalitate, rasă, sex, religie sau alte criterii.

Noua înfăţişare economico-socială şi cultural-spirituală a ţării, dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor şi judeţelor, participarea neîngrădită la actul fundamental de conducere, cadrul instituţional, unic în felul său, al democraţiei muncitoreşti revolutionare, profundul democratism al sistemului de învăţămînt, viata spirituală a întregului popor, deci inclusiv a naţionalităţilor conlocuitoare, respectul pentru tradiţie, pentru obicei şi limba maternă sînt, pentru orice om de bună-credinţă, fapte de necontestat, care au forţa de argument a adevărului, izbînzi pe care noi, toţi fiii şi fiicele acestui pămînt, le-am dobîndit, sub înţeleapta şi clarvăzătoarea conducere a partidului, izbînzi pe care sîntem hotăriţi să le apărăm cu orice preţ.

Rapoartele prezentate în cele două plenare, intervenţiile tovarăşilor care si-au exprimat opiniile în acest cadru democratic au ilustrat cum nu se poate mai bine coordonatele definitorii de viată si muncă ale marii noastre familii socialiste. As putea, desigur, si eu să prezint aspecte concrete, exprimate în limbajul exact si convingător al cifrelor şi statisticilor. Îmi place însă să cred că sentimentele si gîndurile, raţiunea şi judecata lucidă, credinţa într-o realitate şi un ideal pot şi trebuie să aibă aceeaşi forţă de convingere.

Ceea ce aş vrea să vă spun în acest sens, stimaţi tovarăşi, pornind de la ceea ce viata m-a învăţat, este că, astăzi în România, indiferent că muncesti în intreprinderi sau pe ogoare, că dai admitere la liceu sau la facultate, că esti inginer, medic sau profesor, nu esti intrebat ce naţionalitate ai, care iti este limba maternă, singurele şi adevăratele criterii de apreciere fiind valoarea şi aptitudinile proprii, competenţa, priceperea, vointa si dorinţa de a munci în cinste si demnitate, respectarea unor principii ferme de viată.

În ultimii ani, prin natura muncii mele de cadru universitar si cercetător ştiinţific, am avut posibilitatea de a studia, la faţa locului, aspectele teoretice si practice ale abordării problemei naţionale în multe ţări, atît socialiste, cît si capitaliste din Europa. Am discutat îndelung cu specialisti, muncitori si ţărani, studenţi si elevi şi pot si pe baza acestei experiente să vă mărturisesc cu justificată mîndrie patriotică, cu răspunderea pe care profesia mi-o impune că realitatea românească, din perspectivă naţională, constituie o implinire exemplară a drepturilor fundamentale ale omului si cetăţeanului, a egalităţii sociale si naţionale. Am înţeles, astfel, si mai bine cît adevăr şi înaltă viziune umanistă cuprind cuvintele conducătorului partidului şi statului nostru atunci cînd apreciază că ar fi bine dacă peste tot problema naţională s-ar soluţiona cel puţin la fel ca la noi.

Ceea ce, însă, pentru noi, cetăţeni români, fără deosebire de naţionalitate, a devenit obisnuit, normal, firesc — o dimensiune a vieţii noastre de fiecare zi — se pare că devine tot mai neînţeles pentru unii care, fie că nu pot, fie că nu vor să vadă, să priceapă, să accepte lucrurile aşa cum sînt.

De foarte multe ori nici măcar nu este vorba de o lipsă de informare sau capacitate de a înţelege, ci, dimpotrivă, de o evidentă străduinţe de a escamota în mod flagrant adevărul, de a prezenta ceea ce este alb în negru şi invers. Aşa se întîmplă că, în străinătate, şi în special în unele ţări socialiste, apar o serie de lucrări, studii si articole în care, pe de o parte, sînt denaturate, denigrate si falsificate în mod grosolan momente si adevăruri fundamentale ale istoriei poporului român, iar pe de altă parte, tuşul negru în care sînt conturate realităţile contemporane ale României exprimă, în mod evident, intenţia de a eluda cu orice preţ adevărul.

Ca cetăţean român de naţionalitate maghiară, privesc cu mare mîhnire şi indignare umană, comunistă, numărul crescînd de studii, articole, cărţi şi tratate, colecţii de hărţi si alte materiale didactice si propagandistice apărute în Republica Populară Ungară din care răzbat, deopotrivă, necunoasterea si falsificarea istoriei poporului român, reaua credinţă, insulta, atacul la integritatea teritorială a ţării, poziţii, manifestări care ne reamintesc practici si atitudini revizioniste şi reacţionare de pe vremea regimului fascist al lui Horthy. Pot să înţeleg diversitatea de opinii între persoane, între indivizi, indiferent de profesiile pe care le-ar avea. Nu pot însă să înţeleg, nu pot si nu voi putea accepta vreodată, ca om si ca profesor, denigrarea unui întreg popor, a poporului nostru, a istoriei si destinului său. Cum pot fi interpretate decît astfel o serie de teze postulate în cele trei volume despre „Istoria Transilvaniei", apărute sub egida Academiei Ungare de Stiinţe — anunţate ca eveniment editorial al anului 1986, în Republica Populară Ungară — lucrare coordonată de Köpeczi Béla, ministrul culturii. Ce se spune, în esenţă, în cele aproximativ 2 000 de pagini pe care eu unul le-am citit cu stupoare ? Că poporul român ar fi un popor primitiv, de păstori nomazi, care s-ar fi infiltrat din sudul Dunării, mai întîi în Muntenia si Moldova si — v-as ruga să fiţi atenţi la dată — abia din secolele XIII—XIV în Transilvania ! Momentele cruciale din lupta poporului român pentru libertate si dreptate, pentru unitate si independenţă naţională — care marchează devenirea sa precum o adevărată „Coloană infinită", exprimată cu măiestrie de geniul lui Brâncuşi — cum ar fi Unirea sub Mihai Vodă Viteazul, marile mişcări sociale şi naţionale de la 1784, 1821, 1848, momentul de dreptate istorică ce a dus la desăvîrsirea statului naţional unitar român, la 1 Decembrie 1918, sînt, în mod vădit si deliberat, minimalizate, falsificate, golite de continutul si semnificaţia lor reală.

Prezentarea Tratatului de la Trianon, din 1920, care a consfinţit, pe plan internaţional, actul de voinţă democratică şi plebiscitară a poporului român de la 1918, ca fiind un tratat imperialist, ce a dus la destrămarea „Ungariei milenare" si înfăţişarea, în schimb, a odiosului Dictat fascist de la Viena, din 1940, ca un act de „dreptate istorică" sînt, de-acum, în mersul logic al lucrării de care este vorba, teze reacţionare, visuri iluzorii, expresie a nostalgiei pentru un trecut demult apus si condamnat de istorie, poziţii perimate, pe care orice cetăţean onest le respinge cu toată indignarea. Pentru că astfel de afirmaţii nefondate, nerealiste îngnesc si denigrează în aceeaşi măsură poporul român ca si naţionalităţile conlocuitoare.

Întrebările pe care mi le pun si pe care trebuie, cred, să ni le punem cu toţii sînt cel puţin acestea : Ce argumente pot să stea la baza unor astfel de asa-zise demersuri ştiintifice ? Cui folosesc astfel de afirmaţii, nu numai nedemonstrabile, dar grave, tendenţioase si periculoase ? Nu demonstrează, oare, asemenea lucrări — cărora se încearcă să li se confere o aureolă academică, ştiintifică — întocmai ca si autorii lor o totală lipsă de probitate ştiintifică, de etică profesională, de responsabilitate politică ? Nu fac ele parte dintr-o campanie de calomniere a ţării noastre, a trecutului si prezentului său ? În mod categoric — da.

Am ferma convingere că preocupările dirijate ale unor astfel de autori nu slujesc interesele de bună vecinătate, conlucrarea si prietenia dintre popoare, nu slujesc păcii si progresului, pot aduce daune cauzei muncii si vieţii înfrăţite, în demnitate si libertate, a naţiunii române şi naţionalităţilor conlocuitoare din patria noastră.

Pe noi, trecutul istoric, mai îndepărtat sau mai apropiat, al propriei noastre vetre strămoşeşti ne-a învăţat şi ne-a cimentat convingerea că numai atunci cînd locuitorii şi stăpînii de drept ai acestui pămînt — români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi — au fost uniţi în muncă şi luptă, numai atunci ei au putut să izbîndească în uriaşul efort de obţinere a independenţei naţionale şi a dreptăţii sociale. Prietenia, frăţia şi unitatea constituie, pentru noi, o realitate pe care am dobîndit-o prin lupte şi jertfe comune, prin angajare fermă şi unită în muncă şi gîndire. Această realitate ne este scumpă tuturor şi mai presus de orice.

În acest sens, cred că şi noua, membrilor consiliilor reunite aici, istoricilor, politologilor, publicistilor, scriitorilor de naţionalitate maghiară şi germană din România, ne revine datoria de a afirma cu mai multă claritate realităţile, spiritul de dreptate şi echitate în care trăim şi muncim. De aceea consider că numeroasele reviste şi publicaţii, cărţile editate în limbile maghiară şi germană trebuie să prezinte mai convingător marile realizări ale poporului român în construcţia socialismului, transformările revoluţionare pe care le trăim, munca unită pe care o desfăşurăm şi, în acelaşi timp, să dea o ripostă mult mai fermă şi mai combativă tuturor acelora care se lansează în aserţiuni neştiinţifice, se amestecă în treburile noastre interne, denaturează trecutul şi prezentul României, permiţîndu-şi totodată să ne dea „sfaturi" în politica internă care a fost, este şi va rămîne întotdeauna atributul inalienabil al partidului şi statului nostru.

Vă asigurăm, mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, preşedinte al Republicii Socialiste România, că veţi găsi în oamenii muncii români de naţionalitate maghiară din ţara noastră, deopotrivă cu întregul popor român, cetăţeni onesti şi loiali, devotaţi patriei şi partidului, cauzei socialismului şi păcii, că, la fel ca de atîtea ori în trecut, chemarea ţării, chemarea dumneavoastră vor găsi întotdeauna în gîndurile, sentimentele, munca şi faptele noastre răspunsul comunist, patriotic : **Prezent sub flamura gloriosului nostru partid !**

CUVÎNTUL T

MUNCII DE NAȚIONALITATE MAGHIARĂ ȘI GERMANĂ

lei pe cooperator, cîștigul mediu anual depășind 36 200 lei, revenind pe o normă fizică 145 lei.

In spiritul indemnurilor dumneavoastră, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, a indicațiilor și sarcinilor formulate la recenta consfătuire pe probleme de agricultură, pentru anul 1987 angajamentul nostru ferm este angajamentul muncii. La recenta adunare generală a cooperatorilor am luat hotărîrea de a realiza atît în sectorul vegetal, cît și în zootehnie producții la nivelul obiectivelor noii revoluții agrare.

Am luat din timp toate măsurile pentru pregătirea temeinică a campaniei agricole de primăvară. Am arat din toamnă toată suprafața ce va fi însămînțată. Am reușit să transportăm și să incorporăm în sol, din toamnă și pînă acum, aproape 100 000 tone îngrășăminte organice, administrînd doze de 60 tone la hectar. Reușim să fertilizăm astfel anual 25 la sută din suprafața arabilă. Pentru combaterea aciditații am aplicat 4 tone amendamente calcaroase în medie pe 300 hectare. Avem asigurată integral, din soiuri și hibrizi productivi, toată sămînța necesară. Putem spune că pentru noi campania de primăvară a început, semănînd culturi furajere, mai concret trifoliene, pe 500 hectare.

Sintem convinși că prin muncă bine făcută, prin rezultate tot mai bune, putem exprima adeziunea noastră deplină față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, dorința noastră de a uni mai mult rîndurile noastre în jurul partidului, al iubitului său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sintem mîndri de faptul cum este rezolvată problema națională, în România socialistă, unde sînt create condiții de participare la dezvoltarea societății socialiste a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

Ca cetățean român de naționalitate maghiară, cu aceleași drepturi și obligații ca toți ceilalți cetățeni ai patriei, mă alătur întregului popor în a respinge cu fermitate orice încercare din afară de amestec în treburile interne ale României socialiste, indiferent de forma lor de manifestare. Cunoaștem bine scopurile pe care le urmăresc acești „sfătuitori". Cei care „cultivă" asemenea atitudini, asemenea concepții sînt rupți de realitățile istoriei și ale prezentului și, ca să mă exprim în spiritul gîndirii noastre țărănești, deși poate unii dintre ei cred că știu ce fac, în realitate nu fac decît să compromită adevăruri scumpe tuturor oamenilor cinstiți și drepți. Căci ce altceva s-ar putea spune despre amestecul în viața noastră, despre încercările de a învrăjbi și dezbina, de a atenta la ce avem mai de preț, noi toți cei ce trăim pe pămîntul drag nouă, tuturor, al patriei scumpe, România socialistă ? Noi toți, cei care, urmînd ceea ce ne-a învățat prețios lecția comună de luptă a înaintașilor, am deprins definitiv și trainic să vorbim limba comună a muncii și frăției, a egalității și demnității socialiste.

Tuturor celor ce, în orice formă, îndrăznesc să se amestece în problemele noastre, în munca și viața noastră, le spunem și le putem dovedi oricînd, că avem cele mai largi posibilități de afirmare, datorită politicii profund umaniste promovate de partidul nostru comunist, personal de dumneavoastră, mult stimate tovarășe secretar general, pentru binele și fericirea întregului nostru popor.

Urmînd cu fermitate această politică, ne angajăm să acționăm, în spiritul indicațiilor formulate și la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în deplină unitate, ca un popor mîndru de viața și realizările sale, cu toate forțele, pentru a întîmpina Conferința Națională a partidului cu noi realizări, avînd convingerea nestrămutată că faptele de muncă sînt cel mai ales omagiu pe care-l aducem patriei comune — România socialistă — partidului nostru glorios, dumneavoastră, mult iubite tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu.

CUVÎNTUL TOVARĂȘULUI WILLI HEINZ

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, Stimați tovarăși,

Largul democratism al orînduirii noastre socialiste își găsește o vie expresie în originalul sistem instituționalizat în perioada după Congresul al IX-lea al partidului, care asigură participarea activă a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării, la conducerea întregii vieți economico-sociale și politice. În acest cadru, înființarea consiliilor naționalităților, organisme proprii, cu caracter consultativ și reprezentativ, componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, se înscrie ca o creație originală a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, menită să asigure participarea activă a maselor de oameni ai muncii de diferite naționalități la dezvoltarea economiei și culturii, la conducerea treburilor politice și obștești, cît și la acțiunile concrete de rezolvare a problemelor specifice populațiilor respective.

Avînd loc în climatul de puternică angajare revoluționară a întregului popor pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, plenara noastră ne oferă prilejul ca, în spiritul orientărilor și indicațiilor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recentele ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., să stabilim măsuri și căi de acțiune cît mai eficiente pentru înfăptuirea neabătută a istoricelor hotăriri ale Congresului al XIII-lea, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a patriei noastre spre comunism, pentru realizarea obiectivului fundamental al actualei perioade privind înflorirea multilaterală a României socialiste și trecerea ei în rîndul țărilor cu o economie mediu dezvoltată.

Asemenea tuturor județelor țării, județul Timiș, cu puternice și moderne cetăți industriale, agricole și social-culturale în care lucrează înfrățiți oameni ai muncii români de diferite naționalități, a obținut și anul trecut succese importante în toate domeniile de activitate. Menționez, în acest context, faptul că unitățile din comuna Teremia Mare, în care îmi desfășor activitatea, au fost distinse cu 4 titluri de „Erou al Noii Revoluții Agrare" pentru rezultatele obținute în anul 1986. Aceste realizări au fost posibile datorită bunei organizări a producției, aplicării cu spirit de răspundere a noilor tehnologii, prezenței active a tineretului pe ogoarele comunei, preocupării permanente pentru punerea în valoare a tuturor resurselor materiale și umane de care dispunem.

Înfrățiți în muncă și gîndire, oamenii muncii din comuna noastră au reușit, în timpul de aur pe care îl numim cu justificată mîndrie „Epoca Nicolae Ceaușescu", să aducă schimbări radicale în viața economică și socială, cît și în cea culturală. An de an au sporit cantitățile de produse agroalimentare livrate la fondul de stat din unitățile socialiste și din gospodăriile populației. În sectorul micii industrii, care a luat o puternică amploare, lucrează sute de tineri. Dacă în urmă cu cîțiva ani comuna avea o structură demografică îmbătrînită, acum, din totalul populației 32 la sută sînt tineri pînă la 18 ani și înregistrăm pe anul 1986 o natalitate de 18,4 la mie.

Prin munca lor unită, locuitorii comunei au reușit să apropie tot mai mult condițiile noastre de viață de cele ale orașelor. Avem apă potabilă în case, dispunem de un centru cultural din care fac parte, pe lîngă lăcașurile tradiționale, o mare expoziție permanentă de istorie și arheologie, expoziție de arhitectură și designer, de viticultură, de arte plastice și altele. Cu tinerii și pentru tinerii din comună, am creat baze de agrement, ca strandul comunal, baia termală cu bazine acoperite și cu două saune, o microfermă, un frumos club de călărie, precum și alte spații în care își pot petrece timpul liber în mod agreabil și folositor.

Urmare a bunei funcționări a cabinetului comunal pentru promovarea progresului tehnic, am reușit să punem în valoare o serie de resurse locale, printre care apa geotermală, care este folosită la încălzirea spațiilor de producție, școli și în tratamentul balnear. Din apa geotermală separăm cu bune rezultate gazele, pe care le utilizăm la brutăria comunală, la debitarea metalelor în locul folosirii carbidului, și la o instalație simplă, realizată în regie proprie, pentru fabricarea sucurilor naturale pasteurizate.

M-am oprit mai mult asupra acestor aspecte, pentru a zugrăvi imaginea nouă a unuia dintre satele românești în care trăiesc și muncesc laolaltă cetățeni români de diferite naționalități, înfrățiți în aspirațiile lor de progres și bunăstare, participanți activi la construirea societății socialiste pe pămîntul României. Toate acestea dezmint categoric versiunile fanteziste și rău voitoare ale cercurilor reacționare despre o așazisă limitare a drepturilor cetățenești pe criterii naționale. De altfel, privind numai în sala în care se desfășoară dezbaterile consiliilor noastre, forme democratice de afirmare plenară a oamenilor muncii români de naționalitate maghiară și germană, vedem laolaltă muncitori, agricultori, profesori, profesori universitari, cercetători și oameni de știință, artiști, redactori șefi de publicații, cetățeni români de diferite naționalități, personalități apreciate și respectate în egală măsură cu toți ceilalți tovarăși de muncă români sau de alte naționalități. Viața demonstrează prin argumentul faptelor că toți cei ce-și iubesc pămîntul natal, fără deosebire de naționalitate, se bucură astăzi, în patria noastră, România socialistă, de cele mai bune condiții de afirmare socială.

Este surprinzător și regretabil faptul că se susține de către unele cercuri și personalități politice și științifice, din unele țări vecine, teza incompatibilă cu concepția revoluționară materialist-științifică după care de problemele naționalităților dintr-o țară sau alta trebuie să se ocupe partide sau guverne din alte țări. Asemenea poziții se raliază în mod obiectiv calomniilor susținute de cercurile imperialiste, țintesc practic să lovească în unitatea oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate din țările socialiste, aduc un grav prejudiciu cauzei prieteniei și colaborării dintre statele noastre.

De aceea respingem din nou cu fermitate tezele care încearcă să teoretizeze dreptul de amestec în treburile interne ale altor țări, pretențiile nejustificate pe care le ridică purtătorii lor.

Avînd convingerea că tot ceea ce este fundamental pentru noi se află în acest univers al patriei noastre socialiste, pe care o putem compara cu un mare șantier al progresului în continuă amplificare, asemenea întregului popor, și noi, cetățenii români de naționalitate germană, ne-am însușit în toată profunzimea sa îndemnul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a ne face, fiecare, datoria la cel mai înalt nivel, în fiecare dintre locurile unde trăim și muncim. În acest spirit, ne angajăm să facem în continuare totul, ca cetățeni demni, respectați și devotați ai României socialiste, să muncim exemplar pentru înfăptuirea sarcinilor încredințate, punînd în valoare întreaga noastră putere de muncă, pentru realizarea măreților obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru a ne aduce din plin contribuția la continua prosperitate a patriei noastre — România socialistă.

CUVÎNTUL TOVARĂȘEI BIRTA IRINA

Mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, Stimate tovarășe și stimați tovarăși,

Vă rog să-mi permiteți să dau expresie, în numele tuturor oamenilor muncii români, maghiari și de alte naționalități din județul Arad, al puternicului colectiv muncitoresc de la Întreprinderea textilă, odată cu omagiul nostru fierbinte, celor mai alese sentimente de stimă, înaltă prețuire și recunoștință față de dumneavoastră, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, marele erou între eroii neamului, ctitor și conducător de țară nouă, ale cărui gîndire novatoare și clocotitoare activitate revoluționară au generat cea mai luminoasă și glorioasă perioadă din întreaga istorie multimilenară a patriei, epoca de aur inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, „Epoca Nicolae Ceaușescu".

Exprim, totodată, sentimentele noastre de dragoste, gratitudine și aleasă considerație față de tovarășa Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului, savant de largă recunoaștere internațională, care aduce o remarcabilă contribuție la dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii, la înflorirea continuă a României socialiste.

Anii de cînd în fruntea partidului și a poporului vă aflați dumneavoastră, mult stimate tovarășe secretar general, au fost pentru județul Arad, ca pentru întreaga țară, anii unor mărețe împliniri revoluționare în toate domeniile vieții economico-sociale. Ca urmare a înfăptuirii politicii științifice a partidului și statului nostru, în ultimele două decenii au fost date în funcțiune noi și moderne capacități productive și obiective social-culturale, care au schimbat radical înfățișarea meleagurilor noastre, viața tuturor locuitorilor județului. Producția industrială a crescut comparativ cu anul 1965 de aproape 4 ori, în condițiile dezvoltării prioritare a ramurilor de vîrf, de înaltă tehnicitate. Creșteri substanțiale am realizat și în ceea ce privește producția agricolă, fapt ce a situat Aradul și multe din unitățile sale agricole pe locuri fruntașe în întrecerea socialistă, fiind distinse cu înalte titluri și ordine ale Republicii Socialiste România.

Trăim, firește, sentimente de înaltă mîndrie patriotică pentru succesele obținute de județul nostru, în care se regăsește și aportul oamenilor muncii români, maghiari și de alte naționalități de la Întreprinderea Textilă Arad. Colectivul nostru muncitoresc, acționînd în spiritul indicațiilor și orientărilor dumneavoastră, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, a obținut an de an însemnate succese în creșterea și modernizarea producției, în ridicarea eficienței economice. Trebuie să arătăm însă, în spirit autocritic, că rezultatele noastre nu se situează încă la nivelul cerințelor actualei etape ale posibilităților de care dispunem.

Vă încredințăm, mult stimate tovarășe secretar general, că vom acționa cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea unei adevărate revoluții în modul de gîndire și acțiune al oamenilor muncii, afirmarea puternică a spiritului revoluționar, de ordine și răspundere, pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor de plan pe acest an hotărîtor al cincinalului.

Sintem pe deplin conștienți că numai acționînd în acest fel vom asigura multiplicarea și valorificarea superioară a condițiilor de muncă și existență care au fost create în anii socialismului, cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate.

După cum este bine cunoscut, întemeiate pe concepția științifică, vizionară, a secretarului general al partidului, realizările politicii de dezvoltare intensă și amplasare rațională, armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, perfecționarea continuă a sistemului democrației muncitorești revoluționare, înflorirea științei și culturii, au asigurat soluționarea justă, științifică a problemei naționale, afirmarea deplină a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea unităților, a întregii vieți economico-sociale, dreptul la muncă, educație, la existență liberă și demnă. Aceste realități se regăsesc întru totul și în întreprinderea noastră, ca și pe întreg cuprinsul județului și al țării, oamenii muncii români de naționalitate maghiară beneficiind din plin de avantajele democrației muncitorești, participînd activ la conducere, în frățească unitate cu oamenii muncii români și de alte naționalități, ca adevărați proprietari, producători și beneficiari ai roadelor muncii lor. Aceasta confirmă cu strălucire adevărul că în patria noastră, Republica Socialistă România, socialismul se construiește cu poporul, pentru întregul popor.

Toate aceste realizări, făurite cu inima, mintea și brațele noastre, unitatea frățească a tuturor oamenilor muncii din România socialistă constituie realități de netăgăduit, care spulberă calomniile dușmanilor socialismului, născocirile răuvoitoare ale cercurilor reacționare de peste hotare.

Acestor atacuri odioase li se alătură, din păcate, declarațiile unor persoane oficiale, numeroase emisiuni de radio și televiziune, articole de presă ori cărți din R. P. Ungară, care denigrează realitățile noastre, propagă minciuni veninoase cu privire la situația cetățenilor români de naționalitate maghiară, picură otrava naționalismului și șovinismului prin susținerea unor teze preluate din arsenalul fostelor clase exploatatoare din Ungaria, al regimului fascist al lui Horthy.

Clasa muncitoare din România, educată de partid în spiritul glorioaselor tradiții revoluționare, al frăției muncitorilor fără deosebire de naționalitate, condamnă și respinge cu fermitate orice concepții șovine, reacționare.

Nici un om cinstit, căruia îi sînt scumpe adevărul și dreptatea, care prețuiește marea valoare umanistă a prieteniei între popoare, nu poate să nu condamne și să nu respingă cu indignare asemenea fapte nedemne, care urmăresc să semene vrajbă și neîncredere între națiuni, făcînd jocul forțelor reacționare, imperialiste, al adepților revizionismului și revanșismului.

În încheiere, vă rog să-mi permiteți să dau glas atașamentului deplin al tuturor oamenilor muncii din județul Arad, fără deosebire de naționalitate, la politica internă și externă a partidului și statului nostru, angajamentului patriotic de a face totul pentru înălțarea României socialiste pe cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației.

CUVÎNTUL TOVARĂȘULUI HEGEDUȘ LADISLAU

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, Stimate tovarășe, stimați tovarăși,

Mobilizarea conștientă, profund angajată a tuturor energiilor umane și materiale de care dispune patria noastră socialistă reprezintă în acest timp al înfăptuirilor țară precedent din istoria României o atribuție de cea mai mare importanță a celor pentru care prelucrarea neprețuitei energii umane constituie însuși obiectul și vocația menirii și existenței lor.

Ideea călăuzitoare, idee-forță izvorîtă din profunda dragoste și încredere în conștiința devotamentului și capacitățile de creație ale poporului, formulată în expresii de excepțională putere de pătrundere de către secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, călăuzește strălucit întreaga activitate în acest domeniu fundamental al formării conștiinței înaintate, al modelării unui om nou, în care să se îmbine armonios capacitățile morale și spirituale, patriotismul, spiritul civic și competența profesională, gîndirea și acțiunea îndrăzneață, dar și profunda responsabilitate.

Secretarul general al partidului nostru reafirmă permanent înalta sa apreciere la adresa oamenilor minunați ai acestei țări pentru care nu există cuvîntul nu se poate și ale căror capacități, pe deplin dovedite în înfăptuirea întregii construcții socialiste de azi, constituie chezășia transpunerii în fapt a marilor planuri de viitor, conținute în documentele Congresului al XIII-lea al partidului, pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor actualului cincinal al revoluției științifice și tehnice, al noii revoluții agrare și al eficienței economice superioare.

Această încredere se bazează pe înaltele calități de omenie, inteligență, talent, forță de creație cu care sînt înzestrați și pe care le-au dovedit din moși-strămoși oamenii acestor meleaguri, dar ne onorează și pe noi, cei care slujim în sfera educației și culturii, o educație ce trebuie să acționeze permanent, în larg orizont, urmărind evoluția fiecărei individualități, de la vîrstele fragede pînă la maturitate. Și într-adevăr, de la instituția școlară, trecînd prin școala muncii, în care se oțelesc caracterele, se ascut inteligența și competența, în care se afirmă și mai puternic sentimentul patriotismului înflăcărat, al colaborării și înțelegerii între popoare, urmînd înalta școală a partidului — pe tot traseul complexei acțiuni de educație revoluționară, crezul de înaltă omenie al încrederii în popor, în binele și frumosul din oameni, exprimat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se materializează într-o vastă și neîntreruptă acțiune constructiv-umană.

Pentru oricine se apleacă, pătruns de respect pentru adevăr asupra istoriei acestei minunate și străvechi vetre de civilizație, asupra semnificației esențiale a unor fapte de civilizație și cultură, apare cu limpezime ca marea majoritate a poporului, oamenii acestor locuri, fără deosebire de naționalitatea căreia îi aparțineau, erau stăpîniți de aceeași dragoste pentru meleagurile natale, de dorința de a-și făuri prin munca liberă o viață mai înfloritoare, de pasiunea pentru frumos. Chemările la vrajbă și dezbinare, căci din nefericire au existat și asemenea îndemnuri, au pornit doar din rîndurile unei minorități arogante care-și apăra privilegiile, ale unor pături reacționare, ele nereușind să trezească ecouri în rîndurile maselor, căci acestea erau legate prin sentimente de solidaritate în lupta pentru instituirea unor relații sociale mai drepte.

Adevărații oameni de cultură au fost dintotdeauna purtătorii de cuvînt ai simțămintelor populare de dragoste și omenie, dînd glas în scrierile lor, indiferent de limba în care au fost redactate, ca și în limbajul universal al muzicii și picturii, admirației față de acest iubit pămînt natal, înțelegerii și respectului pentru oameni, pentru cultura și obiceiurile specifice, pentru vrednicie și talent. Iar torța acestor străvechi și nobile simțăminte și gînduri se înalță astăzi, cu strălucire, sub cerul senin al socialismului, simbolizînd înfrățirea, încrederea, deplina egalitate în drepturi, lupta unită pentru o viață mai bună.

Un exemplu cultural din nenumărate altele : cite orașe ale lumii se pot lăuda, asemenea Timișoarei, că valorile lor culturale se pot exprima simultan, pe deplin liber în patru limbi diferite, atît pe scenele teatrelor, în ziare și publicații periodice, precum și în cărți ? Iar exemple similare oferă și alte localități din țară.

Corolarul pe plan cultural al acestei politici de egalitate deplină, de stimulare a personalității creatoare a talentelor, de înflorire a unei culturi originale, profund angajată în promovarea nobilelor idei ale socialismului și comunismului, de asigurare a accesului deplin al întregului popor la făurirea și însușirea culturii îl constituie, fără îndoială, Festivalul național „Cîntarea României". Permiteți-mi cu acest prilej să omagiez strălucita gîndire umanistă care a instituit festivalul fără precedent în istoria țării, să-mi mărturisesc încă o dată cel mai profund respect, aleasă stimă și dragoste, întreaga admirație față de cel care și-a dedicat viața fericirii și prosperității acestui popor, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Permiteți-mi, totodată, să exprim cele mai alese și respectuoase mulțumiri tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, pentru îndrumarea cu înaltă competență și sprijinul permanent acordat activității de creație științifică și artistică, muncii politico-educative și culturale desfășurate de organele și instituțiile de cultură.

Este pe deplin limpede acum, la încheierea fazei de masă a celei de-a șasea ediții a acestei măreațe manifestări, care a adus, în calitate de creatori și interpreți, în cluburi, în case de cultură și cămine culturale, pe scene și în săli de expoziții, milioane și milioane de oameni ai muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, că acest grandios festival exprimă cu pregnanță înflorirea culturii României contemporane. De aceea consider oportun să adăugăm cunoscutei caracterizări date „Cîntării României" ca festival al muncii și creației libere, să adăugăm deci și ideea de înfrățire, de unitate — festival al muncii, creației libere și înfrățite, festival al unității de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului, al secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. E o realitate incontestabilă ce atestă excepționala principialitate socialistă a politicii naționale înfăptuite în România.

Iată de ce considerăm ca fiind anacronice și de-a dreptul răuvoitoare acțiunile propagandistice situate sub semnul așa-zisei „apărări a drepturilor omului", strădaniile lamentabile ale unor indivizi și cercuri dubioase care, orbiți de propriile lor himere, încearcă, pînă și în diferite foruri internaționale, să defăimeze, să mistifice istoria și, recurgînd la arsenalul unei ideologii pe care omenirea ar fi trebuit s-o îngroape demult, presară iar ura și învrăjbirea între popoare, dînd astfel apă la moara ideilor revanșarde, revizioniste, naționaliste și șovine, atițătorilor la război, la confruntări armate. Și mai surprinzătoare este apariția în străinătate, chiar în unele țări socialiste vecine, mai recent în Ungaria, a unor lucrări și studii în care adevăruri științifice despre istoria României sînt denigrate și falsificate, căutînd să se acrediteze ideea că aria de formare a poporului român s-ar situa undeva în sudul Balcanilor, sugerîndu-se că alții ar avea drepturi asupra părții de nord-vest a țării, lucrări în care românii sînt omiși din Transilvania sau chiar din Moldova și Muntenia. Se exprimă, așadar, nostalgia după marile imperii, constituite prin jaf și agresiune și menținute prin forța baionetelor, poziție care caută să atîțe spiritele și să tulbure liniștea oamenilor muncii de diferite naționalități, înfrățiți de secole pe pămîntul scump al patriei noastre. Cu atît mai puțin se justifică faptul că asemenea lucrări poartă girul unor înalte academii, al unor oameni de cultură, miniștri chiar — ale căror aspirații ar trebui să se îndrepte spre slujirea adevărului și umanismului, a unor idealuri de prietenie, colaborare și bună înțelegere, sentimente care animă în fond popoarele vecine și prietene. Nu restrîngerea contactelor, nu debitarea de calomnii, nu insinuarea și amestecul în treburile interne este calea dezvoltării colaborării și întăririi frăției dintre țările socialiste. Dacă vrem ca omenirea să trăiască în tihnă, dacă vrem ca planeta aceasta atît de zbuciumată să nu se spulbere în neant, să nu permitem nimănui să scormonească în cenușa metodelor de tristă amintire, ci să apelăm la faptele frumoase, pilduitoare ale înaintașilor, care îndeamnă la muncă pașnică, la prietenie, frăție, colaborare, la pace.

Există în gîndirea românească, la toate popoarele cred, zicale precum „fă-ți ordine în propria-ți ogradă înainte de a huli curtea vecinului" sau „vezi paiul din ochiul altuia, dar nu vezi bîrna din ochiul tău". Firește, țara noastră nu este o insulă în mijlocul unui ocean și n-a fost prin urmare ferită de urmările crizelor economice mondiale sau europene și, deci, nici de urmările crizei energetice și de anumite materii prime, după cum în procesul construcției socialiste au existat și la noi lipsuri, neajunsuri, neîmpliniri. Dar așa cum a dovedit-o de-atîtea ori pe parcursul istoriei, poporul nostru, avînd în frunte un partid încercat, Partidul Comunist Român, un conducător înțelept, un revoluționar vizionar, tovarășul Nicolae Ceaușescu, știe să-și rezolve singur problemele, fără sfaturile atotștiutoare ale altora.

În România, asigurarea drepturilor egale pentru toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, este evidentă nu numai în dezvoltarea economică, în accesul la cultură și pregătire profesională, cît și în asigurarea participării, fără discriminare, la înfăptuirea actului de conducere în toate sectoarele din cadrul sistemului nostru democratic și organismelor democratice existente la toate eșaloanele, de la consiliile oamenilor muncii din întreprinderi pînă la Marea Adunare Națională.

Știm, mult stimate tovarășe secretar general, că și în domeniul culturii și artei mai avem încă multe de făcut pentru a răspunde înaltelor dumneavoastră comandamente. Sintem conștienți de faptul că diversele genuri artistice rămîn în continuare datoare realităților contemporane, exigențelor de ordin ideologic și politic, că trebuie să facem eforturi mai mari pentru legarea mai strînsă a activităților politico-educative și cultural-artistice de cerințele propriei fiecărui loc de muncă. Tocmai de aceea convingerii că, așa cum spunea poetul, „Viitor de aur tara noastră are", îi adăugăm angajamentul nostru de conștiință, al activiștilor Consiliului Culturii și Educației Socialiste, al tuturor oamenilor de cultură și artă, fără deosebire de naționalitate, să facem totul pentru ca prin mijloacele culturii să ridicăm pe trepte mereu mai înalte nivelul de conștiință al poporului și prin aceasta să determinăm progresul tot mai puternic al scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

CUVÎNTUL TOVARĂȘULUI HAJDU GYÖZÖ

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, Stimate tovarășe, stimați tovarăși,

Este o mare onoare pentru mine să încep prin a-i omagia pe mult iubitul nostru conducător care, spre bucuria și fericirea noastră, a tuturor, este din nou prezent printre noi la această plenară comună. Îi omagiez din adîncul inimii pe genialul conducător de partid și de stat, ctitorul României moderne, bărbatul viteaz și eroic, stegar al libertății și independenței naționale, erou al păcii, simbol al României de azi și de mîine, al egalității în drepturi și al frăției, legendar luptător revoluționar — tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vă rog să-mi permiteți, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ca, în calitatea mea de scriitor și om de presă, român de naționalitate maghiară, să vă mulțumesc pentru strălucita operă revoluționară de inestimabilă valoare, care va rămîne mereu vie în conștiința poporului român, cu care ați îmbogățit viața de zi cu zi a patriei noastre, pentru tot ceea ce ați făcut și faceți în interesul patriei și poporului nostru, pentru a rămîne uniți în cuget și-n simțiri, pentru fericirea tuturor fiilor patriei noastre.

Limba maternă a fiecăruia dintre noi s-a înnobilat în zilele noastre exprimînd idealuri noi și traducînd în fapt de viață reală aspirația de veacuri a poporului nostru, de libertate și independență deplină, redînd în română, maghiară sau germană aceeași dragoste de patrie, același atașament fierbinte pentru meleagurile străbune, pe care ne-am născut, trăim și vor trăi urmașii noștri.

Trebuie să recunoastem însă că, dincolo de limba maternă a fiecăruia, există o limbă unică: hala de montaj, strungul, eprubeta, schela, macaraua, tractorul sau combina cunosc o limbă comună — limba muncii, a competenței profesionale, a abnegației, disciplinei și eticii comuniste. Limba comună, a conștiinței socialiste și a patriotismului socialist, pe care, independent de apartenența națională și de graiul moștenit de la mamele noastre, o afirmăm cu toții împreună. Aceasta e limba concepției revoluționare despre viață a partidului nostru pe care noi, scriitorii, trebuie să ne-o însușim mai bine, ca în anii care vin să realizăm opere pe măsura timpului revoluționar pe care-l trăim, a viitorului prefigurat în Programul partidului.

Dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați exprimat convingerea fermă a noastră, a tuturor atunci cînd ați spus că pentru un scriitor nu poate exista o sarcină mai înălțătoare, mai sfîntă, decît slujirea partidului, a țării și poporului său, decît să scrie despre acel erou ai vieții și muncii care transpun în viață unitatea și frăția noastră, măreția vis al întregului popor, socialismul și comunismul. Avem datoria sfîntă ca pe viitor să reflectăm și mai profund în operele noastre sentimentul puternic, înălțător, care ne leagă pe noi toți de unica noastră patrie iubită, adevărată vatră a frăției, România socialistă, dînd glas unității de nezdruncinat a poporului nostru, răspunzînd din adîncul inimii cuvintelor dumneavoastră de neuitat, pe care le purtăm mereu în suflete :

„Din nou, tovarăși, să facem legămînt,
Uniți în veci să fim în crez și-n gînd,
Să apărăm uniți ce-avem mai sfînt :
Poporul, comunismul, pacea pe pămînt !"

Aici, și acum, mereu la locurile noastre de muncă, prin faptele noastre, rostim mereu acest legămînt.

A devenit un adevăr cunoscut în întreaga lume că partidul nostru revoluționar, Partidul Comunist Român, a dat o justă rezolvare problemei naționale în patria noastră, în spiritul materialismului dialectic și istoric al socialismului științific. Ca un rezultat al acestei victorii istorice, România socialistă a devenit mama iubitoare a fiecăruia dintre noi, care-și iubește cu aceeași dragoste nedrămuită toți fiii, asigurînd egalitate deplină, în toate domeniile, tuturor oamenilor muncii, patrie care nu are nici privilegiați, nici fii vitregi, pentru că ea pretinde de la fiecare fiu al ei numai adevărul, numai munca egală și cinstită. Întîlnim în viața de zi cu zi mii de dovezi grăitoare în acest sens, una din ele fiind chiar literatura maghiară din România, care nu a beneficiat niciînd de posibilitățile de dezvoltare de care se bucură azi, nu a fost niciînd așa de bogată, diversă și variată cum a fost în aceste mai bine de două decenii pe care le denumim cu legitimă mîndrie patriotică „Epoca Nicolae Ceaușescu".

Ce poate fi mai grăitor pentru exprimarea în fapt concret a dreptului naționalității maghiare din România la dezvoltarea vieții sale spirituale, la cultivarea limbii, a culturii, a tradițiilor și obiceiurilor proprii, decît faptul că în România de azi funcționează 10 teatre în limba maghiară, se tipăresc numeroase publicații în această limbă, apar anual un mare număr de titluri de cărți aparținînd scriitorilor români de naționalitate maghiară.

Tocmai de aceea noi, cetățenii devotați ai patriei noastre, ne opunem în modul cel mai categoric tuturor încercărilor diversioniste, revanșarde, venite din afară, din partea forțelor reacționare imperialiste sau ale unor cercuri și personalități oficiale din Republica Populară Ungară, din partea tuturor celor care direct sau abil, indirect, insinuant încearcă să pună la îndoială rezolvarea justă și definitivă a problemei naționale în România. Toți oamenii muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, condamnă, în unanimitate, calomniile cercurilor revizioniste din exterior, menite să falsifice realitățile noastre și istoria poporului român. Sfidînd adevărul istoric în tratate, atlase, studii, reviste, presă și radio se fac eforturi pentru a se acredita ideea că, la venirea lor în Cîmpia Panonică, triburile ungare ar fi găsit acolo, ca și în Transilvania, un spațiu al tuturor și al nimănui. Trebuie să aducem oare noi acestor „specialiști" aminte că în timpurile cînd populația migratoare ungro-finică s-a sedentarizat în aria spațiului Carpatic exista o cultură și o civilizație autohtone, o organizare statală puternică, de peste un mileniu, în măsură să opună o dîrză rezistență penetrației ostilor arpadiene ? Este un adevăr de netăgăduit că românii au fost cei care din vechime au durat o civilizație temeinică în această parte a Europei și că de la ei au preluat valori esențiale toți cei care în decursul vremurilor au venit în contact cu ei. Cum este posibil ca în „Istoria Transilvaniei", apărută sub egida Academiei Ungare de Științe și coordonată de însuși ministrul culturii, să fie întinată, să fie profanată memoria unor personalități, conducători de țară și de osti români, cum au fost Ioan de Hunedoara, Mihai Viteazul, Avram Iancu și alții ? Cui folosește profanarea memoriei acestor personalități care cu eroism, pînă la sacrificiul suprem au luptat pentru eliberarea poporului român și, în același timp, unii dintre ei, și pentru salvarea existenței poporului ungar ?

Nu e greu să înțelegem că unele cercuri revanșiste, iredentiste și revizioniste, mai îndepărtate sau apropiate geografic, prin astfel de lucrări provocatoare pun la îndoială legitimitatea istorică a granițelor stabilite după cel de-al doilea război mondial, se situează, în realitate, pe pozițiile fostelor clase dominante din trecut, pe pozițiile horthysmului, care au cultivat vrajba și dispretul față de valorile altor popoare.

Poporul nostru nu a uitat nici o clipă durerea și jertfa de sînge cu care a fost plătită în trecut învrăjbirea oamenilor muncii, a popoarelor. Unitatea de granit a poporului nostru este de nezdruncinat, pentru că inimile milioanelor de oameni, inima noastră, a tuturor, aparține pe de-a-ntregul partidului nostru revoluționar, Partidul Comunist Român ! Inima și faptele noastre cinstesc gloriosul nostru partid, poporul, al cărei fii sîntem, fără deosebire de naționalitate, iubita noastră patrie comună, România socialistă, aduc prinos de recunoștință ctitorului României moderne, marelui nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Permiteți-mi, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, să reamintesc în acest cadru solemn pentru toți fiii acestui pămînt minunatele cuvinte-angajament care au fost rostite cu atîta vibrație patriotică de dumneavoastră :

Dușmani de vor vroi să te sugrume,
Cu brațul nostru te vom apăra,
Vom face totul să trăiești în lume
Egală — între popoare, țara mea !

„Trăiască eroul de azi și de mîine al României, simbolul egalității noastre în drepturi, al vieții și unității noastre !".

„Trăiască Eroul păcii mondiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu !"

CUVÎNTUL TOVARĂȘULUI GERHARD KONNERTH

Mult stimate și iubite tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu, Stimate tovarășe, stimați tovarăși,

Îmi îndeplinesc cu deosebită mîndrie patriotică mandatul de inimă și conștiință de a aduce secretarului general al partidului, și cu acest prilej, un călduros și respectuos omagiu din partea oamenilor muncii de naționalitate germană din județul Sibiu, al colectivului revistei „Forschungen zur Volks — und Landeskunde", al cărei crez politic fundamental izvorăște din conștiința apartenenței noastre la o naționalitate conlocuitoare care, de-a lungul veacurilor, a dăltuit, împreună cu națiunea română din granitul istoriei, România de azi, și care își împletește, în prezentul glorios al „Epocii Nicolae Ceaușescu", hărnicia și patriotismul în cununa de lauri a României socialiste.

În acest climat de angajare revoluționară, orientările, tezele și îndemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, Eroul între eroii națiunii române, proeminentă personalitate politică a lumii contempor

CRONICA LITERARĂ

NICULAE GHERAN: «Tînărul Rebreanu»

Cît de puțin ne cunoaștem marii scriitori, cît de mult se fabulează pe seama lor ne-o arată și cartea despre **Tînărul Rebreanu** scrisă de Niculae Gheran. **Tînărul Rebreanu** începe cu un capitol despre **Mit și adevăr**, în realitate despre mistificație și adevăr, în care se anunță scoaterea din scenă a aproximațiilor, a legendelor confecționate privitoare la viața lui Liviu Rebreanu. Autorul romanului **Ion** a fost o figură pe cît de proeminentă pe atît de controversată și contestată a vieții literare din perioada interbelică, ceea ce a făcut ca istoria literară orală să ajungă la vehicularea unei biografii compusă adesea din fabule și prefabricate interesate. Scriitorul a întreținut și el misterul în jurul vieții sale, fiind extrem de zgîrcit cu publicul asupra vieții sale private, rezervă din care n-a ieșit decît rareori și atunci obligat de împrejurări.

Tînărul Rebreanu este o carte care vehiculează o mare masă de informație, dînd sentimentul cititorului de a fi sleit posibilitățile documentare. Niculae Gheran nu se oprește la informația primă, ci o verifică prin altele, ajungînd pe această cale să înlăture falsul sau să îmbogățească orizontul cercetării cu date noi. Expunerea ni-l arată un foarte bun cunoscător al bibliografiei atingătoare de Rebreanu pe care o discută în spirit critic, respingînd-o sau asimilînd-o propriei optici.

Caracteristica acestei întreprinderi este de a nu fi intimidată de nimic, (nici măcar Liviu Rebreanu nu-l intimidează pe Niculae Gheran!), ceea ce dă **Tînărului Rebreanu** aerul unei cîntăriri la rece a lucrurilor, fără slăbiciuni față de mărturisirile scriitorului sau entuziasme pentru vreo dezvăluire senzațională. Atitudinea dă bune rezultate în direcția eliminării numeroaselor invenții produse de diverși martori, (care au ținut să se lustruiască frecîndu-se de pulpana marelui lor contemporan), ducînd la o privire terestră a existenței lui Liviu Rebreanu, adică la o coborîre a ei din mit. Niculae Gheran aduce în fața publicului un Liviu Rebreanu accesibil, spălat de mistere, foarte tangibil și mai ușor de înțeles în resorturile imediate. Autorului biografiei nu-i plac abisalitățile și-și scutește cititorii de vertijuri. Mult comentata ieșire a lui Liviu Rebreanu din armata austro-ungară, exploatată de adversarii romancierului la prilejuri bine alese, prezentată de aceștia ca o delapidare și ca o dezerțiune, este, prin refuzul participării emoționate, înfățișată fără fior partizan, prin graiul dosarelor.

Documentele și optica narativă a lui Niculae Gheran restituie întîmplării dimensiunea comună și scoate cazul din sfera clevetelii, introducînd-o în aria cazului politic: guvernanții unguri nu puteau tolera ca un supus austro-ungar refugiat la București să susțină o campanie de presă împotriva oprimării românilor transilvăneni, drept care dilată proporțiile unui incident obișnuit de cazarmă, mascîndu-și astfel adevăratele mobiluri de natură politică. Rapiditatea cu care procesul s-a desfășurat, iar ziaristul, după transcripția deformatoare a onomasticii maghiare, Rebrean Oliver, a fost pus în libertate, anulează posibilitatea incriminărilor confuze.

Defăimat și calomniat în timpul vieții pentru această imprejurare, Liviu Rebreanu este absolvit postmortem de corozivitatea unor calomnii tenace, **Tînărul Rebreanu** fiind în acest punct ceea ce se cuvenea să fie: un gest de justiție pentru figura celui ce avea să devină marele scriitor. Niculae Gheran epuizează chestiunea, folosind energic și convingător documentele, ceea ce înseamnă lichidarea unuia din cele mai spumoase pînă acum „litigii" ale biografiei scriitorului.

Familiarizarea cu documentele și cu împrejurările vieții lui Rebreanu îl face să fie foarte tranșant cu cei care s-au instalat fără temei în biografia și bibliografia acestuia. Niculae Gheran este atît de sigur că știe tot încît îl pune sub semnul întrebării chiar și pe Liviu Rebreanu în mărturisirile sale și susține inversul afirmațiilor scriitorului. Cînd găsește dovezi, pentru a infirma mărturia romancierului atîtudinea autorului se justifică. Acolo unde însă autorul biografiei nu mai are argumente anularea completă a mărturiei romancierului ca izvor informativ merge mai departe decît o îngăduie dubitația necesară. Fără să vrea, pe această cale, Niculae Gheran intră în familia celor pe care, pe bună dreptate, i-a combătut pentru aerul lor omniscient față de Liviu Rebreanu. Dezinvoltura autorului, care stă pe soclul unei defrișări documentare cu caracter de premieră, are și acest efect al privirii de sus a lui Rebreanu (căruia i se fac de altfel în alte părți și observații de stil).

Acest Rebreanu „demitizat" și „adevărat", adevărul fiind țința principală a lui Niculae Gheran, se ridică din cadrele unei biografii care va deveni fără îndoială un reper bibliografic fundamental.

Clarificarea conștiinței scriitoricești a lui Liviu Rebreanu prin trecerea de la compozițiile dramatice în limba maghiară la cele românești este bine punctat în **Tînărul Rebreanu.** Reiese că tînărul autor suferea de o dublă dedublare. Mai întîi trebuia să treacă teme și conflicte de acasă pe seama oamenilor și mediului unguresc, ceea ce ducea la un tip de inaderență, apoi să adapteze un mod de a gîndi al acestui univers, care era cel al limbii materne, la limba mediului în care-și transferase personajele. Hibridul n-avea cum să reușească. Confruntat cu acest dublu obstacol, Liviu Rebreanu va începe să trateze aceste teme în limba română. Procesul emancipării de sub uniforma străină a mundirului și limbii de împrumut, fără a fi analizat în profunzime este circumscris corect, ceea ce este esențial pentru viitoarele investigații asupra acestei lente și frămîntate gestații de conștiință scriitoricească. Gestul lepădării literaturii „la modă" și apropierea de subiectele simple și umile este caracteristic prozatorilor români ai generației sale și pentru că Liviu Rebreanu s-a simțit atras **de Viața românească,** îl găsim aici pe Mihail Sadoveanu care a părăsit brusc literatura începuturilor sale, depărtîndu-se de Hecuba și poposind în lumea satelor. Aceeași prefacere o trăiește și Liviu Rebreanu, fără a-și fi făcut din Mihail Sadoveanu un reper.

Precis conturat și extras din dilemele cercetării precedente rămîne gazetarul Liviu Rebreanu. Din expunerea lui Niculae Gheran, contribuția gazetărească a viitorului romancier este hotărîtoare atît pentru epocă, cît și pentru formația lui literară și artistică. El reprezintă un capitol insuficient studiat pînă acum și pentru prima dată circumscris la adevăratele proporții. Liviu Rebreanu a fost un făcător de reviste și totodată un gazetar de atitudine. Procesul intentat în Ungaria, care duce la extrădarea lui a fost indisolubil legat de figura gazetarului Liviu Rebreanu, prea puțin scoasă la lumină, ca dealtfel foarte multe aspecte literare importante dintre 1900 și primul război mondial. Liviu Rebreanu aici se clădește pe sine, în această gazetărie, aici trunchiul arborelui ajunge la circumferința care va arunca spre cer, în perioada interbelică, o coroană atît de majestuoasă. Fără să-și propună în mod expres acte de justiție, Niculae Gheran le produce, pentru că-și propune să se conducă după fapte și să înlăture prejudecățile. Privită în lumina strictă a documentelor și a realităților figura lui Rebreanu nu ne dezamăgește, ci capătă o concreteță și un umanism care-i confirmă și-i explică opera.

Tot ca un act de justiție mediat de tratarea obiectivă a faptelor, de distanțarea față de prejudecăți și teze, este precizarea rolului pe care Mihail Dragomirescu l-a avut în sprijinirea efectivă a tînărului gazetar și scriitor. Niculae Gheran proiectează o altă lumină asupra lui Mihail Dragomirescu decît ne-au transmis-o mulți contemporani ai lui. Prezența lui Mihail Dragomirescu se cuvenea, dealtfel, a fi chiar mai subliniată, decît este în **Tînărul Rebreanu,** dată fiind susținerea materială și morală necondiționată pe care Mihail Dragomirescu i-a acordat-o lui Liviu Rebreanu în care singur vedea „romancierul de mîine". Așa cum numele lui Sadoveanu este legat în istoria literaturii de cel al lui G. Ibrăileanu, se cuvine să legăm pe cel al lui Rebreanu de Mihail Dragomirescu. **Tînărul Rebreanu** înseamnă o consacrare a acestei fericite intuiții și prietenii literare.

Fără fiorul măreției scriitorului, **Tînărul Rebreanu** de Niculae Gheran inaugurează prin sleirea izvoarelor cunoscute, prin topirea informației într-o construcție, prin spulberarea legendelor și a controverselor, în chip generos drumul de acces către adevărul personalității lui Liviu Rebreanu. Spre deosebire de alte încercări similare, **Tînărul Rebreanu** este o scriere în care autorul știe că trebuie să fie totodată și salahor și zidar și arhitect, adică un biograf adevărat.

M. Ungheanu

RADU THEODORU: «Viltoarea»

„Viltoarea" (Ed. Eminescu, 1987), de Radu Theodoru, al patrulea roman dintr-un ciclu început în 1978 și intitulat, de la un punct încolo, „Biografie de război, biografie de pace", urmează în chip firesc șirul istoriei obiective, ajunsă aci la anii postbelici, de după 1950, mai cu seamă. „Biografie de război" (1978), „Recunoaștere îndepărtată" (1981), „Preludiu" (1983), conțineau o materie cu precădere militară, deși este fapt sigur că elementul social avea însemnătatea lui chiar și acolo, de vreme ce romancierul nu e un N. Ladmiss Andreescu, interesat numai de psihologia zborului cu avionul. „Viltoarea" este, așadar, romanul vieții civile și, mai mult decît atît, al unei existențe de ordin civic. De altfel, la români, noțiunea de „viltoare" capătă o semnificație figurată atunci cînd sînt în discuție mișcările uriașe de noroade și reașezările unei istorii în esența ei convulsivă. Alții, precum sud-americanii (un exemplu e Jose Eustasio Rivera, autor și el al unei „Viltori", „El voragine") înțeleg prin elementul convulsiv o natură misterioasă și urieșească, dătătoare de sentiment numinos.

„Viltoarea" este aici dezlegarea unei perspective de ordin istoric, (întrebuințată de romancier într-un chip coerent și pînă acum) și, totodată, romanul reprezentativ al unui ciclu cu merite altfel indiscutabile în configurarea unei înțelegeri superioare a condiției istorice românești. Spre a desfășura această intuiție de esență organicistă, prozatorul a îndreptat elaborația lui către un soi de roman cazuistic, năzuind să clarifice, în acest fel, un principiu ordonator de evoluție internă, apt să exprime istoricește o colectivitate. De altfel, raportul individului cu mulțimile în mișcare istorică este aci fundamental, și e în afara îndoielii că soluția pe care autorul a avut-o în vedere e verificată de un lung șir de evenimente milenare: el se întemeiază pe lucrarea forțelor pozitive ale unui popor, acelea care, cu deosebire în momentele tulburi, contribuie la încheieri valabile chiar dacă adeseori confirmate abia după ce rumorile evenimentelor s-au stins.

Radu Vornicu, fost căpitan de aviație, este rămas în aparență pe dinafara unor evenimente hotărîtoare și trăiește retras într-un sat bănățean, Prislop, din Banatul Severinului, laolaltă cu țăranii. Soția lui, Valentina, e decisă să-și urmeze vocația și nu bărbatul (drept pentru care rămîne în București) spre a deveni pictoriță, avînd un oarecare talent în direcția aceasta. Radu, care nu e totuși în afara vieții intelectuale (voind să scrie literatură și ocupîndu-se de un tratat de istorie militară a românilor) o vizitează la București, unde rămîne pentru o vreme (ocazie nimerită pentru a cunoaște felurite medii ale artiștilor care ilustrează vremurile noi). Conduita lui, onestă față de principiile unei morale de gust populist, adăugată unei concluzii rezultată din cercetările de istoriografie îl conduce la ideea că revoluția fiind legitimă în mediul românesc este de neadmis a tolera amestecul unor tranzacționiști fără ideal în evoluția ei. Ceea ce ar constitui soluția fundamentală a unui proces considerat a fi nou, i se pare că este, în realitate, efectul unei experiențe istorice proprii, cea care asigură modificările sociale fără complicații citeodată de nedezlegat. Acest drum al înțelegerii, închelat (cel puțin acum, în finalul „Viltorii") cu hotărîrea pe care o ia fostul aviator de a părăsi condiția de martor, constituie esența romanului, unde contribuția elementului social confirmă impresia de zugrăveală „în affresco", sugerată și de dimensiunile propriu-zise ale acestei construcții vaste.

Dezlegările lui provin, așa cum era previzibil, de la o civilizație de caracter permanent, aceea țărănească, de munte și mulțimea episoadelor pe care romancierul le localizează la Prislop indică o astfel de înclinație. Acolo, Radu Vornicu studiază istoria Transilvaniei nu doar prin colecționare de documente, ci și prin contemplația fenomenului nemijlocit. Cea mai de seamă contribuție rămîne, de aceea, în „Viltoarea" comunicarea unui esențial istoric, constînd înainte de toate în revelația unei civilizații de formulă rurală, însă nicidecum primitivă, trăind în cadrele multimilenare și ajungînd la ritualistica gesturilor, obiceiurilor, formulelor de limbă, unde straturile de cronologie devin indistincte prin omogenizare. E o populație care trăiește într-o organizare străveche, pornind de la celula fundamentală care este înrudirea de sînge și cînd oamenii înfățișați aici părăsesc locul unei adunări, ei se urcă în care „pe neamuri". Puterea „neamului" e absolută și cînd unul din membrii lui comite erori, el este supus unei execuții ritualice. Mai sus decît „neamul" (în sensul lui de ginți ale satului) este „obștea", cu structurile ei etice, juridice, de conduită. Judecata „obștei" are valoare de lege și din astfel de contribuții de jurisdicție populară se alcătuiește ceea ce e denumită aci „legea veche a muntelui". Cronologia e, de asemenea, tradițională și colectivitatea de la Prislop viețuiește după un calendar al obiceiurilor, unde sărbătorile iernii și ale primăverii au locul lor hotărît. E fapt sigur că prozatorul a ajuns la „etnia primordială", cum se exprimă în chip fericit, lăsînd pe Radu Vornicu să reflecteze asupra acestei chestiuni. Fiind istorie, această realitate care nu este totuși îndepărtată de noi, capătă semnificații suplimentare prin comparații interne în evoluția unui fenomen antropologic distinct și cercetările pe care fostul căpitan de aviație le întreprinde în problema continuității românilor și a contribuției lor esențiale la istoria Transilvaniei dau putința acestei generalizări. Este, în „Viltoarea", un moment cu totul memorabil, avînd funcțiune de simboi, conținînd într-o formulă o întreagă istorie autohtonă. De la oraș vin, cu misiune oficială, niște judecători a căror obligație este aceea de a lămuri un litigiu de proprietate dintre „obște" și un „neam" de munteni, ai lui Tauru, trăind aceștia după reguli arhaice, ascultînd de judecata supremă a Moșului. Între localnici, disensiunile sînt vechi și conduita lor nu este a unei săli de judecată, provocînd rumori incontrolabile. Cînd magistratul, venit de la oraș, agită nervos clopoțelul, șeful acestui clan de munteni încalecă pe cal, urmat de rudele lui, și dispare scoțînd un chiot prelung. Așadar, „clopoțelul" și „chiotul" — formule care comunică esența unei istorii transilvănene unde năzuința ocupantului de a impune legea lui s-a împiedicat de vitalitatea unui popor vechi, de cavaleri și țărani, adică de oameni ai pămîntului, căci „țăran" vine de la „țară", unde e cuprins latinescul etnogenetic „terra".

Sentimentul că în Banatul Severinului, surprins de Radu Theodoru în vremi mai recente, se produc evenimente cu aspect de repetiție istorică e, nu în puține locuri, foarte pronunțat. Un oarecare Ghidirmic, arătînd fioros și venit să ia așa-zisele „cote", „nu se deosebea cu nimic de toți colectorii care bîntuiseră Țările Românești de prin secolele XV—XVI". Vremurile sînt, de asemenea, amestecate, favorizînd colaborarea unor înrăiți șovini maghiari, de culoare politică repede schimbată, ilustrînd și alte momente de acest fel, după cum este cel al ocupației austriece de după 1718. Nu puține sînt, de asemenea, acuzațiile pe care cite un reprezentant al administrației noi le aduce acelora care susțin, în istoria generală și în cea contemporană, de asemenea, tradiția punctului de vedere românesc; acesta ar fi, după o formulă fără nici o justificare și pe care în chip natural am îndepărtat-o, „naționalism șovin". Aceasta ar fi (dacă ne luăm după obiecțiile fără inocență care i se fac) esența studiilor pe care Radu Vornicu le face pe tema continuității românilor pe un teritoriu vast din sud-estul Europei (care este **spațiul de spiritualitate românească)** și este în afara îndoielii că propozițiuni precum acestea, pe care le citez, puteau să fie inconvenabile istoriografiei vremii, hotărîtă să continue, de pe pozițiile instituțiilor statului român, o tradiție a minimalizării, pe care aiții, și nu noi, o creaseră în privința noastră: „De ce naiba nu urmăresc istoricii perioada de după evacuarea Daciei de administrația romană în documentele militare ale vremii, care confirmă ostile valahe în cam toate conflictele acelei lumi în facere". Și în alt loc: „I se crăpase învelișul țesut din fișele «Aventurii proprietății», din zecile de pagini migălite la lumina gazorniței, care aducea în discuție dreptul consuetudinar al districtelor valahe din Transilvania și Banat, încă de la primii regi unguri (zeci de caiete dictando sau cu pătrățele, în care sintetizează înnobilările și daniile regilor unguri către acei „nobilibus valachis et kenezis" în care urmărise superba instituție militară a românilor, confirmată de Ioannis Cinnami „Historiam libri VI 3 pag. 280, Editura Bonn, „Historiam" găsită în biblioteca lui Barbă Neagră (...). Era vorba de expediția generalului bizantin Leo Vatatțes, trimis în 1167 de Manuel Comnenul împotriva ungurilor, căruia i s-a alăturat acea «mare mulțime de valahi» de la Pontul Euxin pînă în părțile Severinului. Era vorba de «statuta valahorum» în specia «de re militari», «re militari» cu caracter imemorial, «antiquis eorum libertatibus», după cum spun diplomele regilor unguri".

Acea lume transilvană cu rădăcini arhaice și viețuind în rînduieli cu origini imemoriale, omogenă și legitimă pe locurile ei, ilustrează puterea unei umanități de esență străveche, vorbind în expresii definitive, comunicînd adeseori un gînd ori cîte o tulburare sufletească printr-o formulare grea de sensuri, însă scurtă, de idiom sadovenian. „Viltoarea" conține numeroase astfel de momente, afirmînd o civilizație autohtonă esențială, elementele unei Europe în termen carpatic.

Artur Silvestri

DAN LAURENȚIU: «Ave Eva»

Dacă despre poezie se spune că este limba îmbrăcată în haine de sărbătoare, atunci volumul de versuri al lui Dan Laurențiu, **Ave Eva** (Editura „Cartea Românească", 1986) este însăși poezia îmbrăcată în veșmînt sărbătoresc. De mult, de foarte mult timp nu am mai avut senzația întîlnirii cu un moment de grație a inspirației (în felul în care o înțelegeau anticii) și har poetic, așa cum l-am avut la lectura acestei cărți. Că era normal, că era de așteptat ca atît de originala vocație lirică a lui Dan Laurențiu să se împlinească apoteotic într-un volum de excepțională poezie, nimic de zis, dar mirarea bucuroasă de a-l vedea și înfăptuit, nu vreau s-o ascund. Este o stare de plăcut abandon, la care are drept din cînd în cînd și cronicarul literar, după ce a asimilat tone de literatură, mai mult sau mai puțin digestă, și le-a „tradus" ca un computer, în limbaje acceptabile și accesibile (nu totdeauna!) pentru cititor. Odată însă exprimată, am să trec — „fatalitate!", ar exclama un personaj caragialian — la analiza (horribile dictu) miracolului poetic de o clipă, cînd orice cuvînt părea de prisos, pe care l-am trăit.

Un vers al lui Dan Laurențiu „ars amandi=ars scribendi=ars moriendi" ne oferă o cale de acces în universul poeziei sale, dar nu ca echivalență — spun eu, ci combinare și conjuncția lor. Suverană în cele trei formulări este arta; nu a iubi, a scrie sau a muri în chip obișnuit, ci „arta" de a o face pe fiecare. Pentru că Dan Laurențiu este un mare (și atît de rar) poet al artifexului. Înainte de orice el este un maestru în tehnica imaginii și metaforei ingenioase (meraviglia) care decantează și rafinează emoția poetică pînă la esențe pure, ca în acest **ars amandi** și **ars scribendi**: „Să-ți fie această dimineață / covorașul de flori albastre pe care te așezi / în genunchi și-ți faci rugăciunea / covorașul voi fi eu // rugăciunea să fie arta ta / pentru care toată noaptea / aceasta nu am putut să adorm / am văzut-o strălucind ca un diamant în inima mea // cum ți s-a întîmplat și ție / ieri cînd umblai cu gîndul răzbunător / soldat fără milă pe drumul Damascului / și în fața caselor tale a apărut deodată // din cer din nouri din haos / tunînd o sferă de-ntuneric o sferă de lumină / o Parmenide tu ființă gînditoare și reprosul / Saule Saule de ce mă prigonești // să-ți fie dimineața aceasta / pagina albă ca rochia mea feciorelnică / pe ea să-ți scrii rîndurile negre / să nu-ți pese de inocența paginii albe // tu fă-ți rugăciunea / mărturisește-ți păcatele scrie-le / pe hîrtie pe dantela mea imaculată / pe cerul albastru și te vei mîntui // stai în genunchi sub acest pom înflorit / eu sînt covorașul tău de spini albaștri / stai în genunchi și scrie / rogu-te arta să fie religia ta" **(O, cum aș putea să mă răscumpăr, m-ai făcut robul tău).**

Nu vreau să reduc sau să încorsetez poezia lui Dan Laurențiu într-un tipar, ci doar să îi prind nota dominantă. Uneori sintagma de poet manierist sau **poeta artifex** este privită cu mefiență, fiind exclusiv asimilată cu sterilitatea creației. Se poate vorbi și de un astfel de sens, dar este secundar, manierismul fiind, în realitate, una din axele poeziei europene, cu o ilustră tradiție, plecînd de la poeții alexandrini, trecînd prin trubaduri și secolul de aur spaniol, în frunte cu Fray Luis, și Gongora, continuînd cu Mallarmé, Apollinaire, Valéry, o parte dintre suprarealiști și ajunge, de ce nu? — pînă la Nichita Stănescu. Elementul tipologic comun ar fi cultivarea lui „ars scribendi" ca valoare de sine stătătoare, dar sub această emblemă se află, nici vorbă, universuri poetice de o marcată originalitate, la rîndul lor generatoare de mode și limbaje poetice. În acest mod mă refer la Dan Laurențiu ca poet manierist. De altfel, poezia lui — și a oricărui poet manierist important — nu se rezumă doar la o artă a cuvîntului, înglobînd în noosfera ei și alte zone tematice; și am să reamintesc întreita figură de pe blazonul poetic laurescian: „ars amandi, ars scribendi, ars moriendi". Aceste linii de forță semantică atrag însă o pulbere de simboluri abstruse, imagini culturale, aluzii mitice etc, dînd profunzime scrieturii poetice. Manierism înseamnă la Dan Laurențiu o constîință culturală de un anume tip, care recurge la cheile imaginilor hermetice, pentru că altfel nu poate fi exprimată; infinitatea ei de nuanțe și paradoxuri, se acoperă și se dezvăluie, deopotrivă, prin sisteme de simboluri. Și este normal să fie așa, cînd ai în vedere o artă de a iubi și o artă de a muri, relevate de o artă a (de) scrierii, ca în **Bolero**: „Da-da îți susură ea în ureche / cînd nici nu te-ai trezit bine / din somnul tău auriu / plouă din cerul negru cu diamante // scăpate din ciocul îngerilor care ciugulesc / din farfuria zburătoare cu grăunțe divine / da-da cine nu s-a gîndit oare / la paharul la cupa vrăjită // la cucută și mandragoră / ca la redempțiune, ca la ispășirea / de a te fi cunoscut pe tine / femeie Maria Magdalena // fiica iubită a Ierusalimului / da-da îmi șoptești tu la ureche / aerul vocii tale din ce în ce mai cald / acu e de-a dreptul fierbinte ca iadul // da-da cine nu s-a gîndit la aceea nu va ști / care e scopul vieții sale / alci în alcovul roz de parfumuri / și vagă sudoare / aburul oglinzile mările departe / și oceanele înghețate de nord / da-da respirația ta abia se aude pînă la mine (...)". Arta iubirii este la Dan Laurențiu o glorificare a femeii, în multiplele ei înfățișări, și, mai ales, sub chipul Evei, demonică și îngerească, păcătoasă și curată, serafică și voluptuoasă, etern misterioasă, etern fascinantă. Dacă poeziei manieriste artele erosului și ale cuvîntului nu îi sînt deloc străine, arta de a muri și nu obsesia thanatică, este o temă rară în întreaga literatură. A practicat-o în viață Socrate, transformîndu-și sfîrșitul într-o lecție de inițiere, iar Eminescu i-a dat expresia solemnă și sublimă în **Odă (în metru antic),** care începe chiar cu versul: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată". Forma ei, dramatică, turmentată, de o impresionantă fervoare existențială o întîlnim la Dan Laurențiu în poemul **O mască pentru Empedocle**: „Frivol! frivol și nebun! / șușoteau bărbații trăgînd cu coada ochiului / cînd treceai tu prin fața templului / unde ei jucau zaruri // Frivol și nebun își mai ziseră ei / nu-l vedeți mai ales / cînd ține paharul cu vin într-o mînă / cu cealaltă parcă dirijează // o orchestră de demoni / e trufaș și se crede un semizeu / ca Empedocle pretinde că știe tot / ce există în cer, pe pămînt sub pămînt // și încă ceva pe deasupra. / Frivol și nebun alea jacta est dar / un coup de dés n-abolira jamais le hasard / luați de la mine paharul acesta // tragic și singur-singurel / pe fața pămîntului șoptiră femeile / cu obrazul acoperit pudic de voaluri albe / acestea ar duce-n ispită și-un înger // tragic și umblă de unul singur / învinețit de gînduri pe străzile orașului. **O moarte funerară pentru Empedocle** este nu numai un poem de o teribilă frumusețe, dar este interesant și pentru felul în care funcționează acel mecanism simbologic de care am amintit. Legende apocrife, parafraze din biblie, versuri mallarmeene sînt integrate, mai bine zis absorbite în țesuturile scrieturii poetice, multiplicîndu-i și amplificîndu-i semnificațiile. Intertextualitatea nu este în cazul lui Dan Laurențiu o simplă citare din alte surse literare, ci una din modalitățile de producere și potențare a sensurilor poetice. Mai mult de atît. În poezia sa există și o „intertextualitate" de structură, în care „textele" celor trei teme fundamentale **ars amandi, ars scribendi** și **ars moriendi** se asociază și se combină în polifonia simbolică a scrieturii poetice. Un cuvînt și despre prozele eseistico-poematice ale cărții. Ele nu aduc o explicitare și clarificare a poeziilor cu care alternează, ci sînt în fapt veritabile poeme în proză, răsfrîngînd în oglindă un același nucleu ideatico-poetic. Și în aceste texte Dan Laurențiu se dovedește un mare poet, al cărui idiom nu trebuie transpus conceptual, ci ascultat cu un simț muzical.

Paul Dugneanu

VIAȚA CĂRȚILOR

UN PROZATOR ARDELEAN

Pînă la actuala sa carte, **Un anotimp pentru fiecare,** vol. I., subintitulat **Sezonul crinilor roșii,** Constantin Cubleșan*) a mai publicat romanele: **Licheni** (1974), **Iarba cerului** (1974), **Un gotic tîrziu** (1975), **Paradoxala întoarcere** (1978) și **Pensiunea Margareta** (1982), dovedindu-se a percepe echilibrat nu numai ruralul, dar și orășenescul, aducînd în scenă o unanimitate diversă și blîndă, încercată de trăiri și trăiteți indefinite, cu drame inerente, născute din social și istoric. Ca orice adevărat scriitor, Constantin Cubleșan scrie această carte, **Un anotimp** pentru fiecare, pentru că „îl doare" și „nu mai putea trăi dacă nu o scria" după cum se exprima un alt mare scriitor ardelean, Ion Lăncrănjan, în legătură cu profesiunea de credință a creatorului.

Citind ultima carte a lui Constantin Cubleșan, prima impresie care-ți vine în minte ar fi aceea că **Un anotimp pentru fiecare** este romanul învățătorului. Al învățătorului Ohaba. Valentin Ohaba funcționase cinci ani, împreună cu soția, la Școala primară de patru clase din Varniș, pînă în 1941 cînd, după Cedare, se refugiase cu familia sa la Turda. După război se întoarce din nou în Varniș („Iată însă, nu mai sînt nici eu așa de tînăr, iar războiul, vă rog să mă credeți, n-a fost doar o jucărie — sînt obosit și doresc să mă stabilesc definitiv"). Numai că Valentin Ohaba nu este doar idealistul Nicolae Apostol al lui Cezar Petrescu, el este mai mult decît acesta, este o altă variantă a lui Titu Herdelea, ba mai mult, este un **nou** Apostol Bologa. În noile condiții istorice, Valentin Ohaba nu mai trăiește drama nehotăririi pe care o suferise eroul lui Liviu Rebreanu, incapabil de a opta în plan practic pentru soluția cea mai demnă. Spre deosebire de acesta, Valentin Ohaba știe, pînă la urmă, să ia hotărîrea cea mai potrivită autoportretului său moral.

„N-am putut să-i învăț, pe copiii mei, la școală altă limbă decît cea moștenită de la străbuni." Plecarea lui Bologa pe front este un fals act de voință. El pleacă mînat de orgoliu sub impuls sentimental. De aici — dezastrul său sufletesc. Dimpotrivă, Ohaba, ștăpîn pe toate gîndurile sale, își trăiește principiile și idolile sale, pentru că le-a acceptat în urma unei îndelungate și profunde verificări. El este ștăpîn adevărat al conștiinței sale. „Cînd a fost vorba de țară, să știi că românii nu s-au dat în lături de la nici o jertfă. Asta o știau la fel de bine și nemții cînd ne-au tirit încolo, spre Răsărit, și rușii cu care ne-am aliat venind încoace, spre Apus, pînă în Cehoslovacia. Ți-o spun eu, care am luptat acolo și care niciodată n-am văzut altceva în operațiile noastre militare decît garantarea libertății neamului și a pămîntului pe care ne-am născut. Așa să știi, Horațiu, înainte de toate a fost țara".

Trecerea lui Ohaba în România Mare nu este o dezertare în liniile celor de aceeași limbă cu el. Nu este o fugă de conștiința sa. Este chiar conștiința sa adevărată, în acțiune. Iar această trecere, scena este antologică, este unul din episoadele-cheie ale cărții, replică, peste timp, la celălalt episod-cheie, în care Apostol Bologa va încerca „să dezerteze" în liniile celor de un neam cu el. Dacă **Pădurea spînzuraților** era cartea unui nehotărît, „indiferent unde și cînd, în război sau în timp de pace", care acționează mereu, „în virtutea aceluiași caracter", cartea lui Constantin Cubleșan este romanul unui Ohaba pe care evenimentele nu-l strivesc precum un tăvălug, și care, ștăpîn pe actele sale morale, acționează, în consecință, în toate împrejurările pe care viața i le scoate în cale. Întoarcerea lui Ohaba, după război, în satul Varniș, nu înseamnă întoarcerea la odihnă, la repaos. Această întoarcere în sat este o nouă etapă din viața lui și a familiei sale, care dă, în același timp, o nouă perspectivă romanului **Un anotimp pentru fiecare.** Ea se caracterizează printr-o nestăvilită sete de acțiune, de care dă dovadă învățătorul Valentin Ohaba. Iar proiectul și realizarea construcției unui nou local de școală, lupta neîncetată cu toate greutățile materiale inerente perioadei respective (perioadă **tulbure** pentru țăranii și țapinarii satelor din Ardeal la frontiera de înțelegere politică, cînd rămășițele formațiilor reacționare ale **Sumanelor negre** și **Haiducii lui Avram Iancu** terorizau populația civilă pentru a nu adera la noile idei politice) este totodată noua etapă de acțiune și de clarificare, în primul rînd, politică pentru Ohaba, ale cărui legături cu Moceanu — alt personaj simbolic al cărții — vor avea o influență benefică asupra adevăratei sale conștiințe.

Constantin Cubleșan, și el fiu de învățători ca și celebrul său înaintaș, creatorul romanului românesc modern, se dovedește un profund cunoscător al vieții satului ardelean, la răscruce de istorie, conducîndu-și, cu dezinvoltură, eroul pe toată perioada de timp cuprinsă în carte, de la Cedarea Ardealului, în urma odiosului Dictat de la Viena, trecînd prin experiența de neuitat a războiului antifascist, din care se întoarce rănit, pînă la formarea primei celule de partid în Varniș și angajarea conștientă la înfăptuirea noilor alegeri libere din țară.

Și ca orice scriitor care scrie un roman în mai multe volume, Constantin Cubleșan are grijă, încă din primul, să-și pregătească surprizele pentru următoarele. Pentru că al doilea volum din romanul „Un anotimp pentru fiecare", subintitulat „Porți deschise", este o continuare firească a primului volum și, în același timp, o altă carte. Este cartea Florentinei Ohaba, alt personaj autentic al romanului, alt destin de erou românesc al literaturii române postbelice, un adevărat activist de partid, care „crește" odată cu desfășurarea epică a romanului în înfruntarea permanentă cu problemele mari, „viabile" ale satului ardelean și, totodată, ale societății românești în perioada imediat următoare noilor alegeri libere din România. Desigur, una din marile probleme, fundamentale, ale satului românesc din această perioadă este „procesul de colectivizare". Iar Constantin Cubleșan fără „prejudecăți", dovedind un mare har scriitoricesc, „redă" în acest al doilea volum, cu mijloacele scriitorului modern și cu simplitatea prozatorului autentic, unul dintre cele mai importante evenimente din viața țăranului roman, „angrenînd" și tendințele ei de uniformizare a omului care au „funcționat" și continuă să funcționeze între noi. Constantin Cubleșan „pune" în discuție toate celelalte relații umane, inclusiv relația între putere și răspundere, între dreptate și nedreptate.

De fapt, romanul lui Constantin Cubleșan, „Un anotimp pentru fiecare" este o mare „autobiografie" a epocii contemporane în care realul asaltează, cu multă forță, universul interior al scriitorului, trecînd de cele mai multe ori direct, netransfigurat, în operă. Și prin aceasta îl putem nu compara, ci apropia de celălalt mare prozator ardelean, Ion Lăncrănjan, care, în literatura lui, a militat și în ă o face pentru adîncirea problematicii țărănești și pentru ridicarea ei la un „rang filosofic" cît mai înalt, prin dezbatere, prin „conflict" și prin personaj, „fiindcă proza, din păcate (sau din fericire) nu se poate lipsi de aceste elemente esențiale, oricîte modernizări ar suferi și suferă, cum este normal".

Dorel Filipescu

***) Constantin Cubleșan: „Un anotimp pentru fiecare". Editura „Dacia".**

POST RESTANT

OCTAVIAN POPESCU, București. „Expert în privitul apei" (n.n. — ce titlu !) începe așa : „Nimeni nu știe să privească apa ! Eu, cînd stau pe malul unei ape curgătoare, încerc să o ghicesc, să o simt și atunci încep și eu să curg. Bineînțeles, dialectic este imposibil. Metafizic, nu. Și cînd începi să simți curgerea lichidului contopindu-se cu propria ta curgere, de la izvoare la gurile de vărsare, ai sentimentul unei mari și inexplicabile confuzii : cine curge de fapt, apa, ori tu ?" E și asta o confuzie, deși se vrea metaforă. De „curs" spre tipar însă nu „curge" nimic. Dar, pentru sensibilitatea pe care doar o bănuim, cît și pentru faptul că în copilărie ați cărat apă de la fîntînă ca să răcoriți un riu, mai așteptăm.

GEORGE PREDA, București. Și „Ripa morții" și „Dinamita" sînt două scurte povestiri polițiste pe care credem că nu le-ați „citit" pe nici un contoar (profesia de cititor de contoare este într-adevăr romantică). Vă recomandăm revista „Pentru patrie", o revistă interesată de enigme din agenda procurorului.

MIHAI MIRIȚESCU, Cochirleanca, Buzău. „...Dar m-am obișnuit, nu mai sînt singur. În fiecare noapte, din albul zăpezii se ridică o femeie care își ia fața din ea (s.n.) și îmbrăcată în straiele negre ale nopții încearcă să intre înăuntru prin mica ferăstruică din fața ușii. Cu greu m-am obișnuit să-i întîlnesc privirea de gheață sticloasă în care ochii aruncau fulgerătoare săgeți de ură. Eram măsurat de forța aruncată în ei ca un curcubeu care-și traversează încruntat domeniul jefuit de ploile-i necruțătoare...". Să continuăm ? Mai bine nu.

HORIA NAȘCU, Baia Mare. Credeți că trebuie să știe toată lumea ce vă trece prin cap ? Și dacă află, ce folos ? Căci, iată „...Mai citesc cîteva povestiri din niște reviste franțuzești, apoi, cu puțin înainte de ora unsprezece, sting lumina și mă culc și eu". Noapte bună.

MIRCEA COSTINESCU, Lugoj. „Noiembrie" e o povestire cu oarecare susținere psihologică. Dar atît nu este suficient, cum nici inteligența observației stradale, în lipsa construcției, nu înseamnă mare lucru. În „Argint vechi" scrisul e bun, păcat însă că „execuții" de acest fel s-au tot făcut. Dacă ar fi să ne luăm după numărul execuțiilor din proză (a noastră și de aiurea) n-ar mai exista nici urmă din specia noastră pe această frumoasă planetă. Vă așteptăm cu altceva original.

DOINA VALENTINA BOTOȘ, Rîmnicu-Vîlcea. E bine că „ați avut curajul" să ne trimiteți proză, mai ales că nu ne-am făcut o profesiune de credință din răutate (ironie, da !). Iar faptul că din „milă" ne-ați trimis numai 10 pagini vă face cinste. „Poveste de..." e o schiță interesantă, deși motivul (un adulter banal) nu e atît de impresionant pe cît credeți. „Lamento pe ritm cubanez" nu e decît o jucărie, ca și „Ploaia de aur" (doamne ferește !) Deci, așteptăm și alte proze, cu speranța unui debut cît mai apropiat.

F. STĂNESCU, Slobozia. Fragmente neconvingătoare dintr-o povestire care era mai bine să ne-o trimiteți întreagă. Ei ?

SARACUȚ COMĂNESCU, Ghidigani, Galați. E frumoasă povestirea d-voastră. „Tata", Deci, mai vrem. Nu de altceva, dar ne este frică de cei care nu au decît un singur cartuș. Trag o dată și gata. Dar dacă le cade „mai trage o dată", ce facem ? De altfel, un debut neconfirmat de „urmări" este nejustificat.

ACHETĂRIȚEI EUGEN, București. Ne pare bine că eroii povestirii, în replică la „Kramer contra Kramer" (Corina Laura) s-au împăcat și s-au recăsătorit. Totuși, nu vi se pare că aveți un stil prea viol, prea modern, revulsitic chiar ? „N-am simțit chestia cu golul sufletesc după pronunțarea divorțului, să știți, am simțit-o înainte, cînd tu nu aveai urechi să mă asculți. Așa că acum... sorry" etc. Fiți ceva mai serios, o despărțire între doi oameni care s-au iubit sau, mai ales, se mai iubesc, e o tragedie și nu o comedie de prost gust.

Iulian Neacșu

Istoria nu face pași înapoi

Există o tradiție în istoriografia românească în ceea ce privește examinarea pulsațiilor periodice ale aparatului revizionist în cîmpul de ordine și de pace al Europei. De la A. D. Xenopol și Nicolae Iorga pînă la G. Milton Lenrer, seria acestor contribuții cuprinde remarcabile contribuții. Cartea recentă a lui Olimpiu Matichescu se adaugă acestei tradiții. O. Matichescu întreprinde o examinare de tip monografic a aparatului politico-propagandistic al revizionismului horthyst. Noutatea contribuției sale constă în sesizarea nucleului mitocratic al revizionismului. Mitocrația revizionistă are drept nucleu, ne spune plastic autorul, „ o mare obsesie" : „reînvierea coroanei Ungariei sfîntului Ștefan", în cadrul unei ordini europene neoimperiale. „Mitul memorial" pus în circulație de revizionismul horthyst din care se va hrăni întreaga istoriografie revizionistă, este de fapt un „pseudomit" (V. Kernbach) ; el are însă structura mitului și funcționează după „logica" „miturilor memoriale" al căror rost constă în a „conserva amintirea faptelor ancestrale", și în „a crea o psihoză colectivă de mari proporții" care-i întreține ambianța de evoluție" (cf. V. Kernbach, „Dicționar de mitologie", Ed. Științifică și Enciclopedică, 1985). Utilizarea corectă a „științei miturilor" ne spune că avem de-a face, în acest caz, cu un pseudomit memorial, întrucît răstălmăcește și hiperbolizează un eveniment istoric real (coborîrea triburilor maghiare, ne spune O. M., spre cîmpia Panonică). Nucleul acestui „mit memorial" este legenda întemeierii regatului maghiar și a expansiunii sale într-un **loc adamit,** nelocuit de nimeni la venirea grupului, ca grup de cuceritori migratori. Invocarea legendei întemeierii și expansiunii într-un loc adamit, nelocuit de nimeni, care va stărui apoi cu tenacitate în cîmpul ideologic al istoriografiei revizioniste, de la Rösler și pînă la neorösleriені, este rezultatul unui sincretism între un nucleu mitologic de tip memorial și o serie de prelucrări ideologice secundare rezemate psihologic pe un conținut de pulsiuni și angoase agresive, specifice pentru profilul unor elite și nicidecum pentru profilul psihologic al poporului maghiar. Mitul memorial și legenda întemeierii într-un loc adamit, pulsează în teoriile revizioniste care susțin teza unei Transilvanii nelocuite la venirea ungurilor, în teorie migraționistă rösleriană ca și în teoriile neorösleriene și mai recente, susținînd totodată și psihologia de clasă a revizionismului. „Conform acestei concepții, răspunde O. Matichescu, faptul că strămoșii îndepărtați s-au instăpînit cu forța asupra unor teritorii străine, pe care le-au dominat sporadic, fără însă a le locui efectiv, trebuia să se constituie într-un drept de stăpînire abil extins pînă în vremurile contemporane" (p. 80).

Circulația lui, într-o „cadență obsesivă", se bizuie pe „credulitatea abuzivă a ignoranței, pe criza timpului de informare, pe angoasele și nevrozele societății într-un moment istoric dat". Cartea lui O. Matichescu și-a propus să examineze nivelurile de cristalizare ale acestei mitocrații revizioniste adusă la amploare internă și internațională de către elita horthystă. Autorul ne previne încă din prima parte a cărții sale că avem de-a face cu un „mit" ridicat la rang de „mare obsesie". „Îndată ce nedemnii uzurpatori (așa erau numite națiunile care se desprinseseră din imperiul dualist prin actul consfințit de către Tratatul de la Trianon de la 4 iunie 1920 n.n. IB) vor fi alungați din teritoriile Coroanei regelui Ștefan, totul se va rezolva spre mulțumirea tuturor" (citat de O. Matichescu din C. I. Codarcea **Le litige roumano-hongrois,** Bucarest, 1937). Iată, așadar, promisiunea cu care aparatul horthyst slobozise în lume acest pseudomit. „Era, subliniază O. Matichescu, un mit întreținut cu mare grijă, iredentismul devenind, astfel, panaceul tuturor relelor" (cf. p. 44). Pentru a polariza „angoasele și nevrozele" unei vremi de criză în cîmpul de agresivitate al acestui pseudomit memorial, elita horthystă va mobiliza o „suită de mijloace propagandistice" interne și externe, „extrem de vastă și de variată", ne spune cartea lui O. Matichescu. „Catehisme iredentiste în tiraje de masă", piese de teatru iredentiste, romane, parcuri de factură aparte, lozinci și slogane, hărți teritoriale cartografiate în parcuri cu ajutorul florilor, poezii iredentiste, normele fabricate conform pseudomitului revizionist, întregul aparat de stat central începînd cu Președinția Consiliului de Miniștri și terminînd cu ministerele cu caracter economic, au avut atribuții concrete pe linia realizării propagandei iredentiste". (cf. O. Matichescu, p. 49) așadar un imens aparat propagandistic a reușit să înalțe pseudomitul revizionist la rang de mitocrație imperială.

Propaganda revizionistă se bazează, ne lămurește O. Matichescu, pe pulsațiile acestui „mit memorial". „Argumentele ce se aduceau în această privință străinătății erau de pură factură rösleriană, anume că la venirea triburilor maghiare în Cîmpia Panoniei și în timpul expansiunii în Transilvania (valabil și pentru teritoriile cehe, slave, ori din Iugoslavia revendicate de horthyști) maghiarii nu ar fi găsit aici organizații statale precis delimitate, partea aceea a Europei pe care și-au întemeiat arpadienii regatul feudal ar fi fost în cea mai mare parte nelocuită. „Explicau" apoi că românii transilvăneni, deși numeroși, nu ar fi băștinași și că prezența lor în regatul Coroanei Sf. Ștefan se explică prin emigrări succesive din Peninsula Balcanică, în secolul al XIII-lea" (O.M. p. 82).

Ceea ce este extrem de semnificativ în legătură cu destinul acestei legende rösleriene este faptul discutat pe larg în cartea sa de O. Matichescu, „că „tezele" acestei pseudoteorii se află combătute în chiar istoriografia maghiară a secolului al XVIII-lea și al XIX-lea într-o vreme cînd elitele maghiare încă nu simțeau nevoia prea acută de confecționare a „mitului memorial". Iată ce scria Huszti András în 1791 : „Nici o națiune nu are limba atît de apropiată de limba latină ca limba valahilor. Ceea ce este un semn sigur și nu poate însela că sînt în Transilvania urmașii vechilor colonii romane..." (citat de O. Matichescu, la pag. 83). În 1866, istoricul și etnograful maghiar Hunfalvy Paul, citat și el de O. Matichescu, scria : „Strămoșii romanilor de azi nu au încetat niciodată de la Traian să locuiască în fosta Dacie, adică în Transilvania, Moldova și Valahia..." (apud. O. M. p. 83). Iată-ne deci în fața unei concludente situații : conștiința maghiară a secolelor XVIII și XIX nu inventase mitul memorial al locului adamit. Ba dimpotrivă, recunoștea teza istorică validă a continuității românilor. Istoricește vorbind, așadar, mitul memorial, care reprezintă nucleul mitocrației revizioniste horthyste, este o creație tîrzie nefiind altceva decît un răspuns imperial al elitelor maghiare din vremea dualistă și postdualistă la procesul de afirmare a conștiinței naționale a popoarelor din imperiul dualist.

Ilie Bădescu

Independența și natura patriei

...Și iar ne ia natura cu asalt
Spre primăvară, frunza-n codru-nvie,
Iar ierbile răzbat și prin asfalt
Ca-n lume românească omenie.

Ca patrioți lucizi dar și ardenți,
Metal mereu în fierbere, nu zgură,
În toate vrem să fim independenți
Dar niciodată fată de natură ;

De-a patriei natură mai ales,
Cu tot ce ne-nconjoară, riul, ramul...
Ca unii ce niciînd nu am purces,
Să ne lățim și peste granițe neamul.

Nicolae Olahus, feciorul lui Stoian din Argeș

Ștefan Bazdechi: Nicolae Olahus – primul umanist de origine română, editura Rom, Gorj, 1939, pag. 8.

Dănesc sau Drăculesc, oricare, – mi-i totuna,
De-acuma pentru mine disputele-s în van,
Nu face casă bună–adevărul cu minciuna,
Olahus Nicolae e fiul lui Stoian,

Nu mi-i străbun direct Stoian acela, tatăl,
Chiar dacă fost-a cosîngean c-un domnitor,
Dar pe acest Olahus Nicolae, iată-l,
„Strigoniensi praesul" al lui Stoian fecior.

O operă el scrise, zvîrlind astfel o punte,
Cu inima română, integru, generos,
Dar patria paternă fiindu-i peste munte
Nu și-a lăsat în carte românii mai prejos.

Opera sa de aceea-i scriptura cea de aur
Sub umbra protectoare – a ilustrului Erasm,
Olahus Nicolae îi e modestul faur,
Acel care o scrise cu-n brav entuziasm.

Niculae Stoian

CUVÎNTUL TOVARĂȘULUI GERHARD KONNERTH

Urmare din pag. a 5-a

Asemenea tuturor cetățenilor patriei, locuitorii plaiurilor sibiene — români, germani și maghiari —, animați de comunitatea de interese și voință făurită în decursul a sute de ani de istorie, de luptă comună pentru o viață mai bună, pentru înfăptuirea idealurilor de dreptate socială, au desfășurat în anul trecut o activitate plină de abnegație pentru realizarea sarcinilor de plan în profil teritorial.

Raportez plenarei că în primul an al cincinalului industria sibiană a realizat peste prevederi o producție-marfă în valoare de aproape 300 milioane lei, întregul spor fiind obținut prin creșterea productivității muncii. S-au asimilat 56 de tehnologii, ponderea produselor noi, modernizate, fiind de aproape 21 la sută față de 19,8 la sută cît s-a planificat. S-au realizat însemnate reduceri la cheltuielile totale și materiale. În agricultură — ramură de bază a economiei județului — lucrătorii ogoarelor sibiene au acționat cu mai multă răspundere pentru realizarea obiectivelor noii revoluții agrare, pentru făurirea unei agriculturi intensive, de mare randament, reușind să obțină cele mai mari producții de cereale, fructe și legume din istoria județului, paralel cu realizarea unor sporuri însemnate la toți indicatorii din zootehnie.

Cu înaltă răspundere s-a acționat și în domeniul pregătirii și perfecționării forței de muncă, un rol deosebit revenind, în acest context, învățămîntului de toate gradele. În județul Sibiu funcționează un mare număr de unități preșcolare și școlare cu limba de predare germană, în care sînt cuprinși numeroși copii și elevi, ceea ce constituie o mărturie elocventă a politicii partidului și statului nostru privind dezvoltarea învățămîntului în limbile naționalităților conlocuitoare. Raportez plenarei că în spiritul hotărîrilor primului Congres al Științei și Învățămîntului, al prevederilor Programului privind asigurarea forței de muncă și dezvoltarea învățămîntului, elaborat sub îndrumarea nemijlocită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cărela îi aducem și cu acest prilej omagiul nostru fierbinte, toate cadrele didactice din județul nostru, au avut permanent în vedere că dezvoltarea intensivă a economiei, noua revoluție tehnico-științifică și agrară impun o nouă revoluție și în nivelul de formare a cadrelor, în modul lor de a gîndi și acționa.

Prin grija partidului și statului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cetățenii români de naționalitate germană beneficiază de condiții optime de dezvoltare a creației originale, în limba maternă, de promovare a valorilor culturale proprii. O expresie concludentă în acest sens o constituie și activitatea editorială, ziarele și alte publicații în limba germană, însăși revista „Forschungen", căreia, încă din anul 1959, îi revine sarcina să valorifice, ca o publicație științifică periodică în limba germană, cercetările oamenilor de știință în domeniile istoriei, etnografiei, istoriei literare și a lingvisticii și să răspundă exigențelor cerute unui mesager al științei românești în străinătate.

Toate acestea demonstrează pe deplin libertatea de creație și exprimare caracteristică societății noastre socialiste. Viața de zi cu zi, realitatea de netăgăduit a mărețelor înfăptuiri ale societății noastre, la care cetățenii români de naționalitate germană își aduc o contribuție importantă, cadrul larg democratic care permite participarea tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, la elaborarea și fundamentarea hotărîrilor majore privind dezvoltarea României socialiste, reprezintă tot atîtea dovezi de netăgăduit ale justeței politicii naționale promovate de Partidul Comunist Român.

Vă rog să-mi permiteți, mult stimate și iubite tovarășe secretar general, să reiau cuvintele rostite de unul dintre vorbitorii în plenara noastră de ieri : Ce s-ar fi întîmplat cu populația germană de aici dacă, prin absurd, Transilvania nu s-ar fi unit cu patria mamă în 1918, — unire la care sașii și șvabii și-au dat adeziunea deplină.

Desigur că prin noianul de legi de deznaționalizare, de maghiarizare forțată și-ar fi pierdut identitatea națională, așa cum s-a întîmplat cu mulți români care au căzut victimă opresiunii ungare, sau ar fi împărtășit soarta sutelor de mii de evrei care în timpul dictaturii horthyste au fost deportați și exterminați în lagărele fasciste ale morții.

Iată de ce și noi, oamenii muncii de naționalitate germană, respingem cu fermitate tezele, ideile revanșarde, revizioniste puse în circulație în unele studii, articole și alte lucrări de propagandă din R.P. Ungară, care falsifică în mod grosolan și trecutul istoric al naționalității noastre, jignind în acest fel nu numai poporul român, dar și oamenii muncii de naționalitate germană.

Vă asigurăm, mult iubite și stimate tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu, că ne vom apleca și în viitor cu dragoste și respect asupra trecutului nostru istoric comun, ne vom însuși valorile morale din faptele de bărbăție ale prezentului eroic și vom rămîne credincioși crezului nostru politic fundamental, acela de a sluji cu dăruire idealurile sacre de progres material și spiritual al patriei noastre socialiste, libere și suverane, de pace și înțelegere cu toate popoarele lumii.

Tradiția înfrățirii

Urmare din pag. a 3-a

sau poemul în proză dedicat de marele Hans Christian Andersen românilor din Dobrogea, prietenia lui Nicolae Iorga cu achivarii sași din orașele transilvănene, paginile scrise de Lucian Blaga despre anii petrecuți la gimnaziul din Sebeș, inegalabilele peisaje și personaje romanești din opera prozatorilor noștri Adam Müller-Guttenbrunn, Otto Alscher, Adolf Meschendorfer, Erwin Wittstock sau Oscar Walter Cisek. Dispunem de o impresionantă tradiție în prezentarea frăției între toți oamenii de bună credință din aceste ținuturi carpato-dunărene, care poate constitui și pentru alții un model de înțelegere și stimulare reciprocă.

Unele din aceste idei și teme se găsesc — desigur dezvoltat — în volumele mele de proză și publicistică documentară, care au apărut la editura „Kriterion" în limba germană, le continui prin volumul la care lucrez în prezent, „Viitorul trandafirilor". Am avut o mare bucurie cînd romanul meu „Viața preaminunată a lui Andreas Weisskircher" a apărut în limba română, e o mare satisfacție pentru un autor din rîndurile naționalităților conlocuitoare de a contribui prin opera sa la îmbogățirea patrimoniului spiritual al întregului popor.

Ideile noastre despre socialism, despre patrie, despre viitor nu rămîn abstracte, le confirmăm și le dezvoltăm valoarea prin acțiunile noastre de zi cu zi. Iar acțiunile unui scriitor în cea mai mare măsură sînt cărțile pe care le creează, activitatea sa cu cuvîntul în toate genurile literare, potrivite să suscite interes, să răspîndească adevăr și bucurie. Am ajuns să mă ocup mai intens de genul publicisticii literare cînd am alcătuit un volum dedicat activității constructive a tineretului din țara noastră. De aici — în creația mea proprie — a reieșit apoi genul povestirii de călătorie, care cuprinde texte despre fericirea noastră față de natura și istoria comună, bucuria creației, fie în orice domeniu, care doresc să o transmit tineretului. Și tot pe linia acestor preocupări ale mele am alcătuit culegerea publicistică „Pe drumurile patriei", la care au contribuit cei mai buni publiciști de limbă germană de la noi și care va apare în această primăvară la editura „Kriterion". Recitind deunăzi lucrarea la prima corectură, mi-am dat seama din nou cîtă bogăție a vieții, cîte fapte de pe marile șantiere ale construcției socialismului, din uzine moderne, din institute de cercetare agricolă, din imaginea nouă a satelor și a comunelor, din noile cartiere ale marilor orașe pot fi cuprinse într-o astfel de carte, dacă autorii cercetează cu sîrguință realitatea de astăzi a României socialiste. Din această multitudine de tipuri umane, de fapte și idei reies în mod firesc frăția și înțelegerea care caracterizează pe toți oamenii muncii din țara noastră, că socialismul și patria comună înseamnă viața și viitorul lor.

NUMELE POETULUI

Gabriela Creţan

Cînd am scris pentru prima oară despre poezia Gabrielei Crețan („Luceafărul", nr. 13, 1984), nu aveam în față decît cîteva zeci de poeme extraordinare scrise cu o artă **sine pecato,** torturante și memorabile, persecutoare, pulsînd de o contagioasă emotivitate devastatoare filtrată de o conștiință tragică flagelată de absența unei reale transcendențe...

Măștile Marelui Inchizitor, cartea în manuscris pe care Gabriela Crețan ne-o încredințează astăzi, ne obligă să ne exprimăm răspicat convingerea că trăim, cel dintîi, revelația celui mai profund și mai original talent poetic apărut în poezia românească feminină a ultimelor decenii...

Autoarea, psiholog de meserie, pasionată de Freud și Jung în psihologie și de Eminescu și Arghezi în poezie, este, în concepția noastră, fatal subiectivă, cea mai pură urmașă a noastră în poezia de azi, cultivînd ca și noi în tinerețile noastre un lirism oracular, pindaric prin perfectă coerență interioară și excesivă, mereu excesivă complicație stilistică. (Cei care n-au încercat vreodată să traducă singuri un vers din Pindar, nu știu că Mallarmé și suprarealiștii pe niște naivi pe lîngă obscurul Pindar : Saint-John Perse e singurul poet european — magistral tradus în limba română și de Ion Pillat și de Aurel Rău — care ne poate sugera cam cum arată poezia pindarică). Reamintindu-ne într-un mod violent, (ca în expresionismul german), printr-o monstruoasă verbalizare perfectă, că poezia nu e doar nonproză ci antiproză, artă magică, seducție orfeică și nu vorbire curentă, cartea Gabrielei Crețan reabilitează o poetică a sublimului, **stilului nobil** (iar nu subiectelor) inculcîndu-i o valență redemptoare, sugestie a participării ființei umane la o esență divină și reproș tacit adresat divinității impenetrabile, nemanifestate... Iată cum sună, în poemul liminar al cărții, **Neconsolatul Prinț,** această ultragiată vorbire angelică : „Cicuta maculata picurată în ureche. / A mea. În timp ce dormeam. O muzică / distrugătoare. / Vocea lui dînd foc partiturii. / Anatema pe ochii vrăjmașilor. / (Surisul scrobit al lor ca al unora / care au fost trași în țeapă). // Cum stă la masă cu nevolnicii, cu plînșii / medici, predicatori, ambasadori, negustori / și cum pre noi o-nfricoșată sete ne tot arde / iar ei își rupe carnea în bucăți / și ne imbie / la sațietate, la mîncare. // cum o lucire sceptică, tăioasă / cade pe pietrele gravate cu rac și scorpion / pe degetele lungi care notează-n fugă / glose și marginalii, miniaturi / ex-libris / pe pagini ca bila neagră amare // cum cei mai ticăloși-și zdrelesc genunchii / sub apăsarea metalică, atunci cînd răsare / la polul opus — de neajuns, de necuprins. / un silogism perfect / însingirindu-se în monada augustă / (în oul lunar în care însuși el se clocește)... // văd imprudenta-i mînă care scrie / lîngă de fulgere / și manuscrisul înflorit — o umbră vagă / străvezind hîrtia / în vreme ce toți mesagerii iadului / îl cotropesc și-i urlă în spate / declanșînd fulguranții de cifre stacojii, / un păienjeniș inextricabil de litere / diavolești / gravate cu sîngele lui de hermeneut al neantului / iscodind / parcimonia principiilor, omologarea în Unu // și strălucirea venelor subtile, alcătuind / o plasă sensitivă, / cvadrupla mască împrăștiind în jur / un cerc de foc, o dulce erezie // pe cînd coboară-n arderi sulfuroase / stema rece a frunții / deasupra apelor mercuriale / însingerîndu-se de oglindire... // îl voi numi Neconsolatul Prinț / cu moartea pre moarte călcînd / mielul / iluminat de un trigon stelar / ce umple orizontul / (configurație abstractă și străină) / însuși iluminîndu-ne, cezareic...".

Scenariu atemporal al unor imperioase voci clamînd din străturile abisale ale **psyché**-ului, plin de magnificență și cruzime, avînd întotdeauna în centrul lui un martiraj și o beatificare, comparabil, prin hieratism, cu frescele bizantine, cele două secțiuni ale cărții, **Domnul cu oglinda roșie** și **Histrioni și chirurgi,** compun o viziune halucinantă, o reprezentație fantomală (prin repeziciunea cu care actorii își schimbă măștile) de o inconsistență onirică, pulverizată de nesfîrșitele metamorfoze ale eului care-și este simultan sleși și victimă și călău ; „concretețea istorică" (ceremonialul și limbajul trimit la un terific ev mediu) abia invocată este abolită, subminată sau voalată de o rețea simbologică aparent indescifrabilă, poemele păstrînd un aer ermetizant-ezoteric asemeni unor texte alchimice : „Îmi spui parabole despre otrăvitori / în timp ce îmi torni în ureche invincibile fraze, / șoapte adulterine / și numai roșul fenician al buzelor tale / sfîșie cerurile / ca o trompetă luminoasă. // (...) Și nu cer iertare. // Mă voi strecura cutremurată / în patul tău, în singele tău strălucitor alcov, / miracol al treziei rîsipind / torpoarea castă a somnului în sine. // (Pe masă potirul cu vin în care / sticlește un bob de arsenic / ca un ou de rubin rulează în noapte / mocnind mohorît în vintrele-i palide). // Muzică de trompetă, jazz întunecat / un abandon, o latitudine te cuprinde / plonjînd în ape seroase. Inima mea / un atanor plin de lacrimi / este." **(Muzică de trompetă).**

Exorcism salutar, mereu reiterat cu obstinație, poezia Gabrielei Crețan este în același timp un apel la revelarea integrală a ființei umane, lăsîndu-ne să întrezărim, prin transparența universului obsesional propriu, forțele universale, **cratofaniile** care lucrează înspăimîntătoare lumea îndreptînd-o către o fatală **dies irae** : „Va veni o zi înghețată ca o lamă sterilă, / tulbure ca apa care se umflă în rigole, / ca lacrima care ne îneacă ; / o zi fără patimi, cu glasuri nisipoase, / cu chipuri ameobice împleticindu-se în vînt / și gesturi care eșuează. / O zi / (cînd vei fi îmbarcat) / a aminărilor deznădăjduite. / Și silnică îți va fi, prietene, părăsirea, / lucrurile care înmărmuresc retrăgîndu-se în sine, / complicitatea oglinzilor refuzîndu-ți / obrazul incenușat. / Singur, cu moartea din sticlă albastră alături, / abia atingîndu-te cu degete reci, / neînmănușate... / Va veni o zi fără glorie, fără porturi deschise, / înfricoșată ca răsăritul unui soare străin / explodînd în plin miez de noapte ; / cînd vei cădea dintr-un turn, / abandonîndu-te cerului / care te va închide / (un trandafir visînd în relicvar). / O zi / de care nu poți fi frustrat. / La capătul ei numai tăcerea — / O urnă funerară învăluită în raze abstracte." **(Numai tăcerea).**

Transcriind semnele orbitoare ale sfîrșitului iminent și vehementa speranță nietzscheeană că nu poate exista un sfîrșit ci **o eternă reîntoarcere,** poezia Gabrielei Crețan se sublimează într-o tragică și irezolută tensiune sfîșietoare.

Poezia română are azi toate șansele să dea mari poete : două au deja operă, Angela Marinescu și Grete Tartler ; Gabriela Negreanu, Smaranda Cosmin, Domnița Petri, Magdalena Ghica se anunță de pe acum drept poete de rasă... În acest context poezia Gabrielei Crețan e o sărbătoare gravă ca un ritual și pot s-o declar, în cunoștință de cauză, unică în spațiul literar european... Așa cum incomparabilul Eugen Lovinescu avea curajul s-o afirme, ca un critic de talie europeană ce se știa, îndrăznim și noi să zicem după Domnia-Sa, nu despre o prozatoare de astă dată, ci despre o poetă, că este „o mare europeană" care n-a publicat deocamdată nici o carte, ca și Sappho...

Cezar Ivănescu

N.R. Manuscrisele trimise pentru această rubrică nu se înapoiază. Manuscrisele nedactilografiate nu se citesc.

YAHYA BENEKAY

Turcia

DOUĂ CÎNTECE DE DRAGOSTE

Rana

Să spun că mi-am adus de tine-aminte,
Cînd tu din gîndul meu nu ieși niciînd ?
Eu sînt ca pasărea ce s-a îndrăgostit de Soare
Și a plecat spre el, topindu-se zburînd.

Sufletul meu e rană peste rană
De cînd te-ai dus, de cînd nu te mai am.
De vrei să-l vindeci sau măcar să-l mîngîi
Așează trupul tău pe el, ca un balsam.

Surîsul

Mă-ntrebi de ce adesea tac, îngîndurat ;
Izvorul dragostei ți-nchipui c-a secat.
Nu buzele sînt cele ce-ți vorbesc,
Ci ochii — limpezi, nesfîrșite-oglinzi.
Acolo e răspunsul meu ce nu-l rostesc,
Acolo e surisul ce atît de rar mi-l vinzi.

În românește de I. Băieșu

Mărțișor literar

Muzeul Literaturii Române a organizat duminică 1 martie, la Casa memorială „Tudor Arghezi" din str. Mărțișor nr. 26 (Piața Sudului), tradiționalul „Mărțișor literar". Despre marele scriitor au vorbit Mitzura Arghezi și Gheorghe Tomozei. Au citit din creațiile lor poeții Adi Cusin, Tudor George, Nora Iuga, Iolanda Malamen, Mircea Micu și criticul Fănuș Băilești. În încheiere a luat cuvîntul Nicolae Ciobanu, directorul Muzeului Literaturii Române.

REVISTA REVISTELOR

«Revista Română» nr. 12/1986 și 1/1987

● Organizată ca și în alte rînduri, în jurul unei teme principale tratate de către specialiști de valoare reprezentativă pentru domeniul unde se exercită, numerele 12/1986 și 1/1987 ale „Revistei Române" (publicație care apare în patru limbi, fiind dedicată prezentării culturii române în străinătate) confirmă impresia pozitivă pe care, de obicei, această publicație o lasă. E, mai întîi, remarcabilă ideea de a face un număr tematic, pe domenii de interes larg : nr. 12/1986, de pildă, conține un număr de eseuri și de comentarii dedicate „inderdisciplinarității", prilejuind unor cunoscuți savanți și filosofi ai culturii, sociologi și etnologi (Nicolae Ionescu-Pallas, Mircea Malița, Vladimir Eșanu, Paul Caravia, Radu Grigorovici) să-și exprime puncte de vedere, unele cu totul noi. De asemenea, în nr. 1/1987 tema principală este opera eminesciană, la a cărei prezentare contribuie Mihai Drăgan, Valentin F. Mihăescu (cu un eseu intitulat „Ipostaze ale unui discurs îndrăgostit") și Ioana Em. Petrescu. Această inițiativă, năzuind către o coagulare problematică, merită o menționare favorabilă deși nu este nouă de vreme ce „Revista Română" practică o astfel de sistematizare omogenă de cel puțin trei-patru ani. Nouă este, în schimb, ideea de a publica, în fiecare număr, cîte o piesă de teatru (din dramaturgia românească de azi), ceea ce ar putea să genereze o foarte valoroasă bibliotecă de literatură teatrală pentru uzul mediilor culturale străine ; rămîne de văzut dacă selecția va fi, în continuare, cea mai potrivită sub raportul valorii. Deși problematica pur literară e, în aceste două numere, mai puțin reprezentativă, preponderența unei imagini a unei culturi solide și apte de a dezvolta creația proprie e de deplin lăudabil. Un studiu al lui Constantin Gheorghe, dedicat civilizației getice, înfățișează în chip convingător o realitate a substratului cultural românesc ; de asemenea, o intervenție a lui Nicolae Bellu, despre Anne de Noailles, punctează un dialog cu universalitatea. Revista clarifică și diferite cazuri de fals științific ori de ignoranță fără inocență și este de semnalat intervenția lui Viorel Cosma (în nr. 12/1986), intitulată „Precaritatea informațiilor și efectele ei". Cunoscutul muzicolog analizează omisiunile produse, în dauna culturii românești, în „Musikgeschichte", o sinteză în două volume, apărută la Leipzig, unde muzicii românești îi sînt dedicate, din 1 000 de pagini, doar patru pagini ; comentatorul constată cu stupoare absența unor contribuții românești fundamentale în domeniul muzicii, minimalizarea unui fenomen cu originalitatea lui. Într-adevăr, a face istoria muzicii românești (chiar în patru, neglijabile, pagini !) fără școala de la Putna, fără Ioan Căianu, fără Ciprian Porumbescu și a pune întotdeauna inițiativele majore pe seama „influențelor" nu e o dovadă de seriozitate științifică. „Revista Română" dă o replică normală, de pe poziții de erudiție, ceea ce e, și din punct de vedere al deontologiei vieții culturale internaționale, un fapt pozitiv.

Catagraf

A APĂRUT

Almanahul «LUCEAFĂRUL» 1987

Concurs de creație

Consiliul Național al Organizației Pionierilor, în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Radioteleviziunea Română și Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, organizează concursul de creație muzicală pentru șoimii patriei, pionieri și școlari.

Concursul urmărește stimularea realizării unor lucrări militante, revoluționare, cu un bogat conținut educativ-formativ, adecvate vîrstei copiilor și specifice activității desfășurate cu pionierii și șoimii patriei.

Deschis tuturor creatorilor, compozitori și poeți, membri sau nemembri ai uniunilor de creație, ai cenaclurilor literar-muzicale, concursul este organizat pe două secțiuni : a) creații muzicale destinate pionierilor și școlarilor ; b) creații muzicale destinate șoimilor patriei.

Compozitorii pot participa cu una sau mai multe lucrări inedite, nedifuzate anterior și neprezentate în alte concursuri. Cîntecele vor fi prezentate sub formă de partitură, cu sau fără acompaniament de pian, iar textele vor fi trimise și separat de partitură, dactilografiate în două exemplare.

Lucrările muzicale vor fi expediate pînă la 31 august 1987 pe adresa Consiliului Național al Organizației Pionierilor, strada Onești nr. 6—8, sector 1, cod 70119, București. Partiturile vor purta un motto și vor fi însoțite de un plic, ce va purta același motto, în interiorul căruia vor fi scrise numele, adresa și numărul de telefon al compozitorului și textierului.

Între 1—30 septembrie 1987, juriul va selecționa cele mai valoroase lucrări. În perioada 1—30 octombrie 1987, se va organiza prezentarea și audierea lucrărilor selecționate în concerte publice, la Radioteleviziune, în interpretarea corurilor de pionieri și șoimi ai patriei.

În prima săptămînă a lunii noiembrie, se va desfășura spectacolul de gală cu lucrările premiate.

Horea

Pe malul Mureșului, îndurerat,
îngenunchez cu fața spre Cetate,
în palmele aspre grele piroane străbat,
sîngele curge-n pămînt și răsare-n bucate.

Șuieră aerul ca o cute pe coasă,
sîngeră iarba de cizme străine strivită,
iobagii se-nchină cu semnul străbun de acasă
sub cerul flămînd ca un uger de vită.

Pe malul Mureșului îngenunchez
rugîndu-mă cu fața spre Cetate,
roata sfărîmă oasele pînă la miez,
tremură grofii de ochii pruncilor din sate.

Și clopotele rînduie deal lîngă deal
și munte lîngă munte împrejur
să prăvălească pe călăi sfîntul Ardeal
în care plînge Mureșul cu sînge pur.

Petru Anghel

m a p a m o n d

LIRICĂ INDIANĂ

AMRITA PRITAM

Prietenului meu necunoscut

Deodată într-o zi ai venit,
uimit
timpul înțepeni în camera mea.
Soarele gata să-apună,
se opri.
Sortit să se întoarcă
soarele își negă destinul.
De bâjbocură-i ordinea cosmică.

Cînd timpul privi spre clipa aceea
se înfioră
și sări pe fereastră.
Ne-am amintit de-această întîmplare
și ne-am mirat.
Poate că timpul niciodată
nu va mai face la fel.

Acum soarele apune în fiecare zi la timp
și-ntunericu-mi pătrunde inima
în fiece noapte.
Dar clipa care s-a înțepenit
a fost adevărul
chiar dacă o credem sau nu.

Timpul,
în ziua-n care sări pe fereastră
și-a rănit genunchii și-a singerat,
sîngele acela
și-acum îmi pătează fereastra.

BADANAND REGE

3 poeme cu Lao Tze

1

El a cules un simbure
Cu blîndețe l-a pus în ridata-i profetică palmă
Să măsoare Eternitatea
Prin greutatea lui.
Cînd a întrezărit calea
Albastrul cerului
I-a pulverizat limba
Astfel
Fluturele
A devenit
Un lac.

2

Scuipînd tutun
Mai mesteca spunînd :
Așa-i viața,
Fără sens
Absurdă.
Apoi a cules un os de om
Dintr-un schelet
Și cîntînd la el
Ca într-un flaut
A ochit un nor
Și a coborît o pasăre
Pe umerii săi.

3

Ascultă
Vîntul
Apa vălurind
Și cînd
L-a-ntrebat cineva
Ce face
El a răspuns
Că vrea să vadă cu urechile lui
O pasăre
Ciocănind la ușa-ou
Dedinlăuntrul unui cîntec.

JAYANT PATHAK

Cadavru

Cînd cadavrul meu
Pluti să ajungă
Pe țărm
Am înțeles că nu era povara trupului
Ci a respirației doar.

JAGANNATH PRASAD DAS

Prezent

Trecutul este
toată așteptarea mea
amintirile mele
viitorului aparțin,
tot ce există
fără imagine
și fără așteptare
este prezentul meu.

Dialoguri

Am vorbit nopții
despre tine
despre fluturi
și despre presus
am tors firul depărtatelor brocarturi,
despre durerile neadormite
pe calda întunecime
și abia după aceea —
am adormit.

Declarații

Identifică foamea ființei mele
dacă poți.

RUPENDRA GUHA MAJUMDAR

Amurg pe Gange

Repede ne înghite fluviul cu sunetu-i șoptit
relegînd țepene trupuri, de cerșetori mai ales,
sticle fără etichete, brățări-zeițe, fragede
tentații de camere întunecate,
vîntul care nu-și potolește limba ascuțită
și divulgă subtilele remorci ale străvechilor
țestoase.

Pentru schimbarea decorului trece un mort sfînt
uimit, (cum plutește senin !) de ceea ce trece
drept Timp,
cu adevărat uimit de scînteierea lucrurilor ce au
genele sale
în clipe de dispreț irosindu-se la vederea
țărmului placentar.

Șovăielnici bulbuci împletesc undele în flori
ghirlande înlăcrimate
adună tremurul ultimelor nerostite cuvinte ;
corbi, vacă și preoteasă
dinainte supuse, obosiți menestrelI
atotștiutori,
dar nu și țipătul din cîntec.

Ce picioare moi vermionate înalță umezii pași
ai pietrei
și calcă agil peste umbrele formelor jeluitoare
de-a valma ?
Ce ultimă rugăciune drămuită în zori roz
bate vechile lăcăte ale toropelii
și mișcă lăcustele turbate ale amintirilor
ancestrale.

PRABHJOT KAUR

Zbor lung

De veacuri
te caut și adulmec
nu ți-am văzut fața
nu te-am atins
nu te-am sărutat !
Nu-ți văd ochii
nu-ți pricep gîndul
nu te simt
în brațe ;
mă dor
visîndu-te
te știu.
Te-aș recunoaște !
Oriunde, dar
unde ești ?

De ce nu-mi intri
în grădină ?

N-am îndoieli
că și tu mă iscodești
pe undeva
pe trezie
vis... dor...
și noaptea-i lungă
cît o viață
greu drumul
obosit piciorul
și timpul prea grabnic

Două păsări
despărțite de soartă
ursiți aceleași căi
zburăm
neștiutori de destinație.

Era lunii

Yuga lunii
mai vastă ca ecranul minții
bîntuie goluri și plin,
transcende îndoielile
taie vadul vieții noastre
într-un zbor :

Este aici !
Precis, explicit, limpede,
hotărît, voluntar,
puternic, monumental,
delirant de succes
sori
cutremurînd pămîntul cu vibrațiile lui.
Roasa roată fără oprire a vremii
așează prezent pe trecut
mulțimi îi mișună în pîntec
înspre naștere !
Irevocabilă clipă
orbitor
declanșînd furioase extaze
noi universuri, galaxii, firmamente
lespezi
în spațiu
popoare de crezuri,
credințe, adeveriri, superstiții
spulberînd mîndru pulberea picioarelor
lumii
însămînțînd-o
pe marginea unui cosmos nou

Mătăsoase, molatece raze
țesînd o lumină argintie
rostind o vrajă
tăind și dăltuind noi vorbe
cu noi înțelesuri
venind, formînd și rostind noi sunete
amețind, orbind sori.

Om la cîrmă
iscînd eoni de nepieritoare lumină
mai veșnică, mai presus de el...
Intrăm într-o eră nouă
Era Lunii.

ASHIS SANYAL

Înăuntrul setei

Privesc înăuntrul setei
atît de departe cît se întinde balta ploii
În vaga întunecime și-n așteptare
sfioasă și albastră ca ochii tăi
stă pădurea de pini

Eu sînt înăuntrul apei
dar iscodesc în sufletul meu însetat
apa cerească
în întunericul fiecărei zile
M-aplec repede cu brațele mele
piept lîngă piept
și crește atunci febra gîndului meu.

În românește de Ion Iuga

PREZENȚE ROMÂNEȘTI

DE LA VAGONETUL DE LA BRAD LA EFECTUL PROCOPIU (III)

Recitesc cele ce am scris mai înainte și constat că n-am schițat decît citeva momente semnificative ale **primului deceniu** al secolului nostru. Și încă n-am spus că tot în acest deceniu începe marșul triumfal al creației aeronautice românești. Într-adevăr, în 1903, bănățeanul **Traian Vuia** brevetează avionul său porecilt de prietenii lui „Liliacul", care la 18 martie 1906 va fi **cel dintîi care se va înălța în aer numai prin forța motorului său**, într-un zbor **autonom** (Academia de Științe a Franței îi respinsese lui Vuia memoriul tehnic, apreciind ideea zborului unui aparat mai greu decît aerul „o himeră", care izvora „dintr-o minte bolnavă"). În 1910, savantul **Henri Coandă** construește și pilotează **cel dintîi avion cu reacție** din istoria tehnicii mondiale. **Aurel Vlaicu** introduce (1910—1912), la aparatele create de el, numeroase noutăți tehnice : aripi cu profil variabil, două elici contrarotative, trenul de aterizare alcătuit din roți independente, corpul format dintr-un singur tub ușor de aluminiu, purtînd toate celelalte elemente etc. Și epopeea zborului va fi continuată în deceniile următoare cu **Hermann Oberth**, pionier al astronauticii, care în 1914 stabilește **ecuația fundamentală a zborului rachetelor**, de **Gheorghe Botezatu**, care în 1921—1923 realizează în S.U.A. **două elicoptere care au făcut epocă prin concepția lor originală** și efectuează **calcule pentru parcurgerea traseului Pămînt — Lună**, verificate după moartea lui în cadrul programului american „Apollo", de **Anastase Dragomir**, care a brevetat și experimentat cu succes **cea dintîi celulă parașutată (cabină catapultabilă)**, destinată salvării individuale a pasagerilor unui avion aflat în primejdie (1928—1929), de regretatul academician **Elie Carafoli**, fondatorul școlii românești de aerodinamică, care a conceput și construit în 1930 **unul din primele avioane cu „aripă joasă" I.A.R.-CV-11)**, de mecanicul **Filip Mihail** creatorul **„stabiloplanului"**, aparat de tip „aripă zburătoare"...

PRIORITĂȚI DE NECONTESTAT

Un bilanț general, chiar numai sumar, al principalelor contribuții aduse de români în primele cîteva decenii ale veacului nostru, în cele mai diferite domenii ale științei și tehnicii, ar cere un spațiu foarte întins. Să amintim totuși cel puțin că încă din teza sa de doctorat **Traian Lalescu** se afirmă ca pionier al studiului **ecuațiilor integrale**, iar în 1911 publică cea dintîi monografie din lume pe această temă, în timp ce în 1926 (la 26 de ani) **Gheorghe Vrănceanu** elaborează teoria spațiilor neolonome, azi denumite **„Spații Vrănceanu"**, să arătăm că **primul fenomen de radioactivitate artificială** este descoperit și semnalat în 1924 de **Ștefania Mărăcineanu**, să spunem că **cea dintîi operație din analele medicinei practicată în anghina pectorală** (prin ablația ortosimpaticului cervical) este efectuată de **Thoma Ionescu**, fondatorul școlii românești moderne de chirurgie, în colaborare cu **Victor Gomoiu** (1916). Cu doi ani mai înainte, în 1914, **Dimitrie Voinov** inaugurase **un nou capitol al citogeneticii**, descriind **primul caz de variabilitate cromozomială (aneuploidie)**.

Primul brevet din lume pentru **fabricarea acetilenei din gaz metan** este obținut de inginerul chimist **Martin Bank** în 1920, invenția sa fiind apoi patentată în 42 de țări și larg aplicată, iar profesorul **Gheorghe Spacu** elaborează 125 procedee noi din domeniul chimiei analitice și obține aproape o mie de substanțe complexe anterior necunoscute de chimia coordinativă ; un reactiv rapid pentru identificarea cuprului și cadmiului — **marcapto-benztiazolul — („reactivul Spacu")** este introdus, începînd din 1935, în analizele chimice ale marilor laboratoare europene. N-ar trebui să uităm nici de faptul că fizicianul teoretician **Alexandru Proca** prevede (adică descoperă teoretic) tot în 1935, concomitent cu japonezul Hideki Yukawa, existența **mezonilor**, iar în anul următor stabilește ecuațiile cîmpului mezonic, denumite de Louis de Broglie, creatorul mecanicii ondulatorii, **„ecuațiile Proca"**, nici de faptul că fizicianul **Ștefan Procopiu**, descoperitor în 1912 al **momentului magnetic al electronului („cuanta de magnetism")**, a descoperit în 1929 **„efectul Procopiu"** (discontinuitatea magnetizării unui fir feromagnetic străbătut de un curent alternativ), care după moartea savantului ieșan (1972) a început să fie folosit în S.U.A. la construcția unor memorii electronice de mare capacitate. Să menționăm și „străbuna" instrumentelor cu coarde electronice (astăzi atît de populare), **vioara electronică**, inventată și brevetată în 1930 de inginerul **Gabriel Dimitriu**.

Și iată că nici nu am ajuns să vorbim mai pe larg de astfel de creații științifice fundamentale ca noua disciplină a sonicității, elaborată în 1913—1918 de inginerul inventator **Gogu (George) Constantinescu** și de **mașinile sonice create de el**, de leacul salvator al diabetului, **insulina (N. Paulescu — 1921)**, de conceptul **„energiei deformante"** introdus în 1927 în electrotehnică de **Const. Budeanu**, de **sociometria** fundamentată pe plan mondial de **Jacob Levy Moreno**, de **„efectul Coandă"**, brevetat în 1934, astăzi studiat și utilizat pretutindeni în lume, de cei doi creatori români ai **esteticii matematice, Matila Ghyka** și **Pius Servien**, de **principiile și legile cibernetice** descoperite de **Ștefan Odobleja** și **Daniel Danielopolu**, de **mecanica invariantivă** creată de **Octav Onicescu**...

Ceea ce am urmărit — și desigur numai în parte am reușit — a fost să ilustrăm nivelul înalt la care s-a ridicat la noi creația științifică și tehnică în trecut — încă prea puțin cunoscută și popularizată.

I.M. Ștefan

Balcanice

Chiar dacă trupu-ți în parte e frînt
Pînă acum ai înfruntat multe vînturi
Azi dormi în tăcere și trăiești în amintiri
Numai tu știi prin cîte-ai trecut
Fete cu ochii mirați te vizitează adesea.

SABRI HAMITI

Orbirea

— lui Jorge Luis Borges —

Muri-vei, iubite Jorge, într-o zi
Într-o noapte tot însingurat și uitat
Tu nu vezi că demult ești osîndit
Că demult visezi pe-ntuneric, orbește ?

Citești cu degetele Divina Commedia,
Te speli cu pulberea cetăților uitate
legi nodul simțurilor și al amintirilor

QUERIM ARIFI

Recviem pentru cetatea Ohridei

(Fete cu ochii uimiți te vizitează adesea)

În jocul dragostei lor
Tineri și tinere te vizitează adesea
De mii de ani stai așa ca o nălucă
ivită din luturi

FEHIME ȘELIMI

Frumusețe trezită

În gene păstrez oenușa
Amintirii tale
Frumusețe trezită

Te salutăm cu flori
Îți răsfoiam visul
Ne apropiam de tine ca zorii

În palme
Ascund primăvara
Cu ea colorez dragostea
Și nu-ți vorbesc
Despre pierdute-amintiri

Mă odihnesc
În frumosu-anotimp
Nu erai floare
Dar floare-ai rămas.

În românește de
Dumitru M. Ion

CULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN LUME

● Sub auspiciile Asociației de Prietenie Sovieto-Română (A.P.S.R.), la Casa prieteniei din Moscova a avut loc o seară literară consacrată împlinirii a 150 de ani de la nașterea clasicului literaturii române, Ion Creangă.

În alocuțiunile rostite în acest cadru au fost evocate viața și opera literară a lui Ion Creangă, caracterul profund național al întregii sale opere, contribuția scriitorului la dezvoltarea literaturii române. Au fost citite, în limbile română și rusă, fragmente din opera marelui povestitor.

Au participat membri ai Conducerii Centrale a A.P.S.R., traducători de limbă română, studenți ai Universității de stat din Moscova, un numeros public. Au fost, de asemenea, prezenți membri ai ambasadei țării noastre în Uniunea Sovietică.

REVISTA STRĂINĂ

● **ESKIA MPHAHLELE** este cel mai mare scriitor de culoare din Republica Sud-Africană. S-a născut în anul 1918 într-o periferie a orașului Pretoria. După o perioadă trăită în exil, (Nigeria, Franța, Kenya, Zambia) în anul 1977 el s-a întors definitiv în țara natală, fapt criticat de mulți dintre confrații lui aflați în exil. A debutat ca povestitor și a ajuns romancier. În ultima vreme a publicat două romane : „Călătorii" și „Chiundru", acesta din urmă cu subtitlul „Ministrul".

Cititorul preocupat să cunoască aspectele esențiale ale evoluției societății africane va găsi de neprețuit romanul „Ministrul". Este cea mai profundă și mai analitică dintre toate lucrările autorului despre care scriem. El nu precizează locul în care se desfășoară acțiunea, de unde și aspectul de generalizare al romanului. El subliniază faptul că simpla proclamare a independenței politice nu rezolvă problemele Africii contemporane. Prin figura învățătorului investit cu puteri politice el admiră valorile morale fără de care nu este posibil progresul.

În roman sînt abordate principalele aspecte ale societății africane : dorința de prosperitate fără exploatare externă sau internă, pătrunderea noilor elemente de civilizație în lumea satului, conflictul dintre generații, eforturile pentru emanciparea femeii, problema puterii politice, violența, abandonarea tradițiilor și obiceiurilor seculare. Acest din urmă aspect a fost magistral zugrăvit de autor în povestirea de amplă respirație „Cîntînd Grieg la un pian de furat", tradusă în mai multe limbi.

O problemă de cea mai mare importanță pe care Mphahlele o tratează în romanul său, încercînd să dea un răspuns celor care i-au criticat hotărîrea de a se întoarce în țară, este cea a emigrației. Mphahlele ajunge la concluzia că exilul îndelungat duce la înstrăinare totală a individului, cu toate consecințele care decurg din aceasta.

● **UN TITLU MAI PUȚIN OBIȘNUIT** are volumul tînărului poet nord-irlandez Seamus Heaney : „Iernînd sub cerul liber". Născut în anul 1939, autor a șase volume de versuri, Heaney este considerat drept urmașul cel mai fidel al liricii lui Yeats. Este un poet al Irlandei — nu al Irlandei de Nord, nu al Republicii Irlanda — al Irlandei deci, pe care o cîntă în versurile sale și atunci cînd admiră Muzeul danez de arheologie sau peisajul californian. Este poetul Irlandei, „țara pe care o avem și nu o avem", cea bîntuită de secole de probleme grave, doar aparent numai religioase.

Că lucrurile stau chiar așa ne-o dovedește însuși poetul. El a trăit o vreme în Irlanda de Nord de unde, în anul 1977, s-a mutat în Republica Irlanda, la Dublin. Heaney este un liric meditativ ale cărui versuri se nasc din imaginile concrete ale satului irlandez, ale naturii „insulei verzi", în mijlocul căreia s-au derulat istoria veche și trecutul legendar al Irlandei. El aduce elemente dramatice noi în felul de a surprinde natura, insula, marea, osteneala zilnică, aspră a oamenilor. La el natura nu este statică ci un organism viu, strîns legat de destinul oamenilor.

Heaney nu scrie o poezie fățiș angajată, cu toate acestea versurile lui depun mărturie pentru o trăire intensă a experienței istorice, a tradițiilor sociale și culturale, în tentativa de a găsi răspunsuri la problemele grave ale prezentului și viitorului Irlandei.

În felul acesta volumul lui Seamus Heaney se constituie într-o mărturie a stării de spirit a poetului, a irlandezului de rînd, în fața trecutului și prezentului țării lui frumoase și deopotrivă tragice.

● **UN INTERESANT** roman cu titlul „Ronja, fiica haiducului", a publicat cunoscuta scriitoare suedeză Astrid Lindgren. Acțiunea romanului este situată în plin Ev Mediu, în vremea arcurilor și săgeților, a oamenilor trăind în mijlocul naturii.

Este povestea romantică a doi adolescenți, un băiat și o fată (Ronja) provenind din familii de haiduci care se urăsc cu înverșunare. Într-un fel romanul reprezintă o nouă versiune a lui „Romeo și Julieta", de data aceasta cu happy-end.

● **„ANNJET ARE PROBLEME"** este titlul noului roman publicat recent de scriitoarea olandeză Miep Diekmann, care tratează o problemă de larg interes nu numai în țara lalelelor, dar și în multe alte țări din lumea occidentală. Annjet este o fetiță de cincisprezece ani ale cărei întîmplări autoarea le descrie cu înțelegere, dar și cu ironie la adresa celor mari, a familiilor și educatorilor, care se gîndesc prea puțin și de prea puține ori la influența comportamentului lor asupra dezvoltării și evoluției copiilor.

● **TÎNĂRUL SCRIITOR CROAT** Neven Orhel a publicat recent un roman tulburător și grav : „Neliniște în lumea oncologiei". Prin acest roman de debut scriitorul, care este medic de profesie, și-a creat un cerc larg de cititori, volumul fiind epuizat foarte repede. La aceasta a contribuit desigur și tema de mare actualitate, profund umană a luptei împotriva cancerului, a încercărilor oamenilor de a găsi remediu acestei boli teribile, pe care statisticile O.M.S. o situează pe locul al doilea în lista celor care provoacă în prezent cel mai mare număr de decese în întreaga lume.

Pe scurt, este vorba despre lupta unei tinere doctorițe pentru salvarea vieții propriului tată și despre o spectaculoasă răsturnare de situație în evoluția desnădăjduită a bolii pacientului. Această ultimă afirmație va deveni verosimilă pentru cititor dacă vom sublinia că romanul — o împletire ingenioasă de literatură a faptului și roman tradițional — este presărat cu multe elemente de literatură științifico-fantastică.

● **SCRIITORUL FRANCEZ** François Nourissier, născut în anul 1923, este laureat al mai multor importante premii literare franceze și membru al Academiei Goncourt. Majoritatea romanelor sale, dar în special „Apa cenușie", „Corpul Dianei", „Proprietarul casei", au un pronunțat caracter autobiografic. Iată părerea lui despre romanul „Cantonul din nori", cel mai cunoscut dintre romanele lui :

„În «Cantonul din nori» este vorba despre un pictor abstracționist, care nu mai poate îndura batjocura colegilor și a adepților tendințelor adverse. Spre final, el ajunge la concluzia că va trebui să găsească o nouă formulă de exprimare, chiar dacă pînă acum a lucrat după o modă care a corespuns firii lui... În ultimii treizeci-patruzeci de ani, vasul literaturii franceze nu a navigat prin nici o furtună demnă de reținut, chiar dacă am trecut prin existențialism și prin noul roman, ca o reacție față de acesta „Prin romanul meu nu am vrut să pun semnul egalității între literatură și artele plastice... Dacă tema și acțiunea romanului mă privesc personal ? M-am închis în autobiografie pentru a putea fugi de mode. Am chef să scriu, să compun întîmplări simbolice, mă simt destul de puternic, destul de liber și destul de bătrîn pentru aceasta. Cu alte cuvinte sînt asemenea pictorului din cartea mea care are poftă să picteze lucrurile cele mai simple..."

SPORT

Corespondență din Ankara

Joi de dimineață. Riurile de lapte ale Turciei s-au uscat sub un viscol năprasnic și neașteptat. Viscolește cumplit la Istanbul (din această cauză s-a și aminat disputarea meciului Besiktas — Dinamo Kiev) ninge ca-n norduri de Siberii la Ankara (aseară, la meciul România — Turcia, era cald și adia a mireasmă de migdal), aeroportul s-a închis, lacul Haymana a înghețat tun. De sub sprinceana înaltei Porți, pe această ninsoare bogată, o umbră de mihnire îmi sună speriată în singe: dulcile vremi trecură?... Norocul nostru că știm că-n Asia lenea, care e esența Orientului, s-a mutat în latifundiile trecutului și că ninsorile, oricît de tulburătoare, sînt totuși aromate ca o cafea băută în margine de nuc și-n margine de răsărit de lună. Meciul, amical dar nu prea, dacă ne gîndim că turcii au vrut cu tot dinadinsul să înscrie o victorie în dauna Supercampioanei Europei (știm cu toții că scheletul națională îl dă Steaua) a fost controlat de noi cel puțin trei sferturi din timp. Au jucat excepțional fundașii centrali Belodedici și Bumbescu, mijlocașii Bölöni, Tudorel Stoica și Mateuț și, cu o clasă peste toți, Lăcătuș. În timpul partidei am ars unsprezece batoane de vanilie ca să mă apăr de fumul țigărilor, căci la Ankara toți spectatorii fumează ca turcii. Și cel mai frumos lucru pe care l-am trăit la stadion a fost declarația unui ziarist local despre Lăcătuș : văzîndu-l pe băiatul ăsta cum joacă, mai că-ți vine să treci la creștinism. Și pentru că sinceritatea cinează cu bucăți de anafură sînt dator să vă spun că antrenorul Jenei își cunoaște perfect meseria, e plin de răbdare, plin de tact și delicatețe, dar intransigent cu oricare jucător care ar încerca să doarmă printre orhideele zăpezii. Nivelul de joc atins de naționala noastră, astăzi, o situează printre cele mai mari din Europa.

Acum să ne oprim la cele două zile petrecute aici, în Orient, unde, fabulos ! secundele nu ating inima mileniului, ci se prăbușesc într-o groapă a reîntoarcerii ; în Orient, timpul nu se cunoaște pe sine și nu are asemenea apucături, timpul e un fel de parfum cu care doar bătrînii se stropesc din belșug, dar frumusețea lumii e că nici ei nu-l iau în seamă. Orientalii nu se tem de moarte pentru că știu că moartea e zadarnică. Mi-a plăcut mult că femeile lor sînt niște piersici murmurînd închise în casete de chihlimbar palid. În drumul meu spre grădinile în flăcări ale orașului (citiți magazinele cu aur), într-o vitrină, se înalță un smochin de vreo patru metri, cu trunchiul și crengile din zahăr smălțuit și fructele din miere arsă în lingură. Nici o poftă nu moare în desișul lui de frunze, lumea întinde mîna și rupe ; și nu se spetește plătind ; poftele nu mor definitiv decît în desișul de lumină al săbiilor. În Asia turcească măsura lunii e un măslin, balanța ei două clipe de apă vrăjită. Știam mai de demult că Orientul este cea mai durabilă zădărnicie. Cine mai caută acest sentiment ca să-l trăiască din plin undeva anume n-are ce căuta aici unde, pierdut pe urmele sale, Profetul îl caută pe Iisus și nu știu dacă nu se întîlnesc în taină ca să plîngă ivirea pe fața pămîntului a unor ruguri de mii de ori mai înalte decît al lui Savonarola ori a cupelor de mii de ori mai largi și mai adînci din care bea sînge Califul desertat de dragoste pe brațele Șeherezadei. Pentru că din nefericire trecutul e mult mai puțin plin de vuiet de războaie și de seducția uciderii omului : nemișcarea trecutului îmbrățișează visul, pe cînd viitorul bîjbîie după zahărul întunericului... Mă gîndesc astăzi că norocul Orientului sau drumurile ducînd spre el ne scapă adesea pe sub gîndul ce-l gîndim într-un suris pe care-l credem enigmatic și nu întîrziem să-l așezăm în lespedea rațiunii concentrate. Între noi fie spus, numai furia împotrivirii deșteaptă șira spinării. Ceafa mulțimilor care se tem de luptă atîpește și coboară în guși sau în măruntaie... Dar pentru că de la fotbal am plecat, după fiecare victorie a băieților noștri simt nevoia să strig : ce limpede e vinul, ce frumos vrem să trăim.

Fănuș Neagu

Luceafărul
Revistă editată de
UNIUNEA SCRIITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor-șef :
Nicolae Dan Fruntelată,
Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), A. I. Zăinescu
(secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la :
COMBINATUL POLIGRAFIC
CASA SCÎNTEII